

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı Raporu

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı Raporu

T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Ekim 2011
Ankara

© 2011 Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü (TVKGM)

Alparslan Türkeş Cad. 17. Sok. No.10 06510 Beştepe/Yenimahalle/ Ankara

Tel: +90 (312) 222 12 34 Faks: +90 (312) 222 26 61

<http://www.csb.gov.tr/gm/tabiat/>

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)

Birlik Mahallesi 415. Cadde No. 11 06610 Çankaya/ Ankara

Tel: +90 312 454 1100 Faks: +90 312 496 1463 www.undp.org.tr

Güçlü bireyler. Güçlü toplumlar.

Bu yayın tamamen ya da kısmen yeniden yazılabilir ve herhangi bir şekilde eğitsel ya da kar amacı gütmeyen amaçlarla, baskı sahibinden özel izin alınmaksızın, kaynağa atıfta bulunarak kullanılabilir. TVKGM veya UNDP, bu yayının kaynak olarak kullanıldığı tüm yayınların bir kopyasını almaktan minnet duyacaktır. Bu yayın, herhangi bir ticari amaç için TVKGM veya UNDP 'den yazılı izin almaksızın tekrar satışının yapılması amacıyla kullanılamaz.

Bu eser kaynakça amacıyla şu şekilde atfedilebilir: TVKGM, 2011. Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı Raporu-Management Plan Report of Foça SEPA PIMS 3697: Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. Teknik Rapor Serisi 10: sf 94.

Bu yayın Küresel Çevre Fonu (GEF) mali desteğiyle T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü (TVKGM) tarafından Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği (UNDP Türkiye), T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü ortaklığında yürütülen büyük ölçekli "Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi" Projesi kapsamında basılmıştır.

Teknik Rapor Serisi: 10

Proje Ekibi: Sezer Göktan, Aynur Hatipoğlu, Hatice Üncü, Muhsine Misirlioğlu, Dilek Deliçay, Emrah Manap, Nesrin Reyhan, Umut Müftüoğlu, Suda Ekici, Nurhan Şen, Harun Güçlüsoy

Düzeltili: Gülhan Badur Özden

Kapak ve İç Tasarım: Evren Çağlayan

Kapak Fotoğraf: 1. Siren Kayalıkları, Cem O. Kırac, SAD-AFAG,
2. Dişi Korsan, Cem O. Kırac, SAD-AFAG,
3. Foçalı Balıkçı, TVKGM Arşivi

Fotoğraflar: 1. UNDP Arşivi, 2-4-5-6-9-11. Cem O. Kırac, SAD-AFAG, 7-10. TVKGM Arşivi, 3-8-12-13. Foça Belediyesi Web Sitesi (<http://www.foca.bel.tr>)

CBS Haritaları: Gökhan Kaboğlu, SAD-KAYAG (Şekil 3-14, 19)

Bu belge, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, GEF ve Birleşmiş Milletler resmi belgesi olarak düşünülmemelidir.

Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizde doğal yapısı ve iklimsel koşulları nedeniyle kıyı alanları büyük bir biyolojik çeşitliliğe sahip olup bu alanlara ilişkin sorunlar gün geçtikçe artmaktadır. Son yıllarda hızlı kentleşme, sanayileşme, turizm, ikinci konut vb gelişmelerden dolayı çarpık yapılaşma ve plansız gelişme yaşanmakta, kıyı ve deniz alanları bu sorunlardan ciddi anlamda etkilenmektedir.

Özellikle ekonomik alanlardaki gelişmeler deniz taşımacılığını da arttırmakta kalkınma, barınma, ticaret, rekreasyon ve temel ihtiyaçları karşılamak için kıyı ve deniz alanlarının kullanımına bağlılık gitgide artmaktadır. Bunun yanı sıra hızlı kentleşmenin ve yapılaşmanın kıyı alanları üzerindeki baskısı kumul, tuzcul ve bataklık alanların kaybı, kıyı ve deniz kirliliği, kıyı ekosisteminin kaybı ve bozulması gibi birçok sonucu doğurmaktadır. Kıyı ve deniz alanlarının biyolojik çeşitliliği ve verimliliği giderek artan bir baskıya maruz kalarak, bu alanlarda telafisi mümkün olmayan zararlar oluşturmaktadır.

Korunması gerekli en önemli değerlerimizden olan kıyı ve deniz alanları üzerindeki bu baskıların giderilmesine ve bu sorunların çözümüne yönelik olarak bu alanların sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde, doğal yapısını bozmadan, koruma ve kullanma dengesi gözetilerek değerlendirilmesi amacıyla; temelde etkin bir uygulama ve denetim süreci içeren bir yapısal düzenleme ve altyapı oluşturulması, ilgili tüm kurum ve kuruluşların kapasitelerinin bu yapısal düzenleme uyarınca artırılması, tüm paydaşlar arasında işbirliğinin ve koordinasyonun artırılması, etkin ve verimli bir iş programı ve finansal kaynak modeli oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tüm bu hususların bilinciyle, 8.592 km kıyı uzunluğuna sahip ülkemizin kıyı ve deniz alanlarında ulusal mevzuatımız ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle nesli tehdit ve tehlike altındaki tür ve habitatların araştırılması ve korunması, kıyı ve deniz alanları biyolojik çeşitliliklerinin araştırılması, önemli koy ve körfezlerin deniz üstü araçları taşıma kapasitesinin belirlenmesi, koruma kullanma esaslarının belirlenmesi, bütünleşik kıyı alanı yönetimine yönelik çalışmalarla, bu alanların karşı karşıya olduğu sorunları asgariye indirmek için azami ölçüde gayret sarf etmektedir.

Kıyı ve deniz kaynaklarının korunması gelişen küresel bir öncelik olması nedeniyle Deniz Koruma Alanları kavramı da büyük ölçüde yayılmakta olup bu kavramın ülkemizde önemini farkındalığı noktasında önemli çalışmalar yürütülmektedir.

Genel Müdürlüğümüz, 2009-2013 yılları arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın uygulayıcı ortaklığında yürüttüğü "Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanlarının Güçlendirilmesi" büyük ölçekli GEF Projesi ile, Türkiye karasularındaki denizel biyolojik çeşitliliğin korunması, kıyı ve deniz koruma alanları veri ağının yapılandırılması ve ekolojik hizmet fonksiyonlarının etkin ve sürdürülebilir yönetimle etkin kılınmasında uzun vadeli çözüm için ilk adımı atmıştır.

Proje kapsamında hazırlanan deniz ve kıyı koruma alanlarında ekonomik analiz, balıkçılık sosyo ekonomisi de dahil olmak üzere sosyo-ekonomik araştırmalar, hassas alanların belirlenmesi, ekonomik prensiplerin planlamaya entegrasyonu, finansal sürdürülebilirlik, deniz araçlarından kaynaklanan kirleticilerin azaltılması ile alternatif geçim kaynaklarını kapsayan teknik çalışma raporları serisinin;

- Mevcut kıyı ve deniz alanlarının daha etkin yönetimi ve öncelikle yeni kıyı ve deniz alanlarının kurulması için sorumlu kurumların ihtiyaç duyduğu iç yapı ve kapasitenin güçlendirilmesi,
- Deniz koruma alanları planlama ve yönetim sisteminin etkin iş planlaması, yeterli yönetim maliyeti ve gelir üretim düzeyine imkan vermesinin sağlanması,
- Kıyı ve deniz koruma alanlarının çok amaçlı kullanımı içinde ekonomik faaliyetlerin yönetimi ve düzenlenmesi için kurumlar arası koordinasyon mekanizmasının sağlanması,

konularında 3 ana sonuca hizmet etmesi hedeflenmekte olup bu kapsamda bilgilerinize sunulmaktadır.

Osman İYİMAYA
Genel Müdür

İçindekiler

İÇİNDEKİLER	iii
ŞEKİL DİZİNİ	v
TABLO DİZİNİ	v
YÖNETİCİ ÖZETİ	vi
EXECUTIVE SUMMARY	vii
GİRİŞ	1
1. PROJENİN AMACI VE KAPSAMI	2
1.1. Projenin Hedefleri	3
2. TANIMLAMA	4
2.1. Alanın Temel Özellikleri ve Tanımı	4
2.1.1. Alanın Konumu ve Sınırları	5
2.1.2. Alanın Yasal Statüsü	6
2.1.3. Alanın Yönetim Altyapısı	7
2.2. Alanın Fiziksel Özellikleri	7
2.2.1. İklim	7
2.2.2. Alanın Jeolojik ve Karasal Formları	8
2.3. Alanın Ekolojik Değerleri	9
2.3.1. Akdeniz Foku (<i>Monachus monachus</i>)	9
2.3.2. Avifauna (kuşlar)	12
2.3.3. Deniz Çayırları	14
2.3.4. Balık türleri	18
2.3.5. Deniz Alg Türleri	19
2.3.6. Denizel Makroskobik Canlılar	20
2.4. Alanın İçinde İnsan Kullanımları	21
2.4.1. Tarım	21
2.4.2. Turizm	22
2.4.3. Sanayi	22
2.4.4. Rekreasyon	22
2.4.5. Avcılık ve Balıkçılık	23
2.4.6. Hayvancılık	23
2.4.7. Altyapı (İçme Suyu, Atıksu, Katı Atık)	24
2.5. Koruma ve Planlama Çalışmaları	24
2.5.1. Koruma Çalışmaları	24
2.5.2. Planlama Çalışmaları	25
2.6. Alan Dışında ve Alanı Etkileyen İnsan Kullanımları	27
2.6.1. Gediz Nehri Havzası	27
2.6.2. Endüstriyel Faaliyetler	28

2.7. Nüfus ve Sosyo-Ekonomik Durum	29
2.7.1. Nüfus	29
2.7.2. Sosyo-Ekonomik Durum	29
2.7.3. Eğitim	30
2.7.4. Kültürel Miras ve Arkeolojik Değerlendirmeler	30
2.7.5. Mimari Yapı (Foça Evleri)	36
3. DEĞERLENDİRME VE HEDEFLER	37
3.1. Yapılan Çalışmalar	37
3.1.1. Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi	37
3.1.2. Sosyo Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması Projesi	38
3.1.3. Denizel Biyolojik Çeşitlilik Projesi	38
3.1.4. Karasal Biyolojik Çeşitlilik Projesi	38
3.2. Ekolojik Değerlendirme	38
3.3. Sosyo Ekonomik Değerlendirme	42
3.4. Kirlilik ve Atıkların Değerlendirilmesi	45
3.5. Alan Yönetimi İçin Öneriler	47
3.6. Diğer Öneriler	49
4. YÖNETİM PLANI	52
4.1. Paydaş Analizi	52
4.2. İdeal Hedefler ve Uygulama Hedefleri	53
4.3. Faaliyetler ve Planları	54
KAYNAKÇA	86

Kısaltmalar

CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
DKMPGM	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
DLH	Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları
DSİ	Devlet Su İşleri
ÖÇKB	Özel Çevre Koruma Bölgesi
TVKGM	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu

Şekil Dizini

Şekil 1. Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi.	2
Şekil 2. Foça önündeki adalar ve ÖÇKB sınırları	5
Şekil 3. Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Sit Alanları.	6
Şekil 3a. Foça İlçesinin topoğrafik yapısı	8
Şekil 4a. Akdeniz foku alan gözlem yoğunluğu haritası (Kaboğlu, 2007)	9
Şekil 4b. Foça ÖÇKB sınırları içinde fok üreme alanları	10
Şekil 5. Foça ÖÇKB 2005 ve 2008 yılları arası Akdeniz foku alan kullanımı	11
Şekil 6. Akdeniz Foku'nun noktasal beslenme alanları	12
Şekil 7. Avifauna tür zenginliği haritası	13
Şekil 8. Grid başına üreyen kuş türü sayıları.	13
Şekil 9. Deniz çayırı dağılımı	15
Şekil 10. Deniz çayırı dağılımı güncellemesi	15
Şekil 11a. Nispi Çayır –yoğunluk haritası	16
Şekil 11b. Nispi Çayır –kaplayıcılık haritası	17
Şekil 12. Foça ÖÇKB araştırma hatlarında gözlenen balık tür sayıları	18
Şekil 13. Alg tür sayılarının araştırma istasyonlarındaki dağılımı.	19
Şekil 14. Hat başına gözlenen tür sayıları.	20
Şekil 15. Foça Çevre Düzeni Planı.	26
Şekil 16a. Sanayiden gelen ve evsel kirlenici kaynakları	27
Şekil 16b. Evsel ve tarımsal kaynaklardan gelen nutrientler	27
Şekil 17. Sanayi kökenli yıllık ortalama SO _x Konsantrasyonları	28
Şekil 18. Foça ÖÇKB Su Kirliliği Projesi numune alma noktaları	45
Şekil 19. Alan Yönetimi Öneri Haritası	48

Tablo Dizini

Tablo 1. Tarımsal Alanların Dağılımı	21
Tablo 2. Ürün Deseni	21
Tablo 3. Aylık Turist Sayısı – 2008.	22
Tablo 4. Foça'da avlanan balığın türlere göre dağılımı	23
Tablo 5. Foça'nın Nüfusu	29
Tablo 6. Kentleşme oranları	29
Tablo 7. Örnekleme noktalarında ölçülen pH, Çözünmüş Oksijen, Toplam Koliform, Fekal Koliform ve Fekal Streptokok için tespit edilen %90 değerler	46

Executive Summary

İzmir Province, Old Foça District and surrounding area is included in 2007 within the boundaries of Foça Special Environmental Protection Area which is first declared in 1990 with the purpose of protection of Mediterranean monk seal (*Monachus monachus*).

In order to fulfill the necessary protection measures in Foça Special Environmental Protection Area, it is required to primarily determine existing biological and ecological diversity, hydrological, social, economical and physical state, complete analyses and integration of obtained data through geographical information systems (GIS) and finally prepare the protection policy of the region within the frame of sustainable living principle.

The purpose of Management Plan of Foça Special Environmental Protection Area prepared by Environmental Protection Agency for Special Areas aim to; natural beauties, historical and cultural resources, biodiversity, underwater and surface species protection and conservation of these values for the future generations, provide economical development of the region within the sustainability and raise environmental awareness.

Foça Management Plan studies show direct and indirect effects of project related activities on the people, groups and organizations and the researching on reactions of these groups will serve to obtain information and getting to know strengths and weaknesses of the region and involving stakeholders to contribute in the project strategy.

Area's Management Plan involves administration of the area and provide scientific basis for the decision makers to take the rightful choices, provide a frame for the implementation, ensure the contribution of related parties and provide guidance in planning.

Foça Management Plan Goals;

- Management and conservation of cultural and natural resources (soil, water, landscape etc.) of the region with a sustainable multipurpose approach,
- Management and conservation of ecosystems, habitats, flora and fauna,
- Ensure the conservation and utilization balance in the region,
- Development of economical sectors such as agriculture, tourism and fishery without disrupting natural structure,
- Support an ecological and economical sustainable future for the local community providing fundamental principles to decision makers at local and national level with the purpose of conservation of natural ecosystems, biodiversity, archeological and cultural sites,
- Maintain regional development plans and scheme after being evaluated according to economical livability, social effects and environmental results.

Within the studies of Management Plan of Foça Special Environmental Protection Area, stakeholders problem and target analysis meetings are held on the project activities and plans, and as a result five years planning and implementation goals and activities have been determined in specific to the region. The targeted activities and results of completed activities will be monitored since 2011.

Yönetici Özeti

Akdeniz fokunun (*Monachus monachus*) korunması amacıyla 1990 yılında ilan edilen 2007 yılında ise sınırları genişletilen Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi; İzmir İli , Eski Foça İlçesi ve çevresini kapsamaktadır.

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde gerekli koruma tedbirlerinin alınabilmesi için, öncelikle alanın mevcut biyolojik ve ekolojik çeşitlilik, hidrolojik, sosyal, ekonomik ve fiziksel tespitlerinin yapılması ve elde edilen verilerin coğrafi bilgi sistemine aktarılarak sentez ve değerlendirmelerin tamamlanması, bölgede sürdürülebilir yaşam ilkesi çerçevesinde bir planın oluşturulması gerekmektedir.

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığınca hazırlanan Yönetim Planı'nın amacı; Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'ndeki doğal güzellikleri, tarihi ve kültürel kaynakları, biyolojik çeşitliliği, sualtı, su üstü canlı ve cansız varlıkları korumak ve bu değerlerin gelecek nesillere aktararak, sürdürülebilirlik anlayışı çerçevesinde bölgenin ekonomik gelişmesini sağlamak ve çevre bilincini artırmaktır.

Foça Yönetim Planı çalışmalarından ve bölgede bu projeye dayalı olarak yapılacak faaliyetlerden olumlu veya olumsuz, doğrudan veya dolaylı etkilenecek kişi, grup, kuruluş ve kurumların görüşlerinin, projeye olası olumlu veya olumsuz etkilerinin ortaya konarak, özelliklerinin neler olduğu, zayıf ve güçlü yanların neler olduğu hakkında bilgi edinilmesi ile paydaş dediğimiz katılımcıları ve onların projeye katılmalarının stratejisini ortaya koyacak çalışmalar yapılmıştır.

Alana ait yönetim planı; alanın yönetimini sağlayacak, sektör karar vericilerinin doğru karar üretebilmesi amacıyla bilimsel altlık teşkil edecek, uygulama için bir çerçeve oluşturacak, ilgili tarafların katılımını sağlayarak, plan kararlarına yol gösterici olacaktır.

Foça Yönetim Planının Hedefleri;

- Bölgenin kültürel ve doğal kaynaklarının (toprak, su, peyzaj gibi.) sürdürülebilir çok amaçlı bir yaklaşımla korunması ve yönetimi,
- Bölgedeki ekosistemlerin, habitatların, flora ve faunanın korunması ve yönetimi,
- Bölge içerisinde koruma kullanma dengesinin kurulması,
- Bölgede tarım, turizm, balıkçılık gibi ekonomik sektörlerin doğal yapıyı bozmayacak bir biçimde geliştirilmesinin sağlanması,
- Doğal ekosistemlerin, biyolojik çeşitliliğin, arkeolojik ve kültürel alanların korunması amacıyla yerel ve ulusal seviyede karar vericilere temel prensipleri sağlayarak yöre halkı için ekolojik ve ekonomik olarak sürekli bir geleceğin sağlanması,
- Bölgenin gelişme planlarının ve tasarımlarının ekonomik yaşanabilirlik, sosyal etkiler ve çevresel sonuçlar açısından değerlendirilerek devam ettirilmesidir.

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde yürütülen yönetim planı çalışmaları çerçevesinde yapılan tüm paydaşların katıldığı sorun ve hedef analizi ile faaliyetler ve planlarına ilişkin toplantılar sonucunda bölgeye ilişkin olarak oluşturulan 5 yıllık ideal ve uygulama hedefleri ve faaliyetler tespit edilmiştir. 2011'de tamamlanan bu faaliyetlerin takibi yapılmaktadır.

Giriş

Özel Çevre Koruma Bölgeleri, insan baskısının söz konusu olduğu, önemli biyolojik çeşitlilik unsurlarını içeren alanlardır. Doğal değerler ile insan faaliyetlerinin etkileşiminin belirlenmesi, bu alanların etkin yönetimi ve alandaki doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı bakımından önemlidir. Doğal değerlerin sorunlarının ve tehlikelerinin tespit edilip alınacak tedbirlerin bir plan çerçevesinde ortaya konması gerekmektedir.

Yönetim Planı, koruma statüsündeki alanların korunması, kaynak değerlerinin devamlılığının sağlanması, geliştirilmesi, yönetimi ve tanıtılması ile ilgili planlama esaslarına ilişkin karar ve hükümleri belirleyen, bölgedeki faaliyetler için kılavuz teşkil eden teknik bir rapordur. Bölgede yaşayanlar, idareler ve diğer ilgililer arasında varılan ortak kararları ve eylemleri belirleyen yol göstericidir.

Akdeniz fokunun (*Monachus monachus*) korunması amacıyla 1990 yılında ilan edilen 2007 yılında ise sınırları genişletilen Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi; İzmir İli, Eski Foça İlçesi ve çevresini kapsamaktadır. Kara, kıyı ve deniz bileşenlerini barındıran, bu nedenle, doğal çeşitlilik açısından zengin olan insan faaliyetlerinin de yoğunlaştığı bir bölgedir. Tüm kıyı alanları gibi bütünleşik kıyı alanı yönetimi esaslarına göre yönetilmesi, barındırdığı değerler nedeniyle, doğal kaynakların yönetiminde sürdürülebilirlik ve tedbirlik ilkelerinin uygulanması gereken bir alandır.

Projenin Amacı ve Kapsamı

3

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığınca hazırlanan Yönetim Planı'nın amacı; Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'ndeki doğal güzellikleri, tarihi ve kültürel kaynakları, biyolojik çeşitliliği, sualtı, su üstü canlı ve cansız varlıkları korumak ve bu değerlerin gelecek nesillere aktararak, sürdürülebilirlik anlayışı çerçevesinde bölgenin ekonomik gelişmesini sağlamak ve çevre bilincini artırmaktır.

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde gerekli koruma tedbirlerinin alınabilmesi için, öncelikle alanın mevcut biyolojik ve ekolojik çeşitlilik, hidrolojik, sosyal, ekonomik ve fiziksel tespitlerinin yapılması ve elde edilen verilerin coğrafi bilgi sistemine aktararak sentez ve değerlendirmelerin tamamlanması, bölgede sürdürülebilir yaşam ilkesi çerçevesinde bir planın oluşturulması gerekmektedir.

Şekil 1. Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi

Alana ait yönetim planı; alanın yönetimini sağlayacak, sektör karar vericilerinin doğru karar üretebilmesi amacıyla bilimsel altlık teşkil edecek, uygulama için bir çerçeve oluşturacak, ilgili tarafların katılımını sağlayarak, plan kararlarına yol gösterici olacaktır.

Projenin coğrafi kapsamını, 71,38 km² genişliğindeki Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi oluşturmaktadır (Şekil 1).

İlan tarihi	Alanı (km ²)	Nüfus (kişi)	Türkiye Yüzdesi
22.10.1990/90/1117 21.05.2007 tarih ve 2007/12212 sayılı / (ilave alan)	71,38	14.604	%0,009

1.1. Projenin Hedefleri

Foça Yönetim Planının Hedefleri;

- Bölgenin kültürel ve doğal kaynaklarının (toprak, su, peyzaj gibi.) sürdürülebilir çok amaçlı bir yaklaşımla korunması ve yönetimi,

- Bölgedeki ekosistemlerin, habitatların, flora ve faunanın korunması ve yönetimi,
- Bölge içerisinde koruma kullanma dengesinin kurulması,
- Bölgede tarım, turizm, balıkçılık gibi ekonomik sektörlerin doğal yapıyı bozmayacak bir biçimde geliştirilmesinin sağlanması,
- Doğal ekosistemlerin, biyolojik çeşitliliğin, arkeolojik ve kültürel alanların korunması amacıyla yerel ve ulusal seviyede karar vericilere temel prensipleri sağlayarak yöre halkı için ekolojik ve ekonomik olarak sürekli bir geleceğin sağlanması,
- Bölgenin gelişme planlarının ve tasarılarının ekonomik yaşanabilirlik, sosyal etkiler ve çevresel sonuçlar açısından değerlendirilerek devam ettirilmesidir.

4

Tanımlama

2.1. Alanın Temel Özellikleri ve Tanımı

Ege Bölgesinde, İzmir İline bağlı bir ilçe olan Foça; İzmir Körfezinin doğu ve kuzey kanadında yer almakta, karşısında körfezin batı kanadında olan Karaburun bulunmaktadır. Güney, batı, kuzey tarafları Ege Denizi ile çevrili bir yarımada üzerinde olan Foça'nın güney doğusunda Menemen, kuzey doğusunda Aliğa ilçeleri vardır. İlçenin yüzölçümü 228 km², Özel Çevre Koruma Bölgesinin yüzölçümü ise 71,38 km² dir. 2000 yılı Genel Nüfus sayımında Foça nüfusu 36.107 kişidir. Nüfus yoğunluğu 158 kişi/km² olup, ilçenin köyleri Yeni Foça, Bağarası, Gerenköy beldeleri, Yeni Bağarası, Ilımar, Yeniköy ve Kozbeyli'dir.

Bölgede en eski yerleşimlerden olan Eski Foça'nın, 19. yüzyılda 10.000 kişi olan nüfusunun yaklaşık %70'i Rumlardan oluşmaktaydı. Cumhuriyet döneminde yapılan mübadele ve İkinci Dünya Savaşı sırasında bölgenin askeri bölge ilan edilmesi ile nüfus azalmış, 1953 yıllarında askeri bölge kararının kaldırılması ile birlikte nüfus yeniden artmaya başlamıştır.

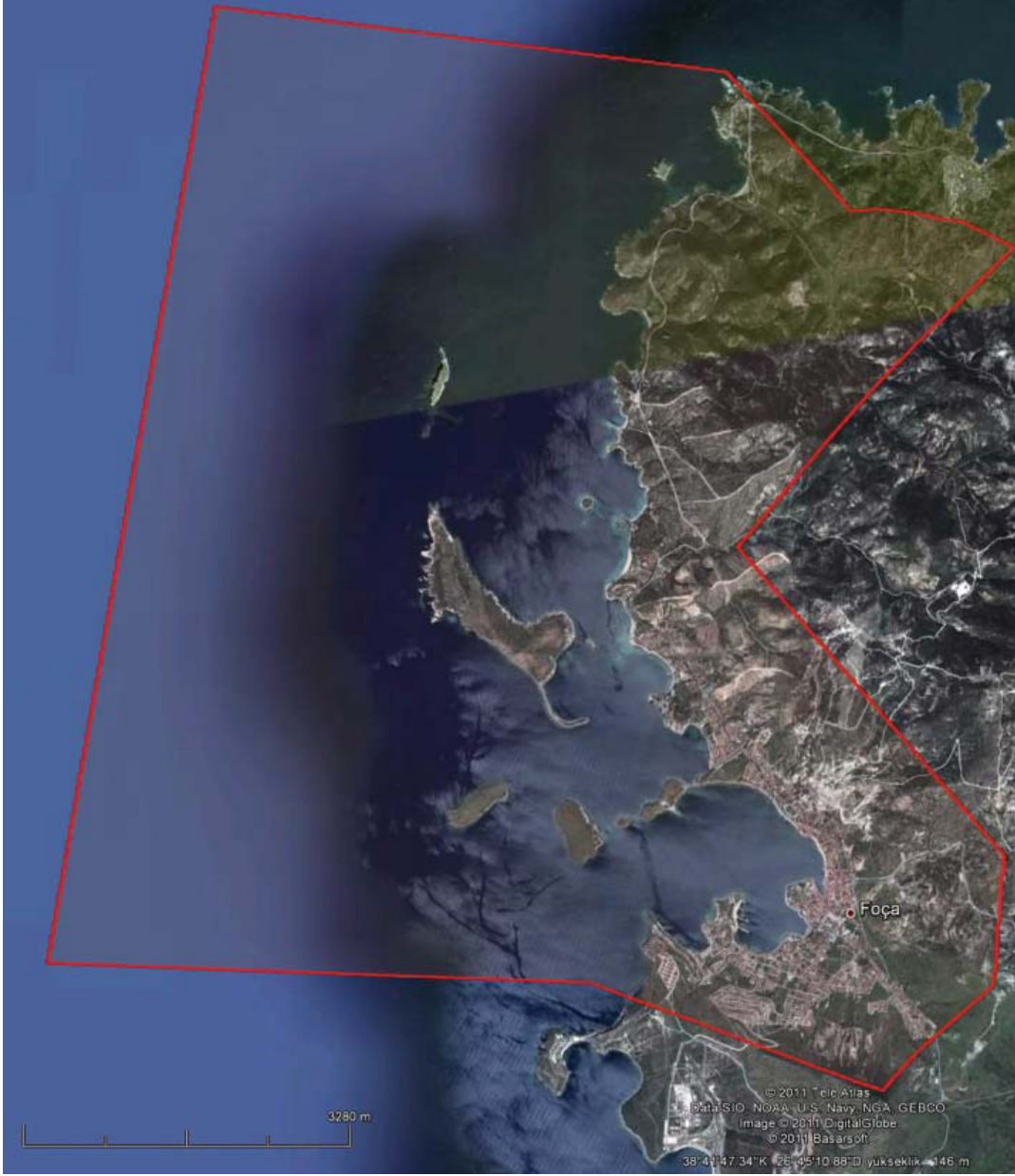
Yaz mevsiminde yazlıkçıların gelmesi ile Eski Foça'nın nüfusu 75.000'i bulmaktadır. Buna karşın yaklaşık 10.000 kişi civarı olan sivil nüfus, doğal büyüme dışında daha çok büyük kentlerden buraya yerleşmeye gelen emekli kesim ile artmaktadır.

Foça Yarımadası küçük küçük koylarla kaplı bir sahile sahiptir. Bu koylar mavi ve yeşilin iç içe olduğu doğal bir güzellik sergilemektedir. Üzerinde yerleşme bulunmayan, denize açılan doğal uzantılar olan yarımadalara (İngiliz ve Fener Burnu vb.) kentin silueti korunmuştur.

Foça önlerinde bulunan altı adet ıssız ada; Orak Adası (93 ha), İncir Adası (18 ha), Fener Adası (14 ha), Hayırsız Adası (5 ha), Kartdere Adası (2 ha) ve Metelik Adası'dır (1,5 ha) (Şekil 2).

Orak Adası'nın güney kıyısında uzun bir çakıllı kumsal; Orak ve Hayırsız Adaları ile Kartdere'nin kıyılarında 80 m yüksekliğe ulaşan dik yarlar bulunur. Adalar genelde otsu, çalı tipi bitkiler ve makiyle kaplıdır. İncir Adası'nın kuzey kıyılarında küçük bir çam ormanı, Fener Adası'nda ise kaktüsle kaplı bir alan vardır. İncir Adası'nın piknik alanı ve plaj olarak kullanılması dışında adalarda insan etkinliği yoktur.

2.1.1. Alanın Konumu ve Sınırları

Şekil 2. Foça önündeki adalar ve ÖÇKB sınırları

Tarihi ve kültürel zenginliğin mitolojideki yeri bakımından önemli olan arkeolojik alanlarla birlikte doğal ve mimari değerlerin bir bütün olarak harmanlandığı Foça, arkeolojik, doğal ve kentsel sit alanları bulunması nedeniyle bir çok kıyı yerleşim birimine göre daha az yapılaşmanın görüldüğü bir yerleşimdir.

Bölge, binlerce yıldır burada yaşayan ve ilçeye adını veren foklarla tanınmış ve önem kazanmıştır. Büyük bölümü *Monachus monachus*, Akdeniz foku olan bugün dünya üzerinde yaklaşık 400 adet kaldığı tespit edilen bu tür, nesli tehlike altında

olan türler arasındadır. Türkiye kıyılarındaki sayısının ise 100'den az olduğu tahmin edilmektedir. Orak Adasının batı kıyısını oluşturan Siren Kayalıkları, fokların üremek ve yavrulamak amacıyla kullandıkları mağaralar açısından hayati öneme sahiptir. Bölgedeki kıyılar zengin balık stokları ve deniz sığıllıkları nedeniyle foklar için en uygun habitatlar olarak bilinmektedir. Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi 1991 yılında Çevre Bakanlığının koordinatörlüğünde Türkiye Ulusal Fok Komitesi tarafından Akdeniz foklarının korunması için pilot proje bölgesi olarak seçilmiştir.

2.1.2. Alanın Yasal Statüsü

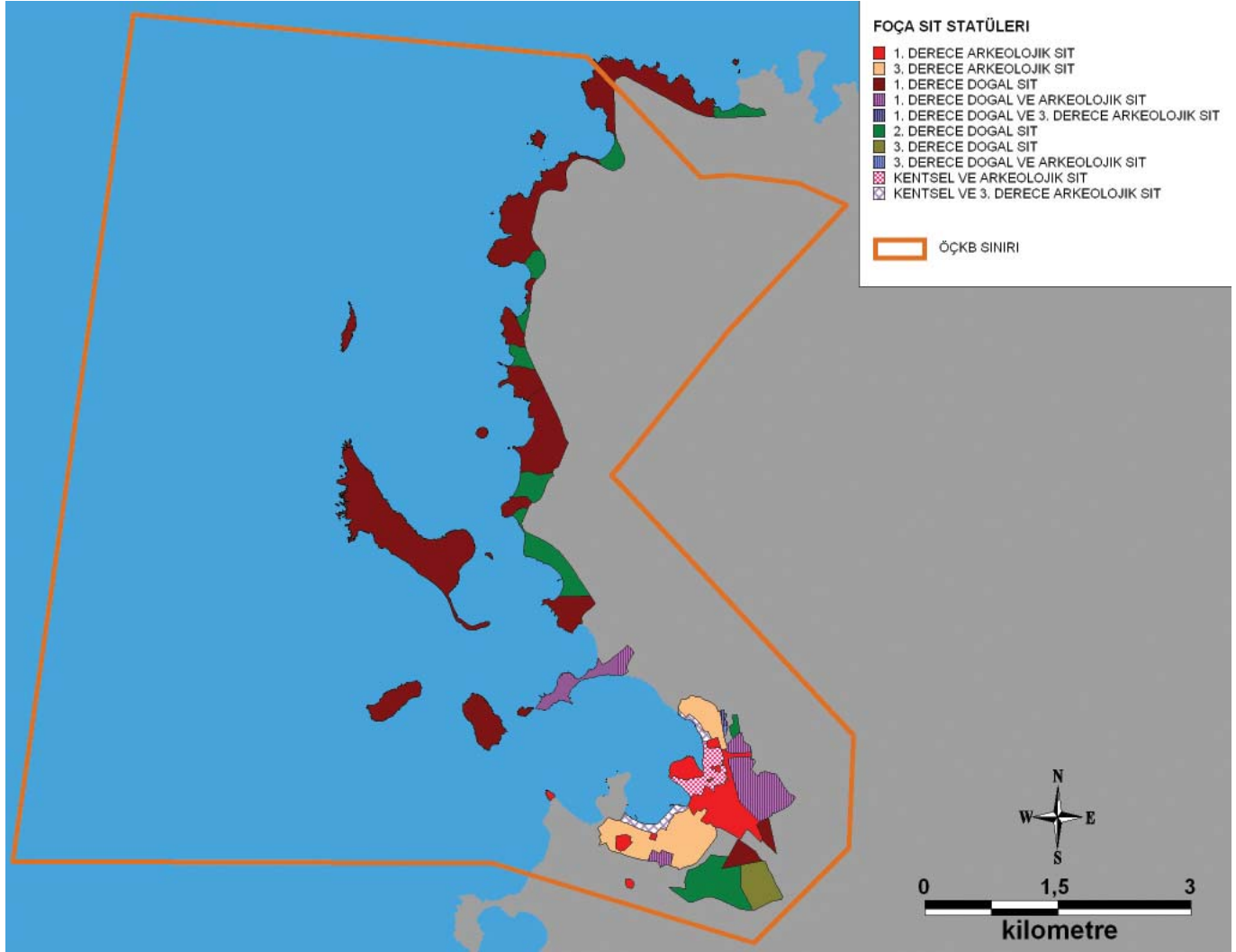
Özel Çevre Koruma Bölgesi: Bölge; 22.10.1990 tarih ve 90/1117 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilmiştir. Tespit ve ilan edilen bölgenin sınırları, 21.05.2007 tarihli ve 2007/12212 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile genişletilerek yeniden düzenlenmiştir.

644 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Özel Çevre Koruma Kurumu'nun yetki ve sorumlulukları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğüne devredilmiştir. Ancak ilan edilmiş olan 15 adet özel çevre koruma bölgesinin statülerinin muhafaza edilmiş olması nedeniyle Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi de mevcut sınırları ile aynen korunmaktadır.

Birinci Derece Arkeolojik Sit: Bölge içerisinde ilgili Koruma Kurullarınca tescili yapılmış I.-II.-III. Derece Doğal Sit, I.-II. -III. Arkeolojik Sit, Kentsel Sit alanları kararları bulunmaktadır.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 12.13.1980 tarihli kararı ile Foça, "Birinci Derece Arkeolojik ve Doğal Sit alanı" olarak ilan edilmiştir. Sit sınırları 12.7.1983 tarihli Koruma Kurulu Kararı ile 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca yeniden onaylanmış ve alan "Birinci Derece Arkeolojik Sit" olarak tanımlanmıştır.

Bölgenin sahip olduğu Doğal Sit, Arkeolojik ve Kentsel sit statüleri ve Özel Çevre Koruma Bölgesi Statüsü yanı sıra ilçe de yer alan Foça Komando Eğitim Merkezine bağlı **Askeri Yasak Bölgeler** de bulunmaktadır.

Şekil 3. Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Sit Alanları-(Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Raporu, SAD; ÖÇKKB Projesi 2008)

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi, Foça İlçesi içinde yer almaktadır. Bölge Foça Belediyesi sorumluluğundadır; ancak Özel Çevre Koruma Bölgesi belediye mücavir alanının tamamını kapsamamaktadır.

2.1.3. Alanın Yönetim Altyapısı

Kurumlar ve Sorumluluklar

1988 yılında 383 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Özel Çevre Koruma Kurumu, bakanlar kurulu kararlarıyla tespit ve ilan edilen özel çevre koruma bölgelerinde, kendisine verilen yetki ve görevler çerçevesinde araştırma, koruma, planlama, projelendirme ve uygulama çalışmaları yürütmüştür.

644 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuş; Özel Çevre Koruma Kurumu'nun yetki ve sorumlulukları, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğüne devredilmiştir.

Bakanlıkların taşra teşkilatları Valiliğin altında İl Müdürlükleri olarak toplanmışlardır. Foça'da da aynı idari yapılanma bulunmakta; işlemler İzmir Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Doğrudan bakanlıklarına bağlı olarak çalışan DSI, Karayolları, DLH gibi kuruluşlar da bölge müdürlükleri vasıtasıyla koordinasyon sağlamaktadır.

Çevre koruma ve imar planları konusunda tam yetkiye sahip olan Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, yatırımcı kuruluşların yatırımları konusunda da söz sahibidir

Re'sen plan onama yetkisinin Genel Müdürlükte olması bütün yapılaşma ve yatırımların Genel Müdürlüğün denetiminde olduğunu göstermektedir. Bölge yönetiminden görevli ve sorumlu olan Tabiat Varlıklarını Koruma genel Müdürlüğüne, diğer kurum ve kuruluşlar kendi uzmanlıkları ve görev alanları kapsamında yetkilerini kullanarak katkıda bulunmaktadır.

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi yönetiminden sorumlu diğer ana kurum ve kuruluşlar aşağıda verilmiştir:

- Foça Kaymakamlığı,
- Foça Belediyesi,
- İzmir Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,
- Foça Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü,
- Foça Turizm Danışma Şube Müdürlüğü,

- Foça Milli Eğitim İlçe Müdürlüğü, Halk Eğitim Şube Müdürlüğü,
- (Denizcilik Müsteşarlığı), İzmir Bölge Müdürlüğü, Foça Liman Başkanlığı,
- Sahil Güvenlik Ege Denizi Bölge Komutanlığı, Foça Sahil Güvenlik Bot Komutanlığı,
- İzmir Büyükşehir Belediyesi, İZSU Genel Müdürlüğü,
- Amfibi Deniz Piyade ve Tugay Komutanlığı,
- Foça Garnizonu Piyade ve Çıkarma Filosu Komutanlığı,
- 4. Jandarma Komando Okulu ve Eğitim Tugay Merkez Komutanlığı,

2.2. Alanın Fiziksel Özellikleri

2.2.1. İklim

Türkiye'de Ege Bölgesi'nin büyük bir bölümü ile İç Anadolu'nun batı kesiminde ve Akdeniz'de Torosların güneye bakan kesimlerinde Akdeniz iklimi etkilidir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Kıyı kuşağında kar yağışı ve don olayları nadir olarak görülür. Yüksek kesimlerde kışlar karlı ve soğuk geçer. Kıyı kuşağının doğal bitkisini, sıcaklık ve ışık isteği yüksek ve kuraklığa dayanıklı olan kızılcım ve bunların tahrip edildiği yerlerde her zaman yeşil olan makiler oluşturur. Yüksek yerlerde ise iğne yapraklı karaçam, sedir, ve köknar ormanları hakimdir. Soğuk ay olan Ocak ayı ortalama sıcaklığı 6,4°C, sıcak ay olan Temmuz ayı ortalama sıcaklığı 26,8°C, yıllık ortalama sıcaklık 16,3°C civarındadır. Ortalama yıllık toplam yağış 725,9 mm'dir ve yağışların çoğu kış mevsimindedir. Yaz yağışlarının yıllık toplam içindeki payı %5,7'dir. Bu yüzden bölgede yazlar kuraktır. Yıllık ortalama nispi nem %63,2'dir.

Foça İlçesi'nde de Akdeniz iklimi hüküm sürmektedir. İzmir İli içinde en az yağış alan ilçelerden biridir. Rüzgarlı gün sayısı özellikle kış mevsiminde oldukça fazladır. Yaz mevsiminin en sıcak ayları Temmuz ve Ağustos'dur. Her gün öğleye doğru çıkan deniz meltemi (İmbat) bunaltıcı sıcakları hafifletmektedir. İlçenin genel yerleşim dokusu, kıydan gelen rüzgarın iç taraflara kadar taşınmasını sağlamaktadır. (Kaynak: Foça Kentsel Sit Alanı, Kentsel ve 3. derece Arkeolojik Sit Alanı ve 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Raporu)

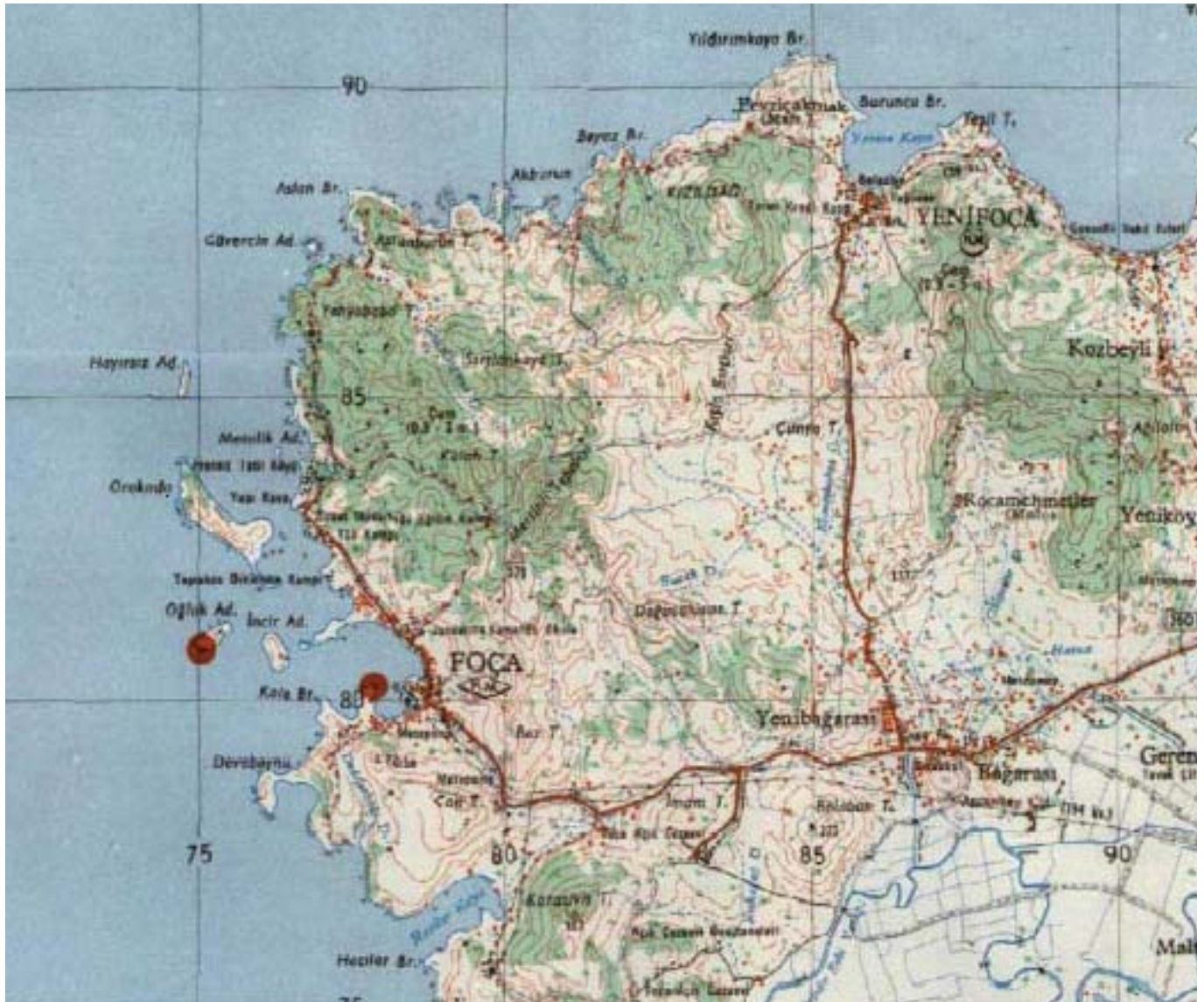
2.2.2. Alanın Jeolojik ve Karasal Formları

Foça İlçesi ve civarının jeolojik ve jeomorfolojik yapısı; Anadolu'nun kara hüviyetini almaya başladığı devir olan 40 milyon yıldan bu güne değin aşınma, yıpranma, çökme olayları, deniz-kara ilişkileri ve zemin hareketlerinin morfolojiye yansması ile bu günkü şeklini almıştır. Kalenin bulunduğu volkanik kayalardan oluşan ve yarımadanın dışında kalan tüm yerleşim alanı, genellikle alüvyon üzerinde konumlanmıştır (Şekil 3a).

Topoğrafik açıdan, denize açılan bir çanak şeklinde olan Foça'da yerleşim, topoğrafyanın en az eğimli olduğu alanda yer almıştır. Eğimin yoğunlaştığı bölgede sit alanları ile askeri alanların bulunması,

yapılaşmanın doğal silueti etkileyecek biçimde oluşmasını bir ölçüde engelleyebilmiştir.

Foça İlçesi 1. derece deprem kuşağında yer almaktadır. İlçe volkanik bir yapıdan oluşan engebeli bir araziye sahipse de, Gediz Nehri'nin oluşturduğu alüvyon arazi olan deltadan dolayı geniş bir ovanın önüne kurulmuştur. 1953 yılında yaşanan depremde, yapıların bir bölümü orta derecede hasar görmüştür. İlçede Saroz-Erzurum deprem kuşağına paralel birçok çöküntü alanı (fay) bulunduğu için, ilçede genelde sık sık depremler meydana gelmektedir (Kaynak: Foça Kentsel Sit Alanı, Kentsel ve 3. derece Arkeolojik Sit Alanı ve 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Raporu).

Şekil 3a. Foça İlçesinin topoğrafik yapısı

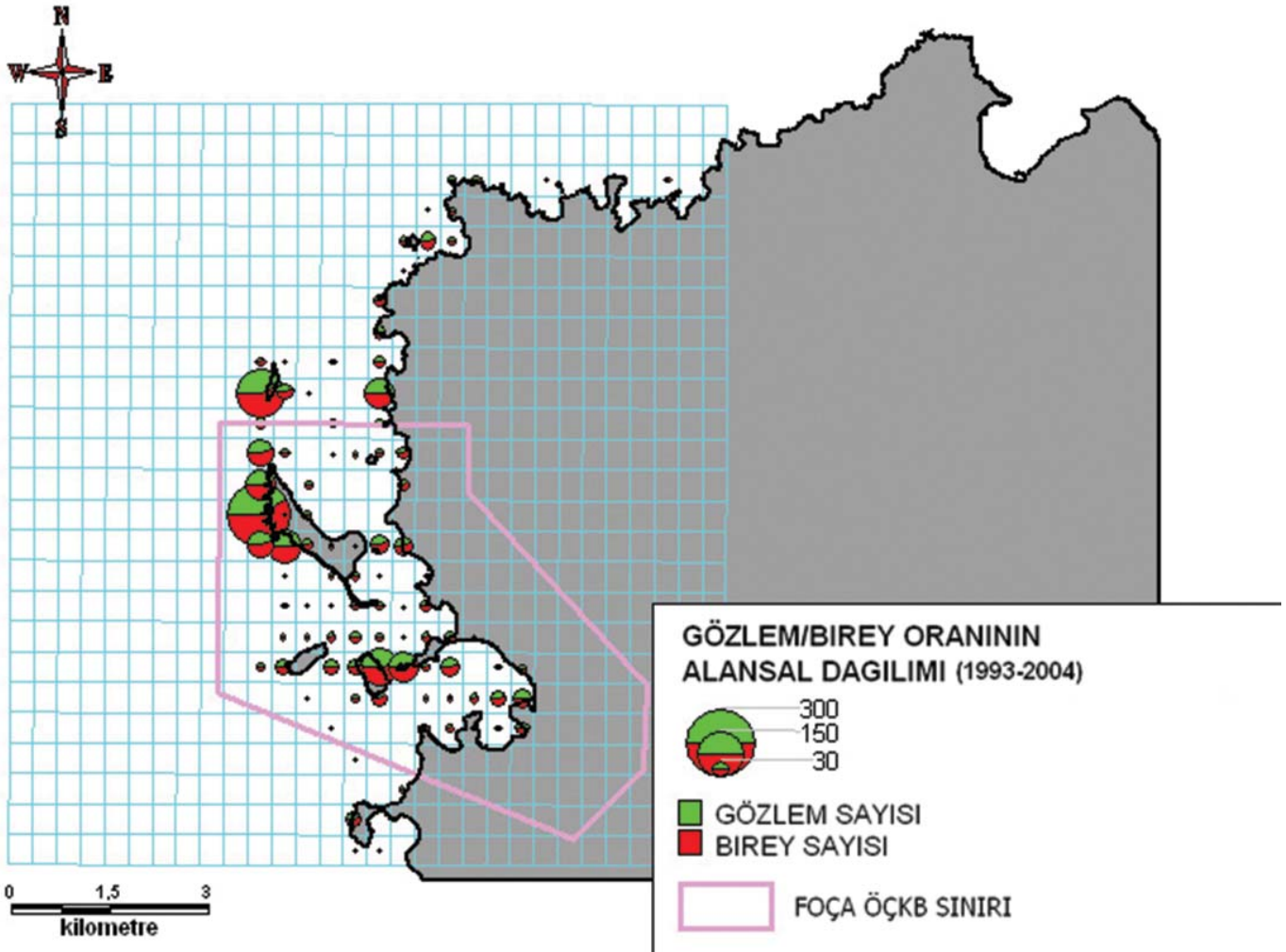
Foça Adaları volkanik lav, tuf ve bazalt orijinli 6 ada ve küçük bir kayalıktan, Foça kıyıları andezit, bazalt, tuf gibi volkanik orijinli kayalıklardan, Foça yerleşimi ise, Kartdere Vadisi ağzında ve diğer küçük derelerin denize ulaştığı koylarda alüvyondan meydana gelmiştir (Yaltrak, 1997). Mafik volkanik kayalar Foça yöresinde nispeten daha genç volkanik aktiviteyi temsil eder. Bunlar bazalt, bazaltik andezit, hawaiiit ve fonolit niteliğindedir (Savaşçın 1978,1990; Kaya ve Savaşçın 1981; Altunkaynak ve Yılmaz 2000; Akay ve Erdoğan 2004, Altunkaynak 2004).

2.3. Alanın Ekolojik Değerleri

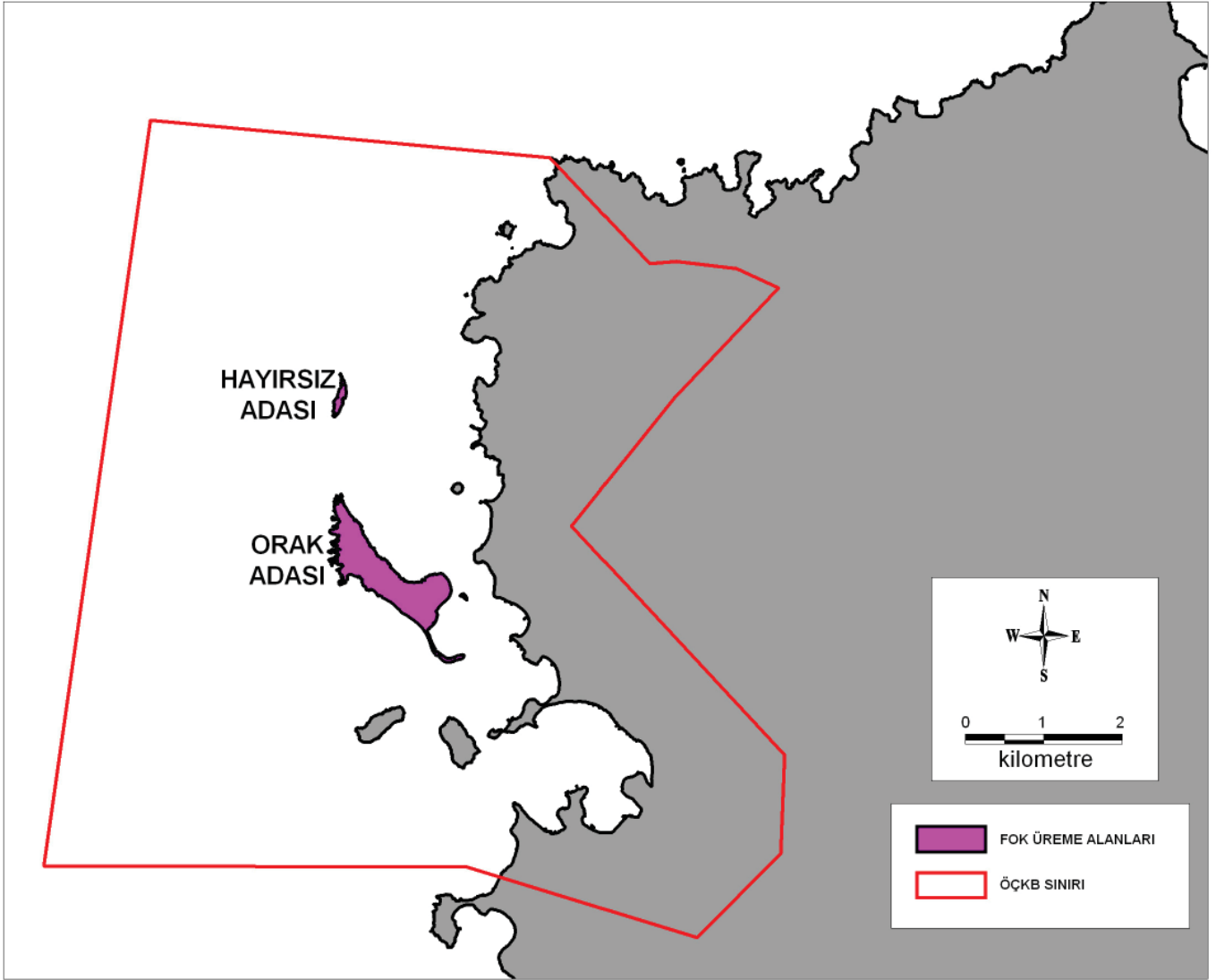
Foça denizel biyolojik çeşitliliğinin en önemli unsurları arasında; Akdeniz foku, Foça adalarında yaşayan veya üreyen kuşlar, balıklar ve deniz erişmeleri sayılabilir.

2.3.1. Akdeniz Foku (*Monachus monachus*)

Yıllardır bölgede çalışmalarını sürdüren SAD-AFAG tarafından toplanmış olan Akdeniz foku görme verileri dikkate alındığında, Akdeniz foklarının Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde yoğunlukla görüldüğü alanlar ana karada, İngiliz Burnu, Kumburnu, Ayani ve Kartdere mevkiileridir (Kaboğlu, 2007). Aynı şekilde önemli adalar ise İncir Adası, Fener Adası, Orak Adası (özellikle Siren Kayaları mevki), Hayırsız Ada ve Kartdere Adası'dır (Şekil 4 a/b).

Şekil 4a. Akdeniz foku alan gözlem yoğunluğu haritası (Kaboğlu, 2007)

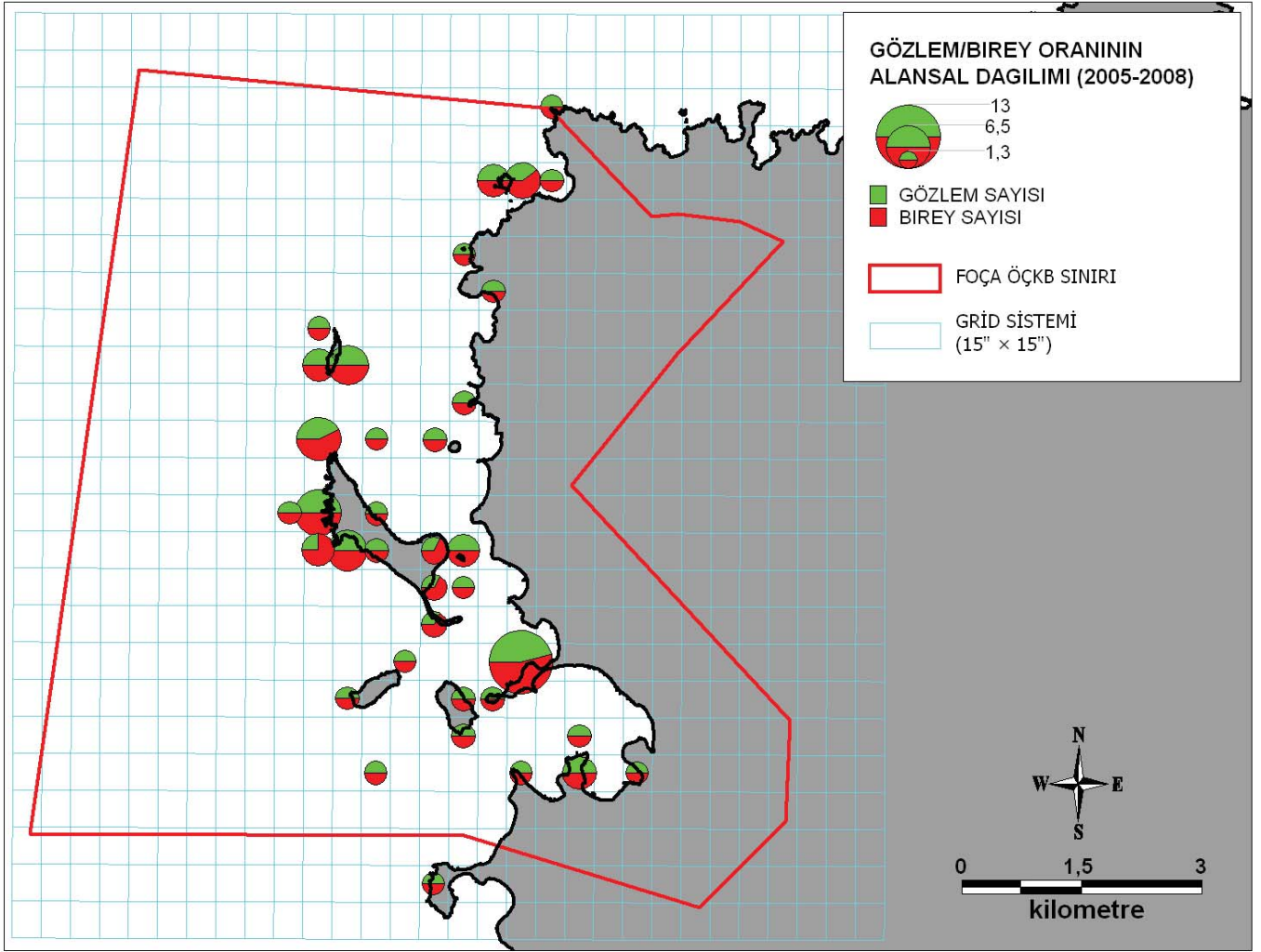

Şekil 4b. Foça ÖÇKB sınırları içinde fok üreme alanları (Hayırsız ve Orak Adaları) (Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Raporu, SAD; ÖÇKKB Projesi 2008)

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi, Akdeniz foklarının kullandığı alanlar veya dolaşma alanları dikkate alındığında, ÖÇKB dışındaki alanlarda dahil edilerek büyük bir alanın sadece bir bölümüdür. Bölge içerisinden toplanan fok görme verilerine göre; en son üremenin gerçekleştiği 1996 yılından 2004 yılına kadar olan zaman dilimi içinde türün alanı kullanım sıklığında bir düşüş eğilimi açık bir şekilde görülmektedir.

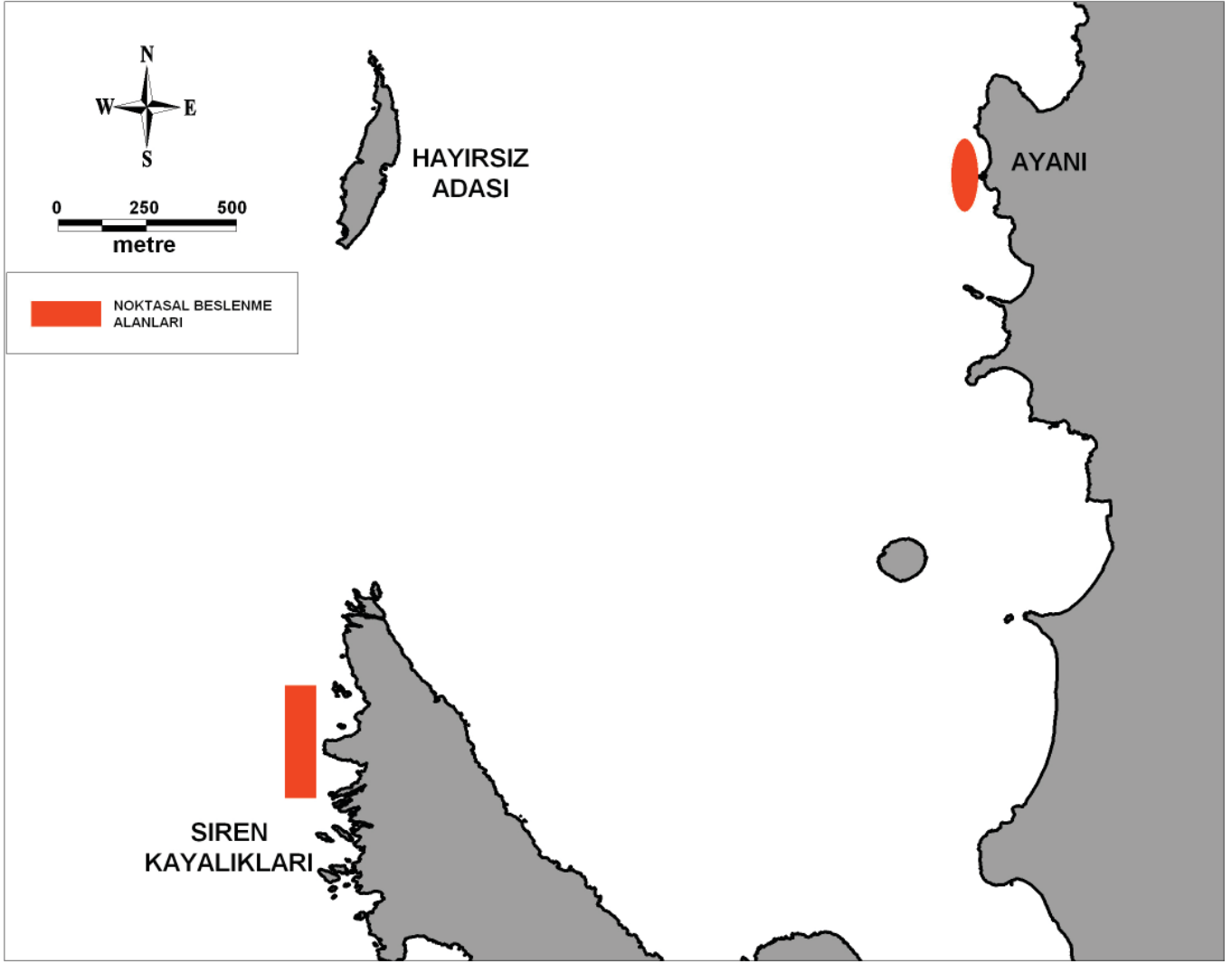
Türün dağılım ve yıllık gözlem verileri, ÖÇKKB'nin 2008 yılı içinde yaptırdığı Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi, Akdeniz Foku (*Monachus Monachus*) Koruma ve İzleme Projesi ile güncellenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, Foça adalarının yanı sıra ana karada İngiliz Burnu, Ayaini ve Kartdere mevkiileri başta olmak üzere, türün tüm alanı kullanmaya devam ettiği görülmüştür (Şekil 5).

Önceki yıllarda yapılan araştırmalar sırasında foklar noktasal olarak Foça'da Siren kayalıkları, Ayaini kıyıları ve Foça Küçük Deniz'de avlanarak beslenirken gözlenmiştir (Şekil 6).

Şekil 5. Foça ÖÇKB 2005 ve 2008 yılları arası Akdeniz foku alan kullanımı (Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Raporu, SAD; ÖÇKB Projesi 2008)

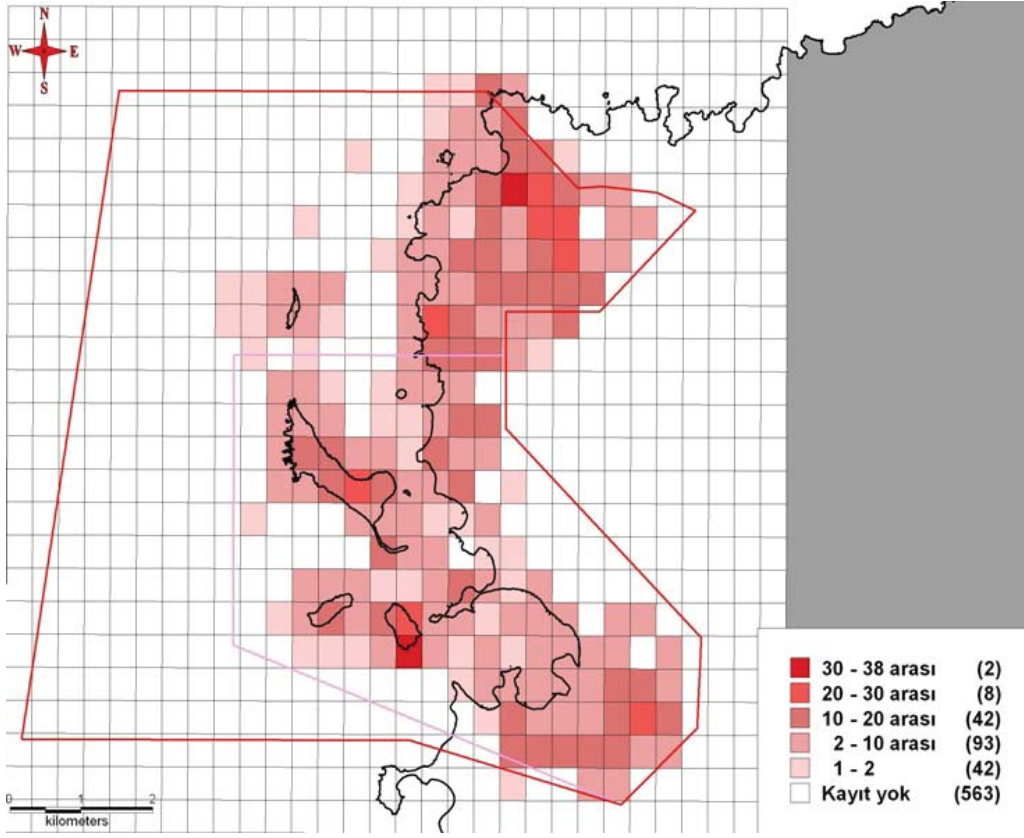
Şekil 6. Akdeniz Foku'nun noktasal beslenme alanları (Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Raporu, SAD; ÖÇKKB Projesi 2008)

2.3.2. Avifauna (kuşlar)

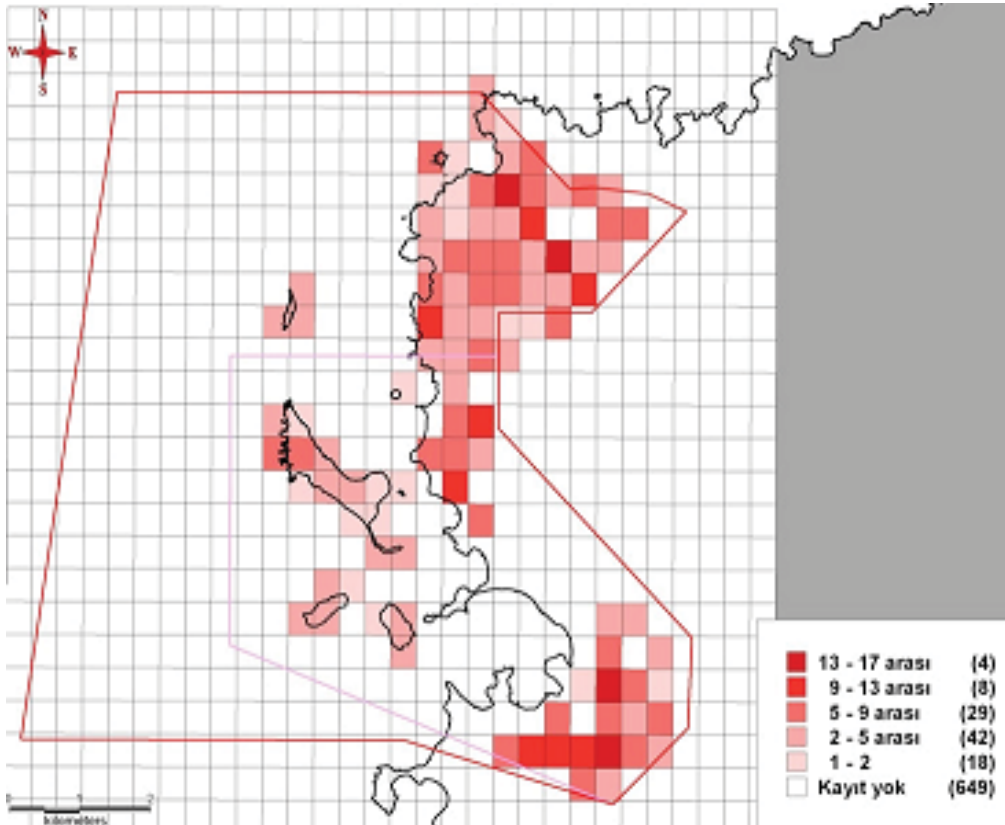
Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde bazıları nesli tehlike altında olmak üzere 15 oryodan 42 familyaya ait toplam 120 kuş türü bulunmaktadır (Karauz Kıraç ve Kıraç, 1996; Döndüren, 2007) Bu kuşlar farklı zamanlarda Foça ve civarında gözlemlenmektedir: Yerli kuşlar (üreme dâhil senenin 4 mevsiminde alanda bulunanlar), Yaz göçmenleri (Sadece üreme amaçlı bölgeye gelerek üreyen ve sonbaharda yavruları ile güneye göç edenler), Kışlayanlar (güney ülkelerden sadece kışın gelenler ve ilkbaharda tekrar güneye göç edenler), Rastlantısal kuşlar (normalde Foça'da bulunmayan ancak nadir gelip geçen, gözlenen kuşlar)

Bunlara örnek olarak yerli kuşlar kategorisinde Tepeli karabatak, Büyük gümüş martı, Kızıl şahin ve Kerkenez; yaz göçmenleri kategorisinde, Akkarınlı sağan, Küçük kerkenez, Kızıl kırlangıç ve Bülbül; kışlayanlar kategorisinde Şahin, Gökçe delice, Atmaca ve Karabaş martı; rastlantısal kategorisinde ise Flamingo, Tepeli pelikan ve Ada martısı sayılabilir.

Foça'da yaşayan kuş türlerinden bazıları nesli dünya ölçeğinde tehlike altındadır. Bu kuş türlerinin varlığı nedeniyle Foça hem Önemli Kuş Alanı (ÖKA) hem de Önemli Doğa Alanı (ÖDA) seçilmiş ve yayınlara girmiştir (Magnin and Yarar, 1997; Kılıç ve Eken, 2004; Eken ve ark., 2007).

Şekil 7. Avifauna tür zenginliği haritası (Döndüren, 2007)

Şekil 8. Grid başına üreyen kuş türü sayıları (Döndüren, 2007)

Foça ÖÇKB de; Foça adaları, anakarada ise, 4. Mersinaki ve Kartdere vadisi ile Kartdere'nin denize döküldüğü nokta kuş çeşitliliği bakımından en önemli alanlardır (Döndüren 2006). Aslan Burnu ile Deveboynu Burnu arasındaki kıyı şeridi ve ÖÇKB sınırlarındaki deniz alanı ve 6 ada-adacıkta yaşayan en önemli kuş türleri ise şunlardır:

- 1- Tepeli karabatak,
- 2- Küçük kerkenez,
- 3- Ada martısı,
- 4- Kızıl şahin,
- 5- Gökdoğan,
- 6- Sumru,
- 7- Küçük sumru,
- 8- Angıt,
- 9- Büyük gümüş martı,
- 10- Ada doğanı,
- 11- Tavşancıl,
- 12- Tepeli pelikan,
- 13- Karaboğazlı ötleğen.

Bölgede gözlenen kuş türlerinden deniz ve kıyı kullanımından doğrudan etkilenebilecek olanlar, beslenme için denize bağımlı olan veya yuvalarını kıyı çizgisine yakın kuran su kuşu türleridir.

Deniz üstü araçları ve kıyılardaki insan faaliyetlerinden birincil derecede etkilenecek türler Boz yelkovan, Yelkovan, Karabatak, Tepeli karabatak, Tepeli pelikan, Akdeniz martısı, Karabaş martı, Ada martısı, Gümüş martı, Karagagalı sumru, Sumru, Küçük sumru ve Yalıçapkını'dır.

Denizel ve kıyısız insan faaliyetlerinden etkilenmeye açık diğer türler ise Alaca balıkçıl, Büyük akbalıkçıl, Gri balıkçıl, Angıt, Suna, Poyrazkuşu, Akça cılıbit, Kervançulluğu, Yeşilbacak, Karaboyunlu batağan ve Bahri'dir (Kaboğlu, kişisel görüşme; Döndüren, 2008).

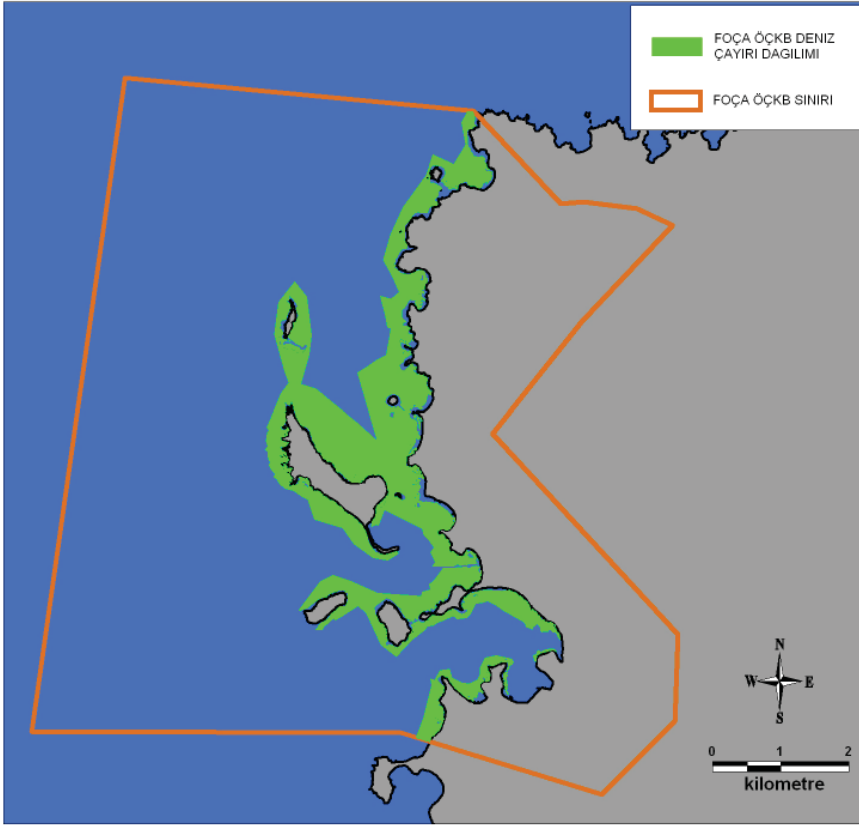
Foça'da ornitolojik çalışmalar SAD-AFAG tarafından 1993 yılında Foça adalarında başlatılmıştır (Karauz vd., 1998). 2005 ve 2006 yıllarında Foça Belediyesi yürütücülüğünde gerçekleştirilen REC (Bölgesel Çevre Merkezi) Türkiye'nin desteklediği Foça Deniz Koruma Alanı Yönetim Planının Geliştirilmesi ve Yerel Duyarlılığın Artırılması Projesi'nde, toplam 118 kuş türü kaydedilmiş; bu türlerden 68'inin alanda üredigine dair bulgu elde edilmiştir (Döndüren, 2007). Proje ve tez çalışmalarına göre Foça adalarına ilaveten Kartdere Vadisi'nin en fazla tür zenginliğine sahip alan olduğu (Şekil 7), türlerin üremek için insan yerleşimi olmayan baskının az olduğu yerleri tercih ettikleri gözlenmiştir (Şekil 8).

2.3.3. Deniz Çayırları

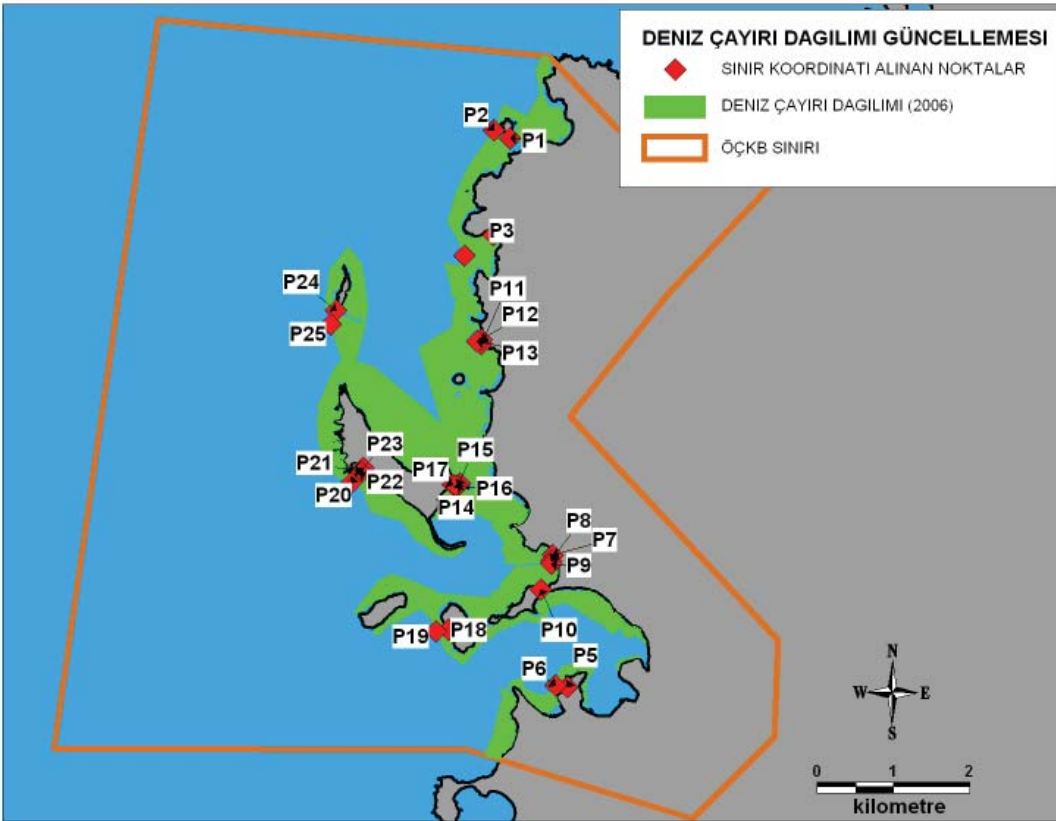
Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 2005 yılında Posidonia oceanica çayırlarının dağılım haritası hazırlanmıştır (Güçlüsoy ve diğ. 2006). Türkiye'deki en detaylı deniz çayırı haritalamalarından biri olan çalışmaya göre, yaklaşık 6,7 km² lik bir alan kaplayan Posidonia oceanica çayırları Büyük Deniz ve Küçük Deniz'in bir bölümü hariç tüm ÖÇKB kıyı alanlarında dağılım göstermektedir (Şekil 9).

Deniz çayırları çok yavaş büyüyen (3 cm/yıl) bir tür olmasına rağmen, baskı oluşturan insan etkileri söz konusu olduğunda parçalanma ile hızlı bir gerileme gösterebilmektedir (Akçalı ve ark., 2008). Gerçekleştirilen arazi çalışmasında 15 sığ hat ve 10 tane derin hatta alınan kontrol noktalarında bulunan değerlerin, 2005-2006 yıllarında Foça Belediyesi, SAD-AFAG ve DEÜ-DBTE tarafından gerçekleştirilen "Foça Deniz Koruma Alanı Yönetim Planının Geliştirilmesi ve Yerel Duyarlılığın Artırılması Projesi" kapsamında elde edilen dağılım değerlerinden izlenebilecek derecede farklı olmadığı gözlenmiştir (Şekil 10).

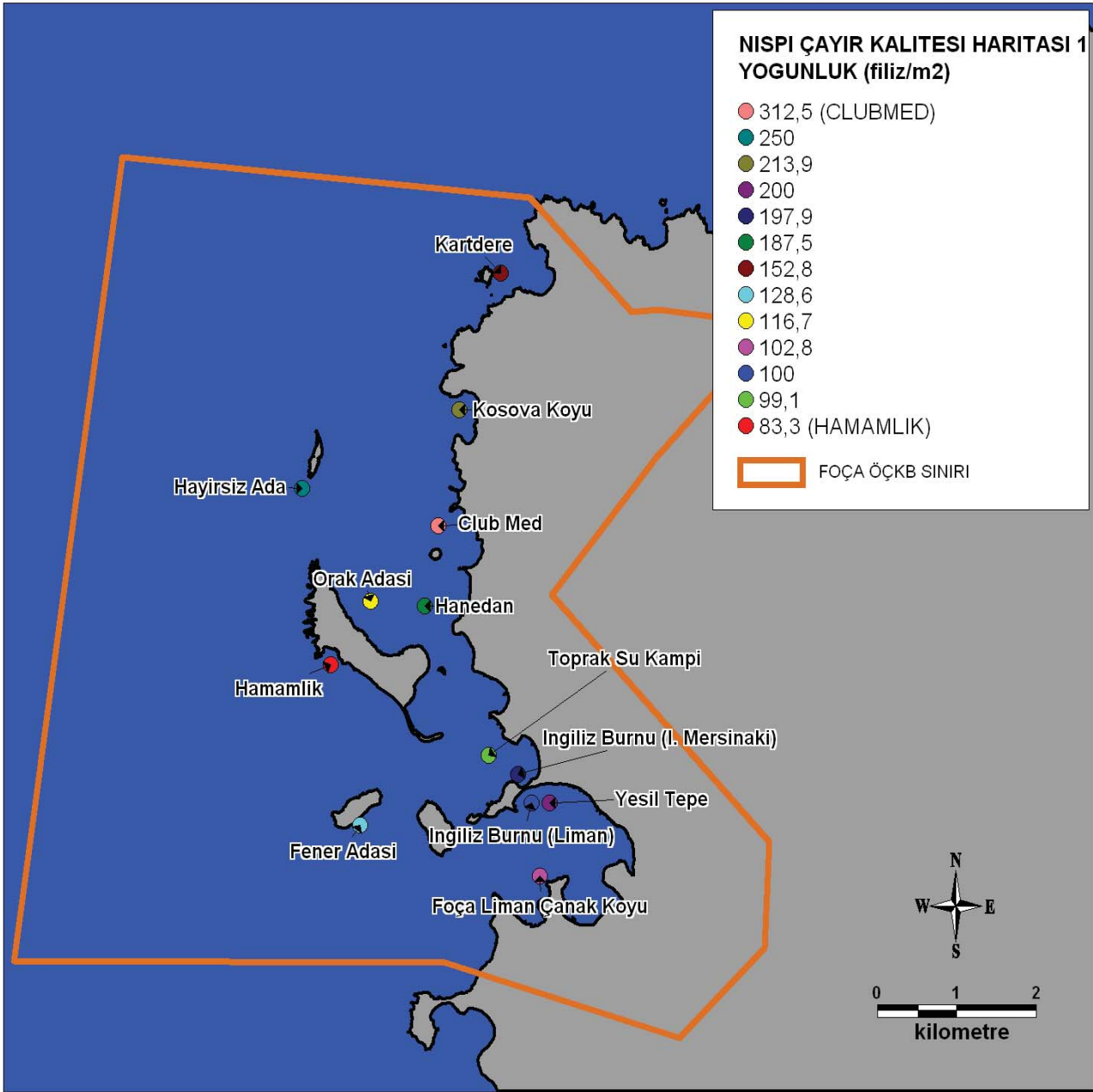

Şekil 9. Deniz çayırı dağılımı (Güçlüsoy ve diğ., Foça Belediyesi Raporu, 2006)

Şekil 10. Deniz çayırı dağılımı güncellemesi, (SAD-AFAG ve DEÜ-DBTE, Foça Deniz Koruma Alanı Yönetim Planının Geliştirilmesi ve Yerel Duyarlılığın Artırılması Projesi, 2008)

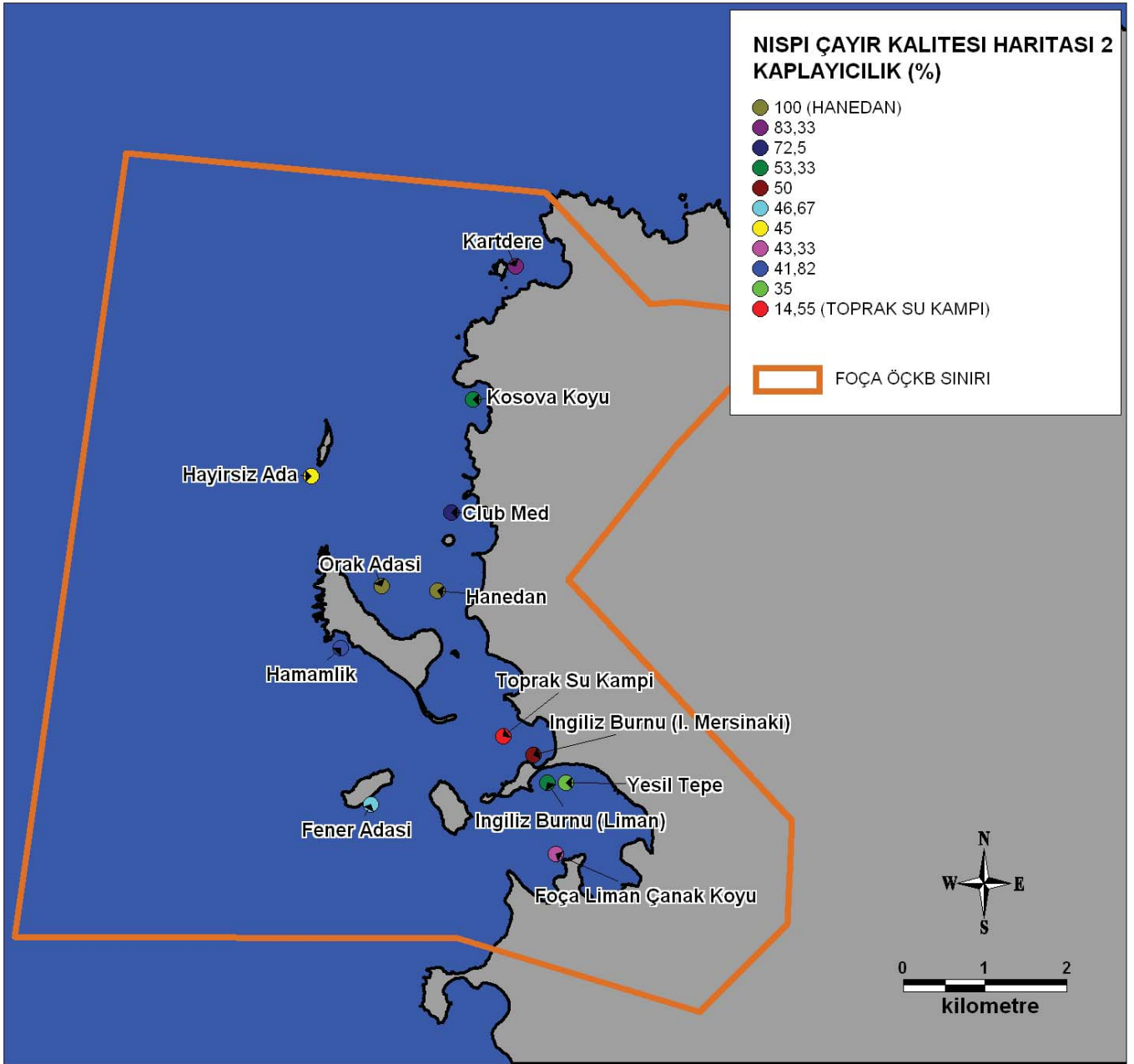
Şekil 11a. Nispi Çayır –yoğunluk haritası, (Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Raporu, SAD; ÖÇKKB Projesi 2008)

Alanın Nispi Çayır Kalitesi

Alandaki nispi çayırların kalitesini (kaplayıcılık) ve yoğunluğunu belirleyebilmek için 12 noktada 10-15 metre derinlikler arasında aletli dalış ekipmanı ile dalışlar yapılarak bilimsel ölçümler ve gözlemler gerçekleştirilmiştir. Ölçümlerde derinlik, çayır

kaplayıcılığı, çayır yoğunluğu, yatay rizomların oranı, rizomların sedimanca eksik veya fazlalığı (Şekil 11 a/b), substrat tipi ve çayırla ilgili gözlemler not edilmiştir.

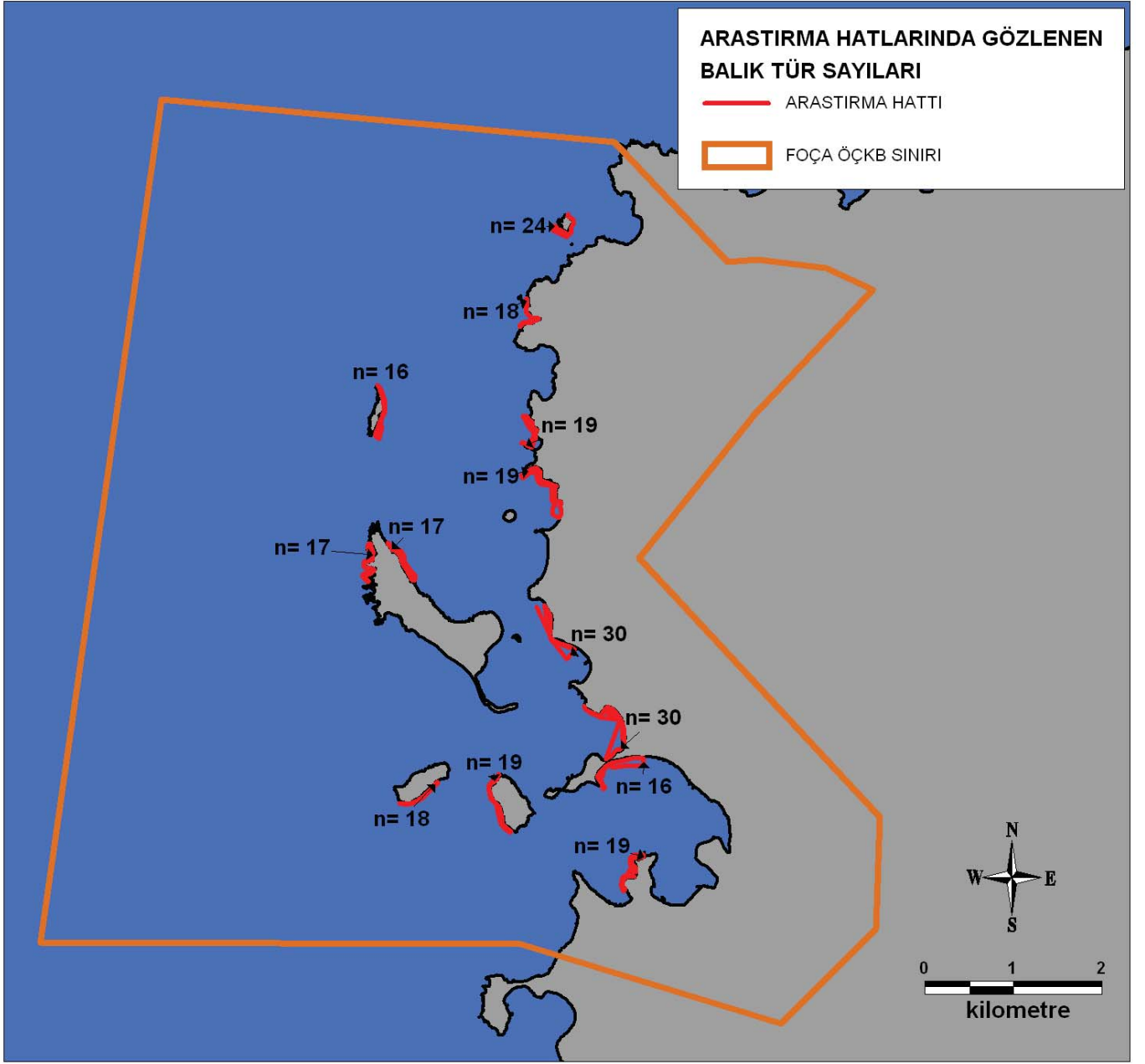
Foça merkezden kuzeye doğru çıkıldıkça insan kaynaklı etkiler azalmakta ve nispi çayır

Şekil 11b. Nispi Çayır –kaplayıcılık haritası (Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Raporu, SAD; ÖÇKKB Projesi 2008)

kalitesinde artışlar görülmektedir. Bu bölgelerdeki çayırlar gelişim gösteren ve sağlıklı çayırlar olarak nitelendirilebilir. Foça merkeze yakın bölgelerdeki çayırlar ise, sağlıksız bir görünüm sergilemektedirler. Bu bölgelerden sadece İngiliz Burnu'ndaki (I. Mersinaki) çayırın yoğunluğu diğerlerine göre

yüksek gibi gözükse de bundaki etken derinliktir. I. Mersinaki'de çayırın inmiş olduğu derinlik 6 metrelerdedir. Bu noktada ışık geçirgenliği daha yüksek olduğu için yoğunluklar diğer merkeze yakın bölgelerdekilere göre yüksektir.

Şekil 12. Foça ÖÇKB araştırma hatlarında gözlenen balık tür sayıları (Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Raporu, SAD; ÖÇKKB Projesi 2008)

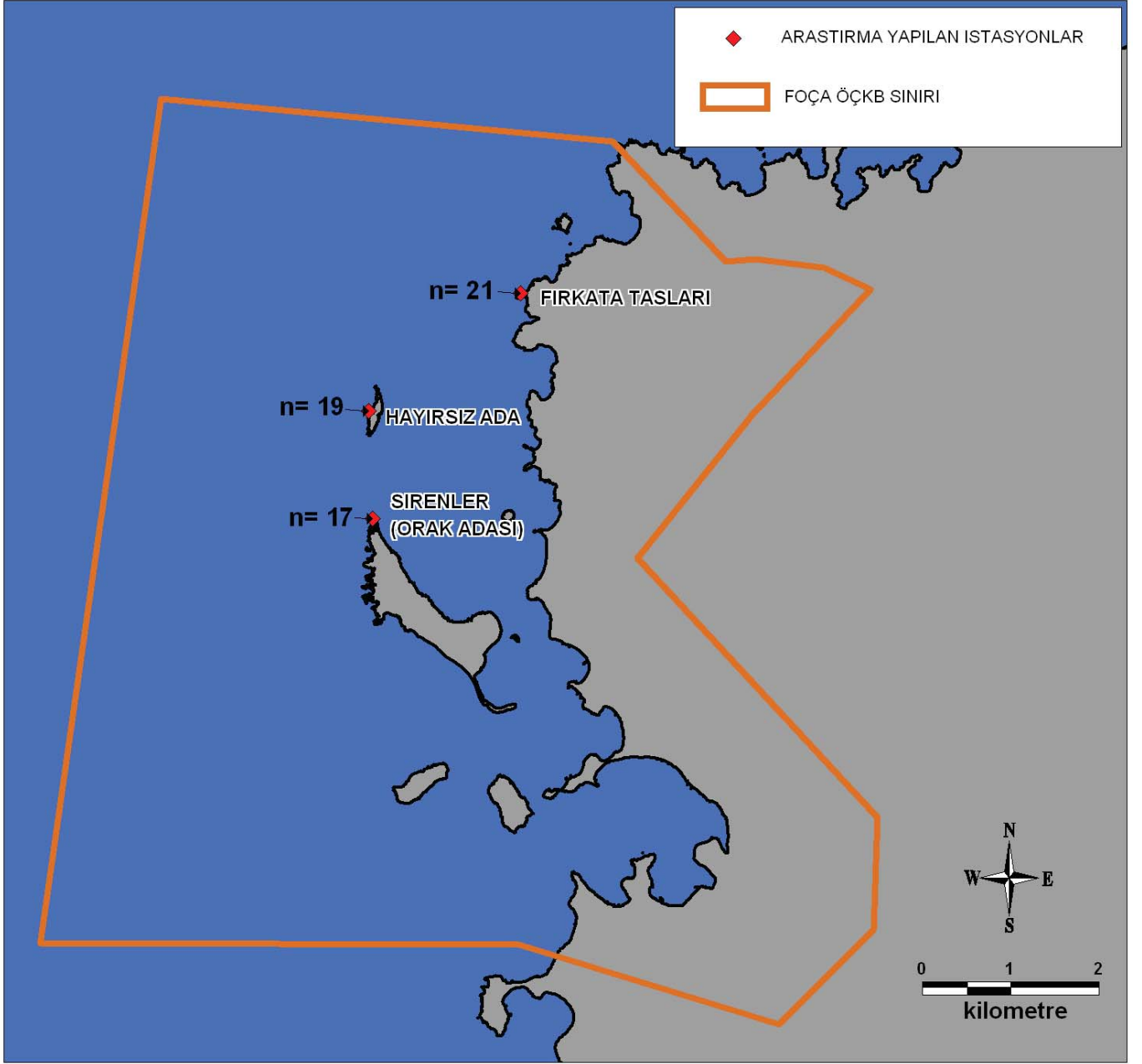
2.3.4. Balık türleri

Foça ÖÇKB'nde 24 familyaya ait 50 tür tanımlanmıştır. Bu türlerden sadece bir tanesi kıkırdaklı balıklar sınıfından olup, geri kalan türler kemikli balıklardır.

Mevcut türlerin tamamı yerel balıklardan oluşmakta olup, hiçbir egzotik (yabancı) tür gözlemi yapılmamıştır. Ayrıca gözlenen türlerden ikisi (*Sciaena umbra* - Eşkina ve *Epinephelus marginatus* - Orfoz), "Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi" (20 Şubat 1984 tarih ve 18318

sayılı Resmi Gazete) kapsamında, 05 Mart 1998 tarihinden itibaren geçerli "Koruma Altına Alınan Fauna Türleri - Ek III" listesinde yer almaktadır

En yüksek tür sayısı 1.Mersinaki (30 tür) ve Kumburnu'nda (30 tür) tespit edilmiştir. Bu istasyonları sırasıyla Kartdere (24 tür), İncir Adası (19 tür), Ayani (19 tür), Club Med (19 tür), Çanak (19 tür), Fener Adası (18 tür), Cennetvolisi (18 tür), Siren Kayalıkları (17 tür), Orak Adası (17 tür), Hayırsız Ada (16 tür) ve İngiliz Burnu (16 tür) takip etmektedir (Şekil 12).

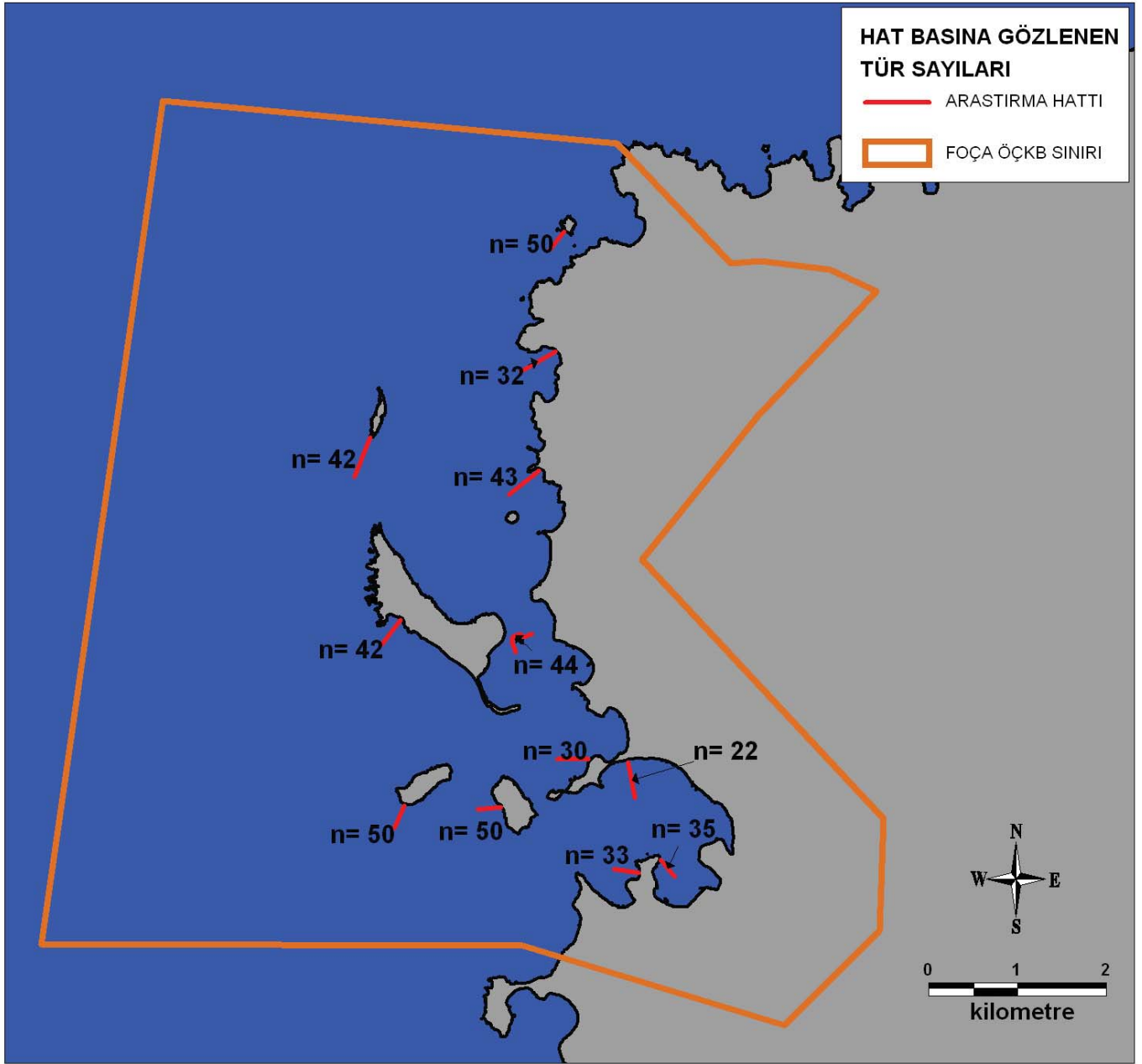

Şekil 13. Alg tür sayılarının araştırma istasyonlarındaki dağılımı, (Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Raporu, SAD; ÖÇKKB Projesi 2008)

2.3.5. Deniz Alg Türleri

Koruma bölgesi sınırları içinde 3 istasyonda gerçekleştirilen çalışma sonucunda 19 familyaya ait 30

tür gözlenmiştir. En çok tür Firkata Taşları'ndaki istasyonda tespit edilmiştir (Şekil 13).

Şekil 14. Hat başına gözlenen tür sayıları (Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Raporu, SAD; ÖÇKB Projesi 2008)

2.3.6. Denizel Makroskobik Canlılar

Foça ÖÇKB'ndeki denizel makroskobik canlıların tespiti için literatürden elde edilmiş veriler ile saha çalışması verileri toplanarak envanter liste oluşturulmuştur. Dalışlar ve bim trolü yardımıyla

yapılmış olan gözlem ve örneklemeler sonucunda toplam 132 tür tespit edilmiştir. İstasyonlara göre dağılım gösteren türler incelendiğinde, tüm dalış noktalarının %50'den fazla benzer olmadığı görülmüştür (Şekil 14).

2.4. Alanın İçinde İnsan Kullanımları

2.4.1. Tarım

Tarım Foça ilçesinde önemli gelir kaynaklarından biridir. Bağarası ve Gerenköy Beldeleri ile Ilıpınar, Kozbeyli, Yeniköy ve Yenibağarası köyleri tarım ve hayvancılık, ilçe merkezi ile Yeni Foça Belediyesi ise balıkçılık ve turizme dayalı ekonomiye sahiptir.

İlçede tarım ve hayvancılıkla uğraşan aile sayısı 830'dur. Toplam tarım alanı 51.985,5 dekadır. Tarım arazisinin % 50'si tarla olarak kullanılmaktadır.

Tarıma elverişli boş arazi 2.000 da.'dır. Tarım alanlarının 25.770,5 dekarında sulama yapılırken 26.215 dekarlık alan sulanmamaktadır (İzmir Ticaret Odası, 2008).

Aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi, toplam tarım alanı 2002, 2006 yılları arasında % 12 oranında artarken, tarla ekiliş alanı yaklaşık %23 azalmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Tarımsal Alanların Dağılımı

	Yüzölçümü		2006 Pay (%)	Kümülatif Değişim (%)
	2002	2006		
Toplam tarım alanı	46.600	51.985,5	100	11,6
Tarla alanı	33.590	26.000	50	-22,6
Sebze alanı	3.340	5.110,5	10	53
Meyve alanı	250	115	0	-54
Bağ alanı	210	260	0,5	23,8
Narenciye alanı	100	30	0	-70
Zeytin alanı	7.400	16.070	31	117,2
Nadas alanı	500	2.400	4,6	380
Tarıma elverişli boş arazi	1.210	2.000	3,8	65,3
Sulanan tarım alanı	29.890	25.770,5	49,6	-13,8

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

Mısır (silaj), soğan, pamuk, buğday, mısır (dane), arpa en çok ekilen ürünleridir. Üretim miktarları açısından 35.000 ton ile mısır (silaj) ilk sıradadır. Bunu 7.500 ton ile soğan (kuru), 6.000 ton ile pamuk (kütü) izlemektedir. Genel olarak dekar başına verim miktarında bir değişiklik olmamakla

birlikte mısır (dane) (I. ürün) verim miktarında dört yılda yüzde 40, yıllık yüzde 10 oranında artış gerçekleşmiştir.

Tablo 2. Ürün Deseni Tarım İl Müdürlüğü - 2007

Ürün	Ekiliş Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Mısır (Silaj) (I. Ürün)	2.030	7.000	244,8	9.132	35.000	283,3	4.500	5.000	11,1
Soğan (Kuru)	0	1.500	-	0	7.500	-	-	5.000	-
Pamuk (Kütü)	24.000	15.000	-37,5	9.120	6.000	-34,2	380	400	5,3
Mısır (Dane) (I. Ürün)	0	4.000	-	0	4.800	-	-	1.200	-
Buğday (Ekmeklik)	0	5.000	-	0	2.250	-	-	450	-
Mısır (Dane) (I. Ürün)	1.000	1.000	0	1.000	1.400	40	1.000	1.400	40
Fiğ (Y.ot)	0	500	-	0	500	-	-	1.000	-
Arpa (Diğer)	1.800	2.000	11,1	360	400	11,1	200	200	0
Fiğ (K.ot)	0	350	-	0	140	-	-	400	-
Korunga (K.ot)	0	200	-	0	60	-	-	300	-
Fiğ (Dane)	200	200	0	20	24	20	100	120	20
Ayçiçeği (Yağlık)	0	130	-	0	18,2	-	0	140	-
Yulaf (Dane)	100	100	0	15	15	0	150	150	0
Bakla (Kuru)	20	20	0	3	3	0	150	150	0
Mısır (Silaj) (I. Ürün)	970	0	-100	4.365	0	-	4.500	-	-
Buğday (Diğer)	5.500	0	-100	2.475	0	-	450	-	-
Toplam	35.620	37.000	3,9	26.493	58.056,2	119,1	-	-	-

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

2.4.2. Turizm

Foça İlçesi'nde turizm, önemli bir ekonomik sektördür. Özellikle yaz aylarında, turist sayısı ve ticari faaliyetler artmaktadır. İzmir'e yakın olması nedeni ile yaz aylarında hafta sonları günübirlik gelenlerin sayısı oldukça fazladır. Bu sayede lokanta ve kafe işletmeciliğinde, hediyelik eşya satışında artış görülmekte ilçe ekonomisi olumlu etkilenmektedir. Kent nüfusu, yaz aylarında yerli ve yabancı turist gelişi ile yaklaşık olarak kendi nüfusunun beş katı artmaktadır. Sit alanları ile üç büyük askeri birliğin yer aldığı ilçede, turizm tam anlamıyla diğer faktörlerin önüne geçememekle birlikte ve daha çok hafta sonu günübirlik turizme dayanmaktadır (İzmir Ticaret Odası,2008).

Kültür ve Turizm Bakanlığı denetiminde, Foça/Yeni Foça'da toplam 15 otel-motel, 16 pansiyon, 4 tatil köyü, 8 apart-otel, 4 butik-otel ve 4 kamp bulunmaktadır. Otel-motellerin yatak kapasitesi 1178, pansiyonların 362, tatil köyünün 432, apart-otellerin 481, butik-otellerin 127 ve kampların 743'tür.

Foça ilçesinde Belediye belgeli konaklama tesislerinin sayısı 2003 ve 2006 yıllarında incelendiğinde, genel olarak sayılarında bir düşüş olduğu görülmektedir. Genel tesis sayısı 2003 yılında 36 iken bu sayı 2006 yılında 28'e düşmüştür. Otel sayısı 14'den 8'e, pansiyon sayısı 15'ten 13'e, tatil köyü sayısı 3'ten 1'e düşmüştür. Kamp sayısı ise 2'den 4'e çıkmıştır. Foça'ya gelen turist sayısının azalması, günü-birlik ziyaretlerin artması ile bu tesislere olan talepte bir azalma olduğu söylenebilir.

Foça İlçesini ziyaret eden turist sayısı 2000-2007 döneminde incelendiğinde, süreklilik göstermekten çok yıllara göre sayılarda değişiklik olmaktadır. Bu dönem içinde, 41445 rakamı ile yabancı turistin en fazla olduğu yıl 2002 dir. Yabancı turist sayısı 2004 yılında 1406'ya düşmüştür. 2003 yılı 54963 ile en fazla yerli turist ziyaret ettiği yıldır. 2007 yılında Foça'ya gelen yabancı turist sayısı 12293, yerli turist sayısı 32493 dir.

Turistlerin ortalama Foça'da kalış süreleri incelendiğinde, yabancı turistlerin 2000 yılında ortalama kalış süreleri 8,7 gün iken, bu oran 2007 yılında 1,7 gündür. Yerli turistlerin 2000 yılında ortalama kalış süreleri 2,3 gün iken, 2007 yılında bu oran 1,6 güne düşmüştür. Yabancı turistlerin yerli turistlere göre daha uzun süre kaldıklarını gösteren rakamlar, uzaktan gelmeleri nedeniyle doğaldır. Konaklama yerlerinde %55,53 ile doluluk oranının en yüksek olduğu

yıl 2006'dır. 2002 yılında doluluk oranı %53,12, 2003 yılında %52,57 ve 2001 yılında ise %47,43'tür. Diğer yıllardaki doluluk oranları daha düşüktür. Bu verilere göre Foça ilçesindeki işletmeler en fazla yarı kapasite ile çalışabilmektedirler.

2008 yılında aylara göre Foça'ya gelen turist sayısı incelendiğinde, Mayıs ayından sonra artış görülmektedir. Turizm mevsiminin başlaması ile ilçeye gelen turist sayısı artmakta ve kış aylarında gelen yerli turist sayısı daha fazla iken, yaz aylarında yabancı turist sayısı yerli turist sayısını geçmektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Aylık Turist Sayısı – 2008, Foça İlçe Kültür ve Turizm Müdürlüğü

AY	YERLİ	YABANCI	TOPLAM
OCAK	52	5	57
ŞUBAT	31	14	45
MART	25	14	39
NISAN	63	77	140
MAYIS	145	233	378
HAZİRAN	174	283	457
TEMMUZ	307	422	729
TOPLAM	797	1048	1845

2.4.3. Sanayi

Foça ilçesinde büyük ölçekli sanayi gelişmemiştir ve gelişmekte olan sanayi tarıma dayalı olup, küçük işletmeler şeklinde faaliyet göstermektedir. İzmir Ticaret Odasının verilerine göre, İlçede 1 adet sunta fabrikası, 2 adet tül fabrikası, 2 adet çırçır fabrikası, 6 adet zeytinyağı fabrikası, 4 adet mandıra, 10 adet tavuk çiftliği (yumurta, broiller), 1 adet hindi çiftliği, 1 adet mantar çiftliği bulunmaktadır. Menemen Ticaret Odasına kayıtlı üyesi sayısı 346'dır. İlçede Ege Bölgesi Sanayi Odası'na kayıtlı yerli sermayeli 13, yabancı sermayeli 3 firma faaliyet göstermektedir. Ayrıca, Foça'da 884 faal üyesi olan Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile 90 üyesi olan Ziraat Odası da bulunmaktadır.

2.4.4. Rekreasyon

Balıkçılık dışında, alanda etkin olan turizm ve rekreatif kullanımlar söz konusudur. Yatçılık, turluluk ve günübirlik kullanımlar, özellikle yaz aylarında oldukça yoğundur. Liman Başkanlığı'na

kayıtlı 681 tane tescilsiz gemi ve 102 adet özel tekne bulunmaktadır (2008). Yıl içinde (2008) bölgeyi 26 adet ticari yat ve 500 civarı özel yat kullanmıştır. Ayrıca, tekne boyu 5,50 m'den az olan 50-100 arası kayıtsız tekne olduğu tahmin edilmektedir. Bu kullanımlar, alanın ikinci konut ve turizm kapasitesi ile doğrudan ilişkilidir.

Marinası olmayan Foça'da, deniz üstü araçları Küçük Deniz ve Büyük Deniz Limanları'ndaki iskele ve rıhtımlara yanaşmaktadır. İlçede, 75 tekne kapasiteli yeni bir balıkçı barınağı işletmeye açılmıştır. Balıkçı barınağının atık alımı ile ilgili üst yapı tesisleri henüz tamamlanmamıştır.

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde yer alan irili ufaklı tüm koylar; otellerin kumsalı olarak, kamping veya günübirlik olarak düzenlenmiştir. Bakir alanların önündeki kumsallardan da plaj olarak yararlanılmaktadır. Bunlardan en önemlileri, Kartdere Koyu, Acar Kamping önü, İngiliz Burnu ve İncir Adası, Küçük ve Büyük Deniz içinde yapılmış iskeleler ve kumsal alanlar ile Belediye Sosyal Tesisi'dir.

2.4.5. Avcılık ve Balıkçılık

Foça, Ege Bölgesi'ndeki en önemli balıkçılık alanlarından biridir. Ekonomik değeri olan yaklaşık 30 deniz canlısının ticari kaydı vardır (Tarım İlçe Müdürlüğü, 2008). Kıyı balıkçılığının karakterize ettiği koruma alanı, aynı zamanda amatör balıkçılık açısından da son yıllarda oldukça rağbet görmeye başlamıştır. Bölgede aktif olan 53 kıyı balıkçısı, 21 trol, 4 gırgır ve 100'den fazla amatör balıkçı teknesi vardır (Liman Başkanlığı ve Su Ürünleri Kooperatifi, 2008).

Yörede 41 adet trol, çoğu amatör ve sportif amaçlı olmak üzere 187 adet küçük balıkçı teknesi ile Yeni Foça limanına bağlı 6 adet trata, 45 adet küçük balıkçı teknesi ve 10 civarında çökeltme dalyanı mevcuttur (Kaynak Liman Başkanlığı).

Küçük balıkçılar avladıkları balıkları doğrudan anlaştıkları balık lokantalarına, limanda teknelerinden doğrudan tüketiciye ya da Foça Balık Hali önünde kurulan açık arttırmada Su Ürünleri Kooperatifi aracılığı ile alıcılara satmaktadır. Troller ise, yörede pazarlama olanağı sınırlı olduğu için balıkları İzmir balık haline göndermektedir. Gırgır tekneleri ile avlanan balıkların çok küçük bölümü Foça'da satılırken; büyük bölümü yine İzmir Balık Hali'ne gitmektedir.

Foça ve Yeni Foça civarında avlanan ve yörede pazarlanan balığın miktarı 1999 yılı Su Ürünleri Kooperatifleri kayıtlarına göre 196 ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 4).

Foça'da Aslan Burnu ile Deve Boynu arasında kalan 9 mil'lik alan Akdeniz Foku (*Monachus monachus*) ve deniz koruma alanı olarak her türlü balıkçılığa kapatılmıştır. Bu yasakla birlikte bölgede trata avcılığı yapılamamaktadır. Geçmiş yıllarda bölgede küçük balıkçılık yapılırken, son yıllarda trol balıkçılığı önem kazanmıştır.

Tablo 4. Foça'da avlanan balığın türlere göre dağılımı-
Kaynak: Foça Su Ürünleri Kooperatifi

TÜR	%
Sardalya	15
Ahtapot ve Kalamar	11
Hamsi	9
Kefal	8
Barbunya-Tekir	8
Isparoz	7
Kupes	6
Diğer Türler	36
Toplam	100

İzmir İli Su Kooperatiflerinin satış oranlarında Güzelbahçe, Foça ve Dalyanköy en önde gelenlerindedir.

2.4.6. Hayvancılık

Foça ilçesinde özellikle kırsal kesimde hayvancılık yapılmaktadır. 2007 yılının verilerine göre, toplam 7900 koyun, 1100 keçi, 3060 sığır (kültür), 1260 sığır (melez) ve 43 yerli sığır bulunmaktadır. Az sayıda olsa da bazı hanelerde eşek, katır ve at gibi hayvanlar vardır.

6 köyde arıcılık yapılmaktadır ve bu köylerde 2007 yılında 2200 kovan sayılmıştır. 2002-2006 yılları arasında daha fazla sayıda kovan bulunmaktayken 2007 yılında bu sayıda düşüş görülmektedir. 2001 yılında elde edilen bal miktarı 19 ton iken, 2007 yılında 5,7 tona düşmüştür.

2.4.7. Altyapı (İçme Suyu, Atıksu, Katı Atık)

2007 nüfusu 30540 kişi olan Foça İlçesi, yaz döneminde beş kat artışla 200.000 kişi civarına yükselmektedir. Nüfusun beş katına çıkması, aynı oranda artan tüketimi işaret etmektedir. Bu daha fazla kullanılan su, yiyecek tüketimi, katı ve sıvı atıklar ve beş kat artan alan kullanım yükü demek olacaktır.

Yerel resmi birim yetkilileri ile yapılan görüşmeler ve alanda yapılan gözlemlerde yaz döneminde yetersiz içme suyu kaynağı nedeniyle, içme suyunun belediye tarafından Yamanlar ve yakın beldelerden taşınarak yerel halka ücret karşılığında sunulabildiği saptanmıştır.

Foça halkı ve ziyaret eden turistlerin, hem kentsel hem de deniz ve kıyı alanlarının çeşitli faaliyetlerce kullanımından dolayı, ilçenin altyapı kapasitesi çevresel etkilerin bertarafında büyük önem taşımaktadır.

Kent, içme suyunu Gerenköy'deki 8 adet kuyudan ve yer altı kaynak sularından karşılamaktadır. Kış aylarında 4 kuyunun işletilmesi yeterli olurken, yaz aylarında tüm kuyular kullanılmaktadır. Derinlikleri 30-35 m olan bu kuyulardan ortalama 100 lt/sn su kente ulaşmaktadır. Rezervleri hakkında herhangi bir bilgi olmayan yer altı su kaynakları, kentin içme suyu ihtiyacını karşılamakta yetersiz kalmaktadır (İZSU Gediz Teknik Şube Müdürlüğü, 2008).

Foça'da atık sular kanalizasyon şebekesi ile toplanıp Foça Atıksu Arıtma Tesisinde arıtılmaktadır. Konutların yaklaşık %75'i şebekeye bağlı, kalan kısmı ise sit alanları sebebiyle fosseptiğe sahiptir. Arkeolojik sit alanında kalan yerleşim birimlerindeki sıvı atıklar yine mekanik güçle (vidanjör) çekilerek Foça Atıksu Arıtma Tesisine götürülerek arıtma işlemine tabii tutulmaktadır.

Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde merkezdeki turizm tesislerinin şebekeye bağlı olduğu atık sular, 5 terfi merkezi ile atıksu arıtma tesisine pompalanmaktadır. 2004 yılında işletmeye alınan tesisin günlük kapasitesi 10.000 m³tür. Fiziksel ve biyolojik arıtım işlemlerinden sonra çamuru çöktürülen ve ultraviyole dezenfekte edilen atık sular, 3 km lik deşarj hattıyla Orak Adası açıklarında 59 m derine deşarj edilmektedir (İzmir Büyükşehir Belediyesi Arıtmalar Dairesi Başkanlığı, 2008).

Katı atıklar ise belediye tarafından toplanıp Menemen depolama tesisine götürülmektedir (Foça

Belediyesi, 2008). Yaz döneminde ambalajlanmış yiyecek ve içecek tüketimi artışı paralelinde katı atık yönetimi konusunda da tedbirler alınması gerekmektedir. Ana karada olmasa da özellikle adalar mevkiinde katı atık kontrolü amacıyla kapaklı sabit çöp kutularının bulunması önem arz etmektedir.

Deniz ekosistemine karışacak naylon poşet, plastik torba ve benzeri atıklar başta Akdeniz Fokları olmak üzere, deniz kaplumbağaları ve ardından deniz kuşlarının boğularak ölmelerine neden olabilmektedir. Konuyla ilgili olarak tur ve gezi teknelerinde katı atık kontrolü amacıyla bilgilendirme çalışmaları yapılmalı, bu teknelerden denize katı atık deşarj edilmemesi sağlanmalıdır.

2.5. Koruma ve Planlama Çalışmaları

2.5.1. Koruma Çalışmaları

Akdeniz foku (*Monachus monachus*), Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından yayımlanan Kırmızı Listede de soyu kritik derecede tehdit altında olan tür olarak sınıflandırılmıştır. Tür, bu kritik durumundan dolayı ülkemizin de taraf olduğu Barcelona (Türler Dördüncü Protokolü), Bern (Ek II) ve CITES (Ek I) Uluslararası Sözleşmeleri tarafından da koruma altına alınmıştır. Tür Ulusal Mevzuatımız kapsamında eski Çevre ve Orman Bakanlığı ve eski Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından da 1977 ve 1978 yıllarından beri koruma altındadır.

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Akdeniz fokları açısından Türkiye kıyılarındaki önemli yaşam alanlarını barındırmaktadır. Alanda izleme çalışmaları 1993 yılında başlatılmış olup, 2004 yılına kadar sürekli olarak bu çalışmalar devam etmiştir. Ancak, bu düzenli izleme çalışması 2004-2007 yılları arasında bazı imkânsızlıklar nedeniyle yapılamamıştır. 1989 yılından itibaren ÖÇKB lerde idari olarak yetkili ve sorumlu olan Özel Çevre Koruma Kurumu tarafından 2008 yılında itibaren bu sürekliliğin sağlanması için izleme çalışmalarına devam edilmiştir. 2011 yılında bakanlıkların yeniden yapılandırılması ile bu yetki TVKGM ye geçmiştir.

Özel Çevre Koruma Kurumu kurulduğu yıldan itibaren Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde deniz alanlarında fiziksel, kimyasal ve biyolojik parametreleri izleyerek sürekli veri akışını sağlamış; doğal kaynakların kirlenmesinin ve tahribinin önlenmesi için kirlilik etkenlerini kontrol etmeye yönelik

gereken önlemlerin alınmasında ve kaynaklara ilişkin çeşitli kullanım kararlarının oluşturulmasında karar verici olmuştur. Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde işletilmekte olan atıksu arıtma tesisinin verimliliğinin izlenmesi, gereken önlemlerin alınması çalışmalarını da yürütmüştür.

Ülkemizin çevre değerlerinin korunması ve geliştirilmesi için çevre bilincinin oluşturulması, en önemli etkidir. Çevre değerlerinin, yerel halk tarafından korunarak dengeli kullanılması, çevrecilik açısından daha etkin ve kalıcı bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım Özel çevre Koruma Kurumu'nun çevre koruma eğitimi faaliyetlerinin temel amacını oluşturmuştur. Çevre koruma bilincinin ve çevre koruma faaliyetlerinde başarının elde edilmesinde esnaf, kamu görevlileri, öğretmenler, öğrenciler, avcılar, balıkçılar, çiftçiler, turizmciler, ev hanımları ve tekne ve yat sahipleri gibi çeşitli hedef gruplarının etkisinin olacağı düşünülerek çevre koruma eğitim faaliyetleri yürütülmüştür.

2.5.2. Planlama Çalışmaları

Foça'nın Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edildiği 21.11.1990 tarihinden sonra, Foça 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı 10.04.1991 tarihinde Özel Çevre Koruma Kurumunca onaylanmıştır. Ancak İzmir II. İdare Mahkemesinde 1992/395 Esas Numaralı açılan dava sonucu plan iptal edilmiştir.

Bunun üzerine çalışmalara yeniden başlanmış ve İzmir I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun 12.03.1994 tarih ve 4968 sayılı Kurul Kararı gereği planın iki ayrı etap halinde (**1. Etap**: A-3 alanlarında yoğunluk irdelenerek Kent- sel Sit dışı), (**2. Etap** :Kentsel Sit, Arkeolojik Ait+Kentsel Sit Alanları) Foça Belediyesi, İzmir I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu

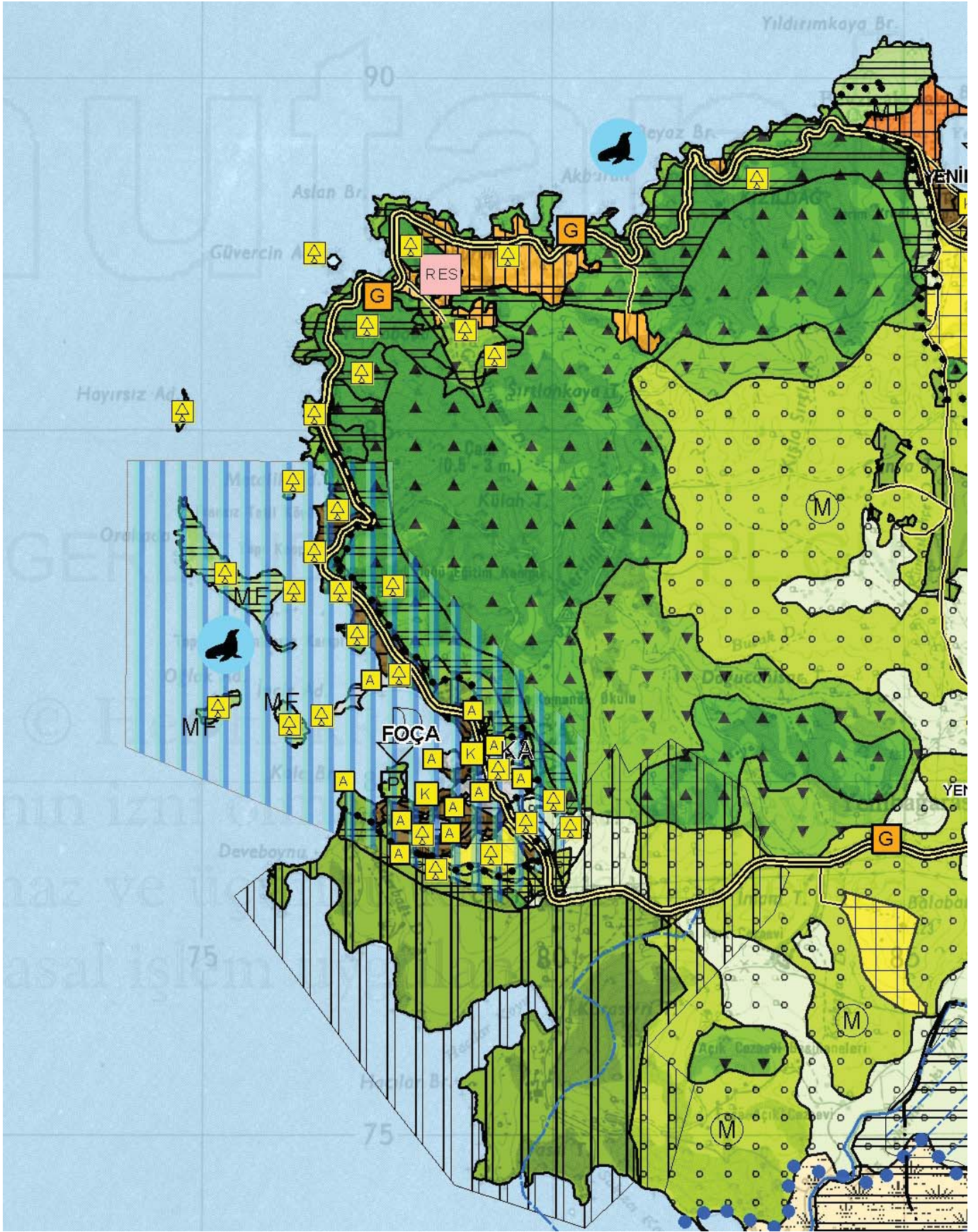
Müdürlüğü ile Kurum arasında koordinasyon içerisinde hazırlanması öngörülmüştür.

Foça I. Etap Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı İzmir I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu Müdürlüğü'nün 25.12.1997 tarih ve 6982 sayılı Kurul Kararı ile uygun görülmüş ve Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığınca 20.05.1998 tarihinde onaylanmıştır. Söz konusu plana yasal askı süresinde yapılan itirazlar doğrultusunda yeniden değerlendirilmiş, 01.02.1999 tarihinde Foça I. Etap Koruma Amaçlı İmar Planı değişikliği kesinleşmiştir.

İzmir İli, Foça İlçesine ilişkin Kentsel Sit, Kentsel Sit- Arkeolojik Sit ve Kentsel+ III. Derece Arkeolojik Sit Alanlarını kapsayan 1/1000 ölçekli Foça 2. Etap Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planları henüz onaylı değildir. İzmir II Numaralı Kültür Varlıkları Koruma Kurulu Müdürlüğü'nün uygun görüşü alındıktan sonra onaması yapılacaktır.

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesine ilişkin onaylı 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı; söz konusu alanın büyük bir bölümünün Askeri Bölge olması sebebiyle hazırlanmamış, ancak çevre illerle birlikte yapılan 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı paftalarına Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi plan kararları aktarılmıştır (Şekil 15).

Bu arada 13.06.2007 tarih ve 26551 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 21.05.2007 tarih ve 12212 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi sınırlarının kuzey yönünde büyütülmesi ve belediye sınırlarına kadar genişletilmesi ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığınca 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışmaları da başlatılmış, ilgili Kurum ve Kuruluşların görüşleri istenmiştir.

Şekil 15. Foça Çevre Düzeni Planı (Foça Belediyesi)

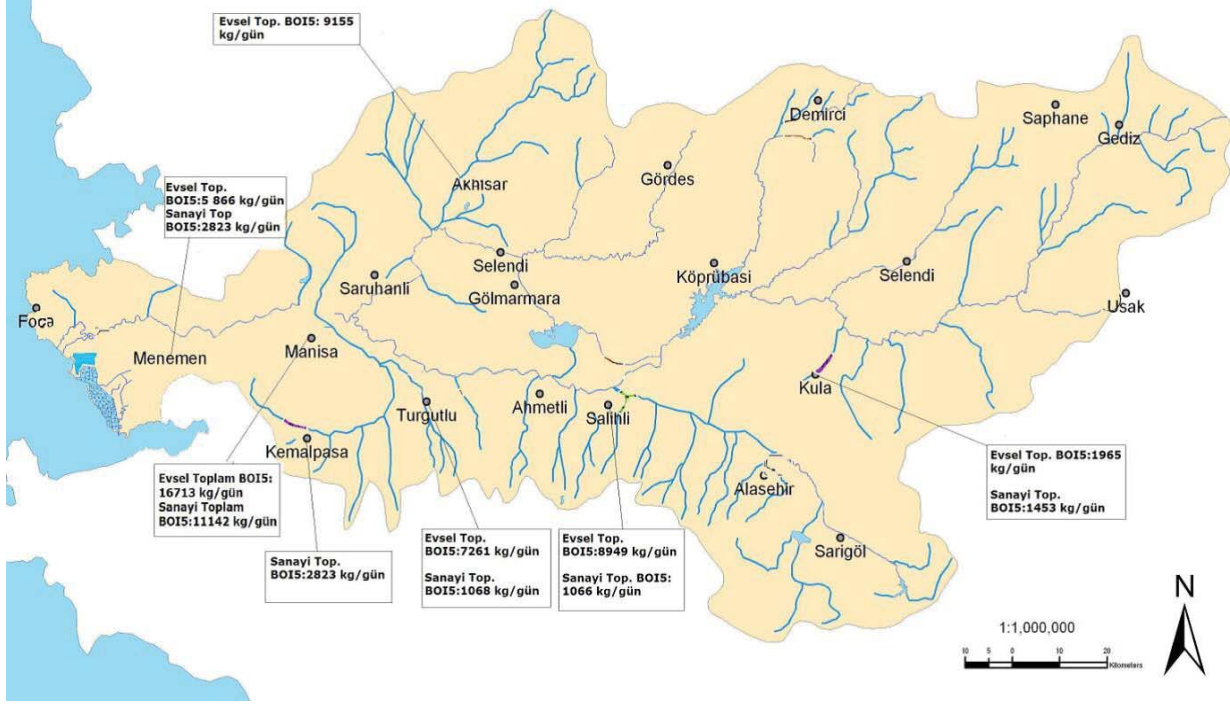
2.6. Alan Dışında ve Alanı Etkileyen İnsan Kullanımları

2.6.1. Gediz Nehri Havzası

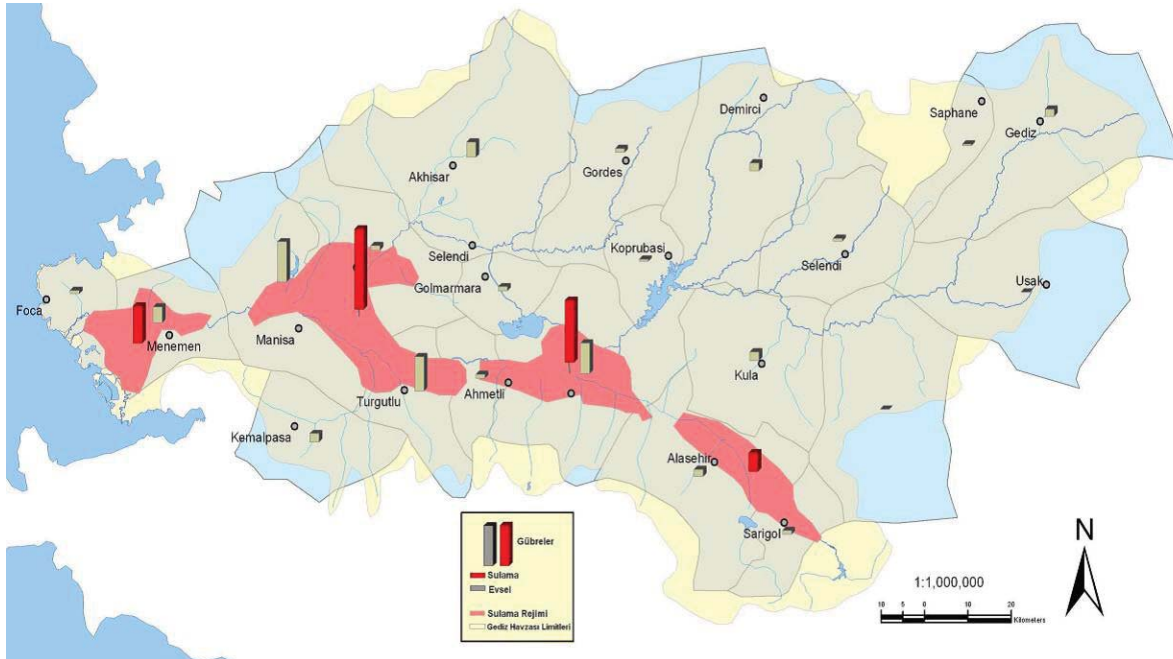
276 km olan Gediz Nehri, B. Menderesten sonra Ege bölgesinin ikinci büyük nehri olup Foça'nın güneyinde denize dökülmektedir. Vadinin tabanı yer yer alüvyal dolgu üzerinde geniş tabanlı ve sığ

bir yataкта akmaktadır. Bölgenin en verimli ovalarından olan Gediz Ovasında Menemen, kıyı kesimlerde Foça, Çiğli ve Karşıyaka yerleşmeleri yer almaktadır. Gediz sulaması Menemen ve çevresinde yayılım göstermektedir. (www.izmimod.org.tr/iknip/06.2_KKGAY.pdf)

Havzadaki endüstriyel gelişme, yoğun tarımsal faaliyetler ve hızla artan nüfus yüzeysel ve yeraltı

Şekil 16a. Sanayiden gelen ve evsel kirlenici kaynakları

Şekil 16b. Evsel ve tarımsal kaynaklardan gelen nutrientler (TN,TP)

kaynaklarının kirlenmesine sebep olmakta ve bu kaynakların su kalitesinin bozulmasına yol açmaktadır. Havzada, üç ana kirlilik kaynağı evsel atıksular, endüstriyel atıksular ve tarımdır (Şekil 16 a/b).

Gediz Nehri Kirliliği gelecekte tüm bölgeyi tehdit edecek boyutlara ulaşmıştır. Gediz Nehri'ndeki kirlilik döküldüğü yerden itibaren Deltanın kuzeyini etkilemektedir (Gediz Yönetim Planı).

2.6.2. Endüstriyel Faaliyetler

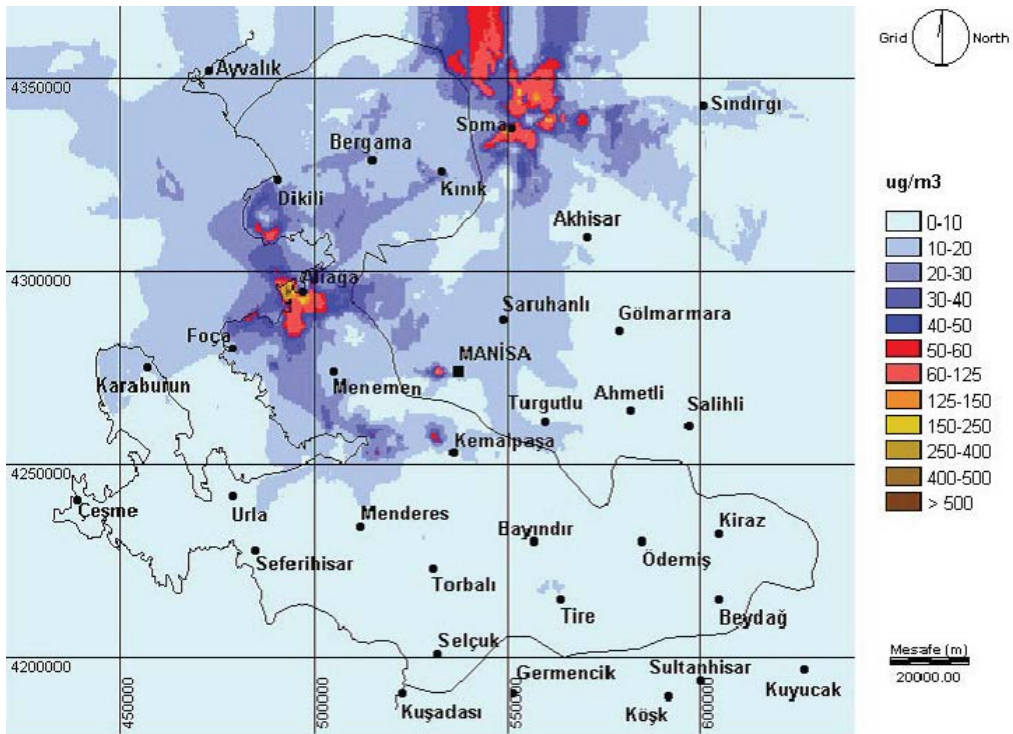
Foça-İliç arasında kurulu bulunan demir çelik fabrikası ile Petkim ve Tüpraş bacalarından çıkan zehirli atıklar çevreyi olumsuz yönde etkilemektedir (Şekil 17). (www.izmimod.org.tr/iknip/06.2_KKGAY.pdf)

İliç'te çok çeşitli ve farklı amaçlar için kurulmuş çok sayıda sanayi kuruluşları bulunmaktadır. Bu sanayi kuruluşlarının dağılımında, Petkim ve Petkim'e bağlı olan 17 fabrika, Gemi-Söküm Tesisleri, Viking Kağıt Fabrikası, Ege Gübre Sanayi, Demir-Çelik Fabrikaları, haddehaneler ile deniz

yolu nakliyeciliği yapan iş yerleri vardır. Ancak bu sanayi kuruluşları içinde en önemli yeri Petrokimya Tesisleri ve ark ocaklı Demir-Çelik işletmeleri oluşturmaktadır.

Petkim ile Tüpraş arasındaki sahil şeridinde ise Gemi Söküm tesisleri bulunmaktadır. Kamunun kurmuş olduğu MKE Gemi Söküm tesislerinin hemen yanında, birçok özel söküm tesisleri de açılmıştır. Yine aynı sahil şeridinde Opet ve Total gibi petrol şirketlerinin yatırımları da devam etmektedir.

Ayrıca İliç İlçesi Çakmaklı Köyü sınırları içerisinde, ENKA Enerji Üretim A.Ş. tarafından yapılması planlanan ithal kömüre dayalı 800 Megawatt gücündeki termik santral projesine eski Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan ÇED olumlu raporu verilmiştir. Firmanın aldığı ÇED olumlu raporunun ardından, ilk olarak 20 yıl önce yörede ağaç kesilmesiyle başlayan termik santral tartışması yeniden başlamıştır.

Şekil 17. Sanayi kökenli yıllık ortalama SO_x konsantrasyonları

Kaynak: DEÜ. Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü (2001) İzmir İli Temiz Hava Planı Proje Raporu , İzmir

2.7. Nüfus ve Sosyo-Ekonomik Durum

2.7.1. Nüfus

TÜİK'in Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Veri Tabanı sonuçlarına göre, 2007 yılında Foça İlçesinin toplam nüfusu 30540'dır. Bu nüfusun 13267'si İlçede ve 17292'si köylerde yaşamaktadır (Tablo 5).

Foça İlçesinin 1990 yılında toplam nüfusu 25,222 iken, 2000 yılında 36,107 olmuştur. Bu dönem içinde nüfus artış hızı %35,87'dir. 2007 yılında ise Foça'nın nüfusu 30,549'dur. 2000 yılında Foça'nın

nüfusunun 36,107 olduğu dikkate alınır 2000-2007 döneminde Foça'nın nüfusunun artmadığı ve tam tersine düştüğü görülmektedir

Foça ilçesindeki nüfusun kent-kır oranına bakıldığında, 1990 yılında nüfusun %52,2'si kırdaki nüfusa karşılık, bu oran 2007'de %56,60'a çıkmıştır. Türkiye genelinde kırsal alanlarda yaşayanların oranı 1990 yılında %40,35 ve 2007 yılında %29,52'dir. İzmir ilinde şehirleşme oranı Türkiye ortalamasından daha yüksektir (Tablo 6).

Tablo 5. Foça'nın Nüfusu - Kaynak: TÜİK (Foça Sosyo Ekonomik Final Raporu)

YIL	Bölge Adı	Toplam nüfus	Kent nüfusu	Kır nüfusu	Kent nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı (%)	Kır nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı (%)
1990	Türkiye	56473035	33687262	22785773	59,65	40,35
1990	İzmir	2694770	2138788	555982	79,37	20,63
1990	Foça	25222	12057	13165	47,8	52,2
2000	Türkiye	67803927	44006184	23797743	64,9	35,1
2000	İzmir	3370866	2732669	638197	81,07	18,93
2000	Foça	36107	14604	21503	40,45	59,55
2007	Türkiye	70586256	49747859	20838397	70,48	29,52
2007	İzmir	3739353	3175133	564220	84,91	15,09
2007	Foça	30549	13257	17292	43,40	56,60

Tablo 6. Kentleşme oranları - Kaynak: TÜİK

Dönem	Bölge	Kentleşme oranı (Binde)
2001-2007	Türkiye	0,49-0,70
2001-2007	İzmir	0,75-0,85
2001-2006	Foça	0,30-0,36

2000-2007 süresince, Foça İlçesine bağlı köy ve belde nüfusundaki değişiklikler incelendiğinde, Yenibağarası ve Bağarası hariç, diğer yerleşim yerlerinin nüfusunda düşüş görülmektedir. Yeniköy, Kozbeyli, Ilıpınar, Gerenköy yerleşim yerlerinde nüfusta düşüş görülmeyle beraber, en fazla nüfusu azalan yer Yenifoça'dır.

2.7.2. Sosyo-Ekonomik Durum

Foça İlçesinin gelir kaynaklarının başında, turizm, tarım, hayvancılık, balıkçılık ve tarıma dayalı küçük sanayi işletmeleri gelmektedir. İlçenin belde

ve köylerinde ekonomi tarıma dayalıdır. Foça ilçe merkezinde çok sayıda memur ve asker bulunmaktadır. Bu nedenle çalışan nüfusun çoğunluğu hizmet sektöründe çalışmaktadır. Hizmet sektöründe çalışanlar baz alındığında, Foça ilçesi 872 ilçe içerisinde 18. sırada yer almaktadır.

Tarım, hayvancılık gibi işlerde çalışanların büyük çoğunluğu köylerde bulunmaktadır ve bu işlerde çalışan kadınların sayısı erkeklerden fazladır. Hizmetler sektöründe çalışanların çoğunluğu ilçe merkezindedir. Hem şehir hem de köyde hizmet işlerinde çalışan erkeklerin sayısı kadınlardan oldukça fazladır. Kadın erkek çalışanlarının en yakın olduğu işler, şehirde ilmi ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri ve bunlarla ilgili diğer mesleklerdir. Bu kategoride de köyde cinsler arasında farklılık dikkate değer ölçüdedir.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) "İlçelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması"nda, Türkiye'deki ilçelerin sosyo-ekonomik açıdan bazı

kriterlere göre sıralaması yapmıştır (DPT, 2004). Bu araştırmaya göre, Foça İlçesi Türkiye'deki toplam 872 ilçe içinde 79. sırada bulunmaktadır. İzmir'e bağlı ilçelerin gelişmişlik düzeyleri incelendiğinde, büyük farklılıklar görülmektedir. Örneğin Aliağa ilçesi, gelişmişlik sıralamasında 5.sırada yer alırken, Kiraz ilçesi 644. sırada bulunmaktadır. Foça ilçesi İzmir'in İlçelerinin sıralamasında, Aliağa, Çeşme, Urla, Torbalı, Seferihisar, Kemalpaşa, Selçuk'tan sonra gelmektedir.

Foça ilçesindeki şehirleşme oranı %40,45'dir. İlçenin nüfus artış hızı ise %35,17'dir. 2000 Genel Nüfus Sayımına göre Türkiye'de ortalama hane halkı büyüklüğü 4,50'dir. Foça ilçesinde ortalama hane halkı büyüklüğü 3,45 dir.

Çalışanların istihdam edildiği sektörler açısından bakıldığında sanayide çalışanların oranının %3,61 olduğu, Foça İlçesinde bu sektörün gelişmediğini göstermektedir. Tarım sektöründe çalışanların oranını %31,86, hizmetler sektöründe en çok çalışanların olduğu ilçe Foça'dır (%64,53). Foça'da birçok askeri birliğin olması ve yörede sanayinin gelişmemiş olması nedeniyle çalışanların hizmetler sektöründe yoğunlaşması doğaldır.

2.7.3. Eğitim

Gelişmişliğin en önemli göstergelerinden biri eğitim düzeyidir. 2000 Genel Nüfus Sayımı'na göre, İzmir genelinde okuma yazma bilenlerin oranı % 92'dir. Ancak cinsiyetler arasında önemli farklılıklar görülmektedir. Okuma-yazma oranı erkek nüfus için %96 iken, kadın nüfus için %87'dir. Son yıllarda yürütülen kampanyalar sayesinde kadınların okuma-yazma oranı artmıştır. Ancak oranlar incelendiğinde hala önemli farklılıklar olduğu açıktır. 2000 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre, ilçe merkezleri içinde en yüksek okuma yazma oranı Foça (%98) ilçe merkezindedir. Foça ilçe merkezinde okuma yazma oranı erkek nüfus için %99, kadın nüfus için %96'dır. Köylerde okuma yazma oranı erkek nüfus için %93, kadın nüfus için %79'dur. Türkiye genelinde okuma yazma bilmeyen erkek oranı %6,14 iken, bu oran kadınlarda %19,36'dır. Foça ilçesinde okuma yazma oranı, Türkiye ortalamasından daha yüksektir.

İlçelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (2004)'na göre, İzmir'in 6 ilçesi, okur-yazar nüfus oranı sıralamasında ilk 25 ilçe arasında yer almaktadır. Foça ilçesi Türkiye'deki 872 ilçe arasında okur-yazar nüfus sıralamasında 12. sırada bulunmaktadır.

2.7.4. Kültürel Miras ve Arkeolojik Değerlendirmeler

Antik Çağda Ege Tarihi

Kültürel kimliğe göre bugünkü Ege bölgesi daha çok Balıkesir ile Muğla arasındaki bölge olarak görünürken, coğrafyacılar morfolojik nedenlerden dolayı Ege'yi batıda Çeşme'yi, doğuda Evrendağ'ını, kuzeyde Bursa'yı, güneyde ise Marmaris'i sınır kabul ederler. Eski çağda ise Aigaios Pontos (Ege Denizi) adını verdiğimiz denizin kuzeyini Makedonya ve Trakya, doğu yönünü Anadolu çevirir, güney bölümü de Girit adasına değin uzanırdı.

Anadolu yarımadasının orta güney ve güneydoğu bölgelerinde gerçekleştirilen kazılarla M.Ö. 7000-3000 yılları arasında yüksek düzeyde uygarlıklar ortaya çıkarılmıştır. Buna karşın kazı yapılmamış olduğu için Ege'de ve bütün Batı Anadolu'da bu dönemler yani M.Ö. 3000'den önceki çağlar, toprak altında saklı bulunmaktadır. Antik çağ yazarları Herodot, Strabon ve Şam'lı Nikolaos'tan günümüze ulaşan bilgiler, Foça'nın M.Ö. 11.yy'da Peleponnes'in orta bölgelerinde yer alan Phokis'ten gelen Hellenler tarafından kurulduğunu gösterir. Kenti ilk kolonize edenler Aiollerdir. Phokaia yerleşimi Aioli kenti Kyme'den toprak istenerek kurulmuştur. Bu söyleme göre Phokaia adının Phokis'ten geldiği düşünülebilir. Önceleri Aioli yerleşmesinin bir parçası olan Phokaia, daha sonra İon Codrus sülalesinden kralların egemenliğini kabul ederek İon birliği "Panionion"a dahil olmuştur. Diğer bir antik yazar olan Pausanias'tan elde edilen bilgiler doğrultusunda; Phokaia İon kentleri Teos ve Erythrai tarafından kurulmuştur. Yine arkeolojik kazılarda bulunan protogeometrik seramikler İonların 9.yy'ın sonlarından itibaren Phokaia'da bulduklarını gösterir. Diğer bir kanıt da Phokaia sikkelerinin üzerinde uzun bir süre Teos kenti simgesinin bulunmasıdır. Phokaia isminin bağlandığı diğer bir söylemse; Foça limanı girişindeki adaların fok balıklarına benzemesi ve Yunancadaki "Phoce"-Fok sözcüğüyle adlandırılmasıdır. Phokaialılar Arkaik dönemde, M.Ö. 7.yy'dan başlayan hızlı bir yükselme dönemine girdiler. Kent İon yerleşmelerinin en kuzeyinde, Aioli bölgesinde yer almaktaydı.

M.Ö 1050-700 tarihleri arasında İon ve özellikle Aioli halkları tek odalı evlerde oturuyor, tarımla geçiniyorlardı. Şarapçılık önemli rol oynarken, hayvancılık ve balıkçılık da başlıca geçim kaynaklarıydı. Henüz ticaret gelişmemişti ve yazıyı kullanmıyorlardı. Bu evrede halk ozanları bir çalgı eşliğinde destanları

ve mitolojik öyküleri ezbere okuyorlardı. Seramik ürünleri dışında da sanat eserleri yok gibidir. Des-tan üreten evresini yaşayan Aioi yöresi insanlık tarihinin en büyük anıtsal yazın eseri olan Homeros'un (M.Ö. 750-700) İlyada'sının ortaya çıkmasını sağ-lamıştır. Bu sırada İonlar uluslararası ticarete baş-lamış ve yeni buluşların, keşiflerin peşinde olmuş-lardır. Milet ve Samos'ta ortaya çıkan kuşlu kaseler İonların seramik sanatındaki ilk özgün eserleridir. Ankhiloktos.Kallinos ve Simonides gibi eleştiri (hi-civ) ustaları bu dönemde yaşadılar. Lesbos'lu Ter-pandiros yedi telli Lyra'ya yani heptetonik müziği bu evrede icat etti. Bu evreye kadar tarımla geçinen İon ve Aioli halkları çiftliklerinde Batı Anadolu'nun yerli halklarını kullanıyorlardı. Ancak Lidya ülkesi-nin 7. Yüzyılın ikinci çeyreğinden itibaren güçlü bir krallık haline gelmesi sonucu, yerli halk çiftliklerde çalışmaktan vazgeçince İon ve Aioller başka geçin-me yolları arayarak ticarete yöneldiler ve bütün Akdeniz piyasasında söz sahibi olmaya başladılar. İonlar önce Aioli kentlerine sızma yolu ile, M.Ö. 8-9. Yüzyıllarda iskan etmeye başladılar. M.Ö. 700'ler-de Propontis'te yavru kentler kurdular. Bu ticaret kolonileriyle Egeliler dünya pazarlarını ele geçir-diler.M.Ö. 650-545 yıllarını kapsayan ve Altın Çağ denen dönemde, Ege'deki İon kentleri dünyanın en önde gelen ticaret, bilim, sanat ve kültür merkezleri olmuşlardır. Ege bölgesinin M.Ö. 545 tarihlerinde Pers egemenliğine girmesi ile İonların ve Aiollerin yüzyıl süren Altın Çağı'ndaki kültür liderliği son buldu. Hellenistik dönemde Ege'de (M.Ö. 300-30), M.Ö.334 yılında Büyük İskender Pers egemenliğini kaldırarak Phokaia ve diğer kentlere özgürlükleri-ni vermiştir. Helenistik dönem boyunca Phokaia Kenti fiziksel gelişimini sürdürmüş, ancak M.Ö. 7. ve 6. yüzyıllarındaki sosyal, ekonomik ve kültürel düzeye ulaşamamıştır. İskenderin ölümünden sonra Phokaia önce Seleukosların daha sonra Bergama Krallığının egemenliğine girmiştir.

Bu dönemde bölgedeki Bergama Zeus sunağının yontu eserleri, dünya heykelticiliğinin en başta ge-len şaheserleridir. M.Ö.133 yılında ölen Bergama Kralı Attalos'un vasiyeti üzerine, Krallığın tümü ile birlikte Phokaia Roma mülkü haline gelmiştir. İm-parator Pompeus daha sonra Phokaia'yı "Serbest Kent" olarak ilan etmiştir. Phokaia erken Hıristi-yanlık döneminde piskoposluk merkezi olmuştur. Roma çağında (M.Ö. 30-M.S. 395) Ege bölgesi bü-tün yarımada gibi Roma İmparatorluğu'nun ege-menliği altında idi. Bizans Hükümdarı Aleksion Komnenos zamanında (1081-1119) Venediklilere,

Normanlılara karşı kendilerine yardım ettikleri için Bizans topraklarında vergi vermeden ticaret yapma izni vermiş ve bundan sonra Phokaia bir Venedik ticaret kolonisi haline gelmiştir.

Selçuklu ve Osmanlı Döneminde Foça

11. yy başında Selçuklular Bizans topraklarının doğusunu ele geçirmeye başladılar. 1071'de Selçuklu Sultanı'na yenilen Bizanslılar zayıflama dönemine girdi. Ekonomik zorlukların bir sonucu olarak La-tin'lere ticari ayrıcalıklar verilmesi bu döneme rast-lar. 1082 yılında Phokaia'da bir Venedik ticaret ko-lonisi kuruldu. Aynı yıllarda Türkmen beyi Çaka Bey Bizans'la iyi ilişkilerini bozarak Batı Anado-lu'yu işgal etmeye başladı. 1086 yılında Smyrna'yı (İzmir), daha sonra Sakız, Samos ve Midilli adala-rını, Klazomenia ve Phokaia şehirlerini aldı. Diğer taraftan Selçuklular, Kütahya ve Denizli'yi de ala-rak Ege kıyılarına kadar geldiler. 1098-1291 Haçlı Seferleri sırasındaki siyasal ve ekonomik karışıklık döneminde, Latinler Bizans toprakları üzerindeki yerlerini sağlamlaştırdılar, öyle ki 1204'te Bizans'ta bir Latin Devleti kuruldu, 1211'de de kuzeybatı Anadolu bu devlete bağlandı. Haçlı Seferleri dal-gası sona erip, Bizans yönetimi siyasal istikrara kavuşmasına rağmen Latinlerin ticari ayrıcalıkları daha da önem kazanarak devam etti. Bu dönem-de Bizans Devleti Venediklilere karşı Cenevizlile-ri destekliyordu. Cenevizliler özellikle Galata'da ekonomik ve sosyal yönden çok güçlenmişlerdi. 1275 yılında İmparator Michael VIII Paleologos Cenevizli Zaccaria kardeşlere Foça'nın yönetimini verdi. Cenevizli aile tekstil, boya ve kimya endüs-trisinin temel hammaddesi olan şap madenlerini iş-leyip, ticaretini yaparak zenginleşti. 1314-1329 yıl-ları arasında Khios (Sakız) adasının sakız ticaretini de ellerinde tutarak Foça'yı önemli bir ticaret mer-kezi haline getirdiler. Foça, 13. yy'da bu zengin şap madenleri sayesinde Cenova-İstanbul-Kefe deniz ticaret yolunu Batı Anadolu'da kendine çekebil-en tek kenttir.

14. yy başında İznik, İzmit, Bursa, Sardes, İzmir, Magnesia, Foça gibi birkaç kale dışında tüm Ana-dolu Türk'lerin eline geçmiş bulunuyordu. 1245'ten 14.yy sonlarına kadar süren Beylikler Döneminde Foça Cenevizlilerin elinde kaldı. Cenevizli Andrea ve Jakop Kataneo, Saruhan Bey'le senede 500 Duka altını vermek koşulu ile anlaşma yaptılar.

I. Beyazıt döneminde (1389-1402), Batı Anado-lu'daki beylikler Osmanlı topraklarına katıldı. 1402'deki Ankara savaşında Osmanlıları yenen

Timur birlikleri, kısa sürede Ege kıyılarına ulaşarak İzmir'i aldılar, Foça ve Sakız adasını haraca bağladılar. 15.yy'da Foça, İmroz, Semadirek, Limni, Sakız, Taşoz, Midilli Cenevizlilerin, Rodos, İstanköy ve Bodrum çevresi Rodos şövalyelerinin elinde bulunuyordu. 1455-1462 yıllarında Ege adalarının çoğu Osmanlı devletine katıldı. 1455 yılında Kaptan-ı Derya Yunus komutasındaki Osmanlı Donanması önce Yeni Foça'yı, ertesini yıl da Eski Foça'yı Osmanlı topraklarına kattı. Fatih Sultan Mehmet Foça'da adıyla anılan bir cami yaptırdı ve Manisa vilayetine bağladı. Foça'da Türk hakimiyetinin etkileri 16. yy başlarından itibaren net olarak görülmeye başlandı. 17. yy'da Foça yakın doğu ticaretine limanını açmış bir Osmanlı yerleşimiydi. Eski Foça ve Yeni Foça Belediyesigelerde Foça-i Atik ve Foça-i Cedid olarak geçmektedir. İran ipeği Osmanlı toprakları üzerinden Foça'ya getiriliyor, buradan gemilere yüklenerek Avrupa ülkelerine ihraç ediliyordu. 17.yy'ın ortalarında Foça, Anadolu kıyılarında başkent İstanbul ile en fazla ilişkisi olan üç limandan biridir. İstanbul'a gönderilen ürünleri kaya şapı, kuru meyveler ve değirmen taşlarıdır. 17.yy ortalarından sonra ipek ihracatı için Hint okyanusu yolunun kullanılmasına başlamasıyla Foça limanı ticari hareketliliğini kaybetti. Foça'daki yerleşim, 17. yy sonlarına dek yalnızca şimdi "Kaleiçi" denen yarımadadan ibaretti. 18.yy'da Foça, çevresindeki genel hareketlenme ve canlılıktan etkilenmemiş görünmektedir. O yıllarda da Foça'da İzmir körfezinin bekçiliğini yapan sürekli bir askeri güç bulunmaktaydı. İzmir'in uydusu konumunda hizmet veren Foça'da yinede ticari faaliyetler devam etmekte; Limandan buğday, zeytinyağı ve pamuk ihracatı yapılmaktaydı.

1840'larda, Tanzimat döneminde ve sonrasında bölgede artan hareketliliğin bir sonucu olarak özellikle Ege adalarından Anadolu topraklarına artan bir iç göç yaşanmıştır. Bu tüm bölgede olduğu gibi Foça'da da demografik dengenin Rumlar lehine değişmesine yol açmıştır. 20.yy başında ise, Foça'da 7-8 bin kişilik bir topluluk yaşamaktadır; halkın 1/4'ü Türk, 3/4'ü Rum'dur, İşgal ettiği coğrafi alan itibarıyla gerçekten ufak bir kasabadır. Fakat zamanın büyük tonajlı gemilerinin girebileceği bir limana sahip olması, topraklarının iyi kaliteli oluşu, Osmanlı İhbarı tarafından tesis edilmiş tuz depolarının bulunması nedeniyle halk refah içinde yaşamaktadır. (Arkeolog Felix Sartiaux -1913). I.Dünya Savaşına yaklaşıldığı dönemlerde Türk ve Rum halkları üzerinde baskılar artmış olmasına rağmen, ekonomik anlamda büyük değişimler olmamıştır. Halkın

gelirini özellikle tuzdan, balıkçılıktan ve bağcılıktan kazandığı görülür. Savaşın sonunda ortaya çıkan siyasi karışıklıktan Foça da nasibini almıştır.

Foça Yakın Tarihi

Birinci Dünya Savaşı öncesi ekonomik ve toplumsal yapıya bakıldığında zeytincilik ve bağcılığa dayanan bir tarımsal üretim ile tuz ticareti, mermer çıkarımı ve ticareti, tekne üretimi gibi ekonomik sektörler Foça halkının temel uğraşı alanlarıydı. Mermer çıkarımı ve ticareti ise uzun bir tarihsel geçmişe sahiptir; mermer ocakları Eski Foça-Yeni Foça arasında yer almaktaydılar. O dönemde 100'e yakın taş ve mermer ocağından elde edilen ürünler gerek Anadolu'ya, gerekse Akdeniz ülkelerine satılıyordu. Tekne üretimi ise bu dönemin önemli bir faaliyet sahasıydı. Büyük limandaki tersanede tekne yapımı ve gemicilik sanayinin önemli üretim kolları faaliyet göstermekteydiler. Tarımsal üretimde ise zeytincilik ve buna dayanan zeytinyağı çıkarımı önem kazanmıştı. Özellikle etnik gruplarca yapılan üzüm üretimi de oldukça gelişmişti.

Foça'da Balkan harbinin sonucu başlayan süreçte etnik grupların göçü ve Rumeli ve adalardan gelen göçmenlerin yerleşmeye başlamaları ile sınıfsal yapı tamamen değişmiştir. Bu dönemde Foça'ya göç edenlerin ekonomik yapısı ve uğraş alanları farklı olunca Foça'daki ekonomik faaliyetlerin de niteliği değişmiştir.

İkinci Dünya Savaşı öncesinde başlayarak Foça'nın askeri bölge olarak ilan edilmesi; Foça'ya giriş çıkışın sıkı denetim altına alınması, ekonomik yapı üzerinde hemen etkisini hissettirmiştir. Bu dönemde tuz ticareti Tuzla'ya nakledildi, yapılan kamulaştırmalar nedeniyle tarımsal üretim giderek azaldı. Bunların sonucu olarak da Foça'dan dışarıya göç başlayarak hızlandı, Foça küçük bir balıkçı kasabası görünümüne büründü. Binaların birçoğu, özellikle kale içindekilerin çoğu bakımsızlık ve terk edilmişlikten dolayı yok oldu. 1952-53 yıllarında Askeri yasak bölge uygulamasının kaldırılmasıyla birlikte Foça, yavaş da olsa bir gelişim ve değişim süreci içine girdi. Göç edenlerin bir kesimi Foça'ya geri döndüler. Tarımsal üretim yeniden canlanmaya başladı. 1960'lı yıllarla birlikte önem kazanmaya başlayan turizm faaliyetleri Foça'nın toplumsal ve ekonomik yapısında önemli değişikliklere neden olmuştur.

Foça'nın ekonomik yaşamı giderek turizme bağımlı hale gelmekle birlikte, özellikle kıyı şeridinde ikinci konut ve turizm tesislerinin yapımının

yoğunlaşması Foça'nın kendine özgü silüetini, doğal bitki örtüsünü bozmaya başlamıştır. 1990 yılında Foça ve çevresine Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB) statüsü verilmesi ile tahribatın etkisi oldukça azaltılmıştır. (Kaynak: Foça Yerel Tarih Araştırma Merkezi çalışmaları)

Antik Phokaia Arkeolojik Araştırma ve Kazıları

Antik Phokaia üzerine 20. yüzyıl başından beri sürdürülen kazı ve araştırmalar, aralarında zaman aralıkları olan üç dönemde sürdürülmüştür. Fransız arkeolog Felix Sartiaux, 1913-20 yılları arasında ilk arkeolojik araştırma ve sondajları gerçekleştirmiştir. Bu araştırmalar sonucu antik Phokaia'nın ilk kez yerleşim alanı ve kalıntılarının bilim dünyasına çok yönlü tanıtımı yapılmış, beraberinde yeni sorunları da getirmiştir. İkinci dönemde, Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal başkanlığında 1952 yılından 1955 yılına kadar kesintisiz ve daha sonra da aralıklarla 1974 yılına kadar sürdürülen arkeolojik kazılarda antik Phokaia ile ilgili önemli bulgular ortaya konmuştur. Bu kazılar daha çok küçük yarımada üzerinde yapılmış, arkaik yapı katları, Athena tapınağına ait buluntular ele geçmiştir. 1989 yılından itibaren tekrar başlatılan Phokaia arkeolojik kazıları bu kez Doç. Dr. Ömer Özyiğit başkanlığında yürütülmektedir.

İlk dönem kazıları; 1913-1920 yılları arasında Sarfiaux tarafından yapılmış olan Foça'da, Phokaia'nın yerleşme alanının ilk kez açığa çıkartılması ve arkeolojik sorunların ortaya koyması bakımından önemlidir.

İkinci dönem kazıları Ord.Prof. Dr. Ekrem Akurgal başkanlığında 1952 yılından 1957 yılına kadar kesintisiz sürmüştür. Kazılar 1970 yılına kadar aralıklarla devam etmiş, bu dönem kazıları genellikle yarımada üzerinde yapılmıştır. Bu kazılar sırasında Phokaia'nın Arkaik dönem katmanının bir bölümü (İ.Ö. 6. ve 7. yüzyıl yerleşmesi) ile Athena Tapınağı'na ait buluntular ortaya çıkarılmıştır.

Uzun bir aradan sonra Foça'daki arkeolojik kazılar 1989 yılında yeniden gündeme gelmiştir. O tarihten bu yana her yıl Phokaia'da arkeolojik kazı çalışmaları Doç. Dr. Ömer Özyiğit tarafından sürdürülmektedir. 1989 yılından bu yana kentin değişik yerlerinde kazılar yapılmış, çalışmalarda önemli sonuçlara ulaşılmış ve kentin yayılım alanı saptanmıştır. Bu çalışmalar sonucu, Antik atölyelerin tepe üzerindeki bölümü 1977 yılında Yüksek Anıtlar Kurulunca 1.Derece Arkeolojik alan olarak tescil

edilmiş, daha sonraki sit sınırı değişikliklerinden ise hiç etkilenmemiştir. 1990 yılında bugünkü otobüs terminalinin doğusundaki alanda hükümet konağı temel kazısı sırasında Herodotos'un söz ettiği görkemli Phokaia surları ortaya çıkartılmıştır. İzmir Müzesi Doç. Dr. Ömer Özyiğit danışmanlığında kazılara devam ederek, 900 m² lik bir alan açılmıştır. Yapılan kazılarda dikdörtgen örgülü Arkaik kent savunma duvarlarına bitişik çok sayıda daha erken döneme ait mezarlar bol Arkaik-Klasik çağ keramiği ile beraber ele geçmiştir.

1991 yılı kazılarında, antik tiyatronun bazı oturma sıraları ve orkestra yerinin bir bölümü ortaya çıkarılmıştır. 1991 yılı kazıları sırasında Anadolu'nun en eski tiyatrosunun ortaya çıkarılışı, son dönem kazılarının önemli aşamalarından biridir. 1992 yılı kazıları bir çok noktada daha çok 3.derece sit alanlarındaki yapılaşma taleplerinden kaynaklanan temel sondajların denetlenmesine yönelik yürütülmüştür. Bu kampanyada sürpriz keşif, Helenistik tümülüs olarak bilinen Maltepe'nin daha eski bir yapılanmadan kaynaklanması olmuştur. Maltepe'nin eski İzmir yoluna bakan yamacı kazıldığında oldukça iyi korunmuş durumda olan İ.Ö. 6.yüzyıl savunma duvarları ve yola hemen bitişik kent giriş kapısı ortaya çıkarılmıştır.

1996 yılında Prof. Dr. Ömer Özyiğit tarafından İsmet Paşa mahallesinde gerçekleştirilen kazılarda ortaya çıkarılan ve tanımlanan megaron; oriyantalizan ve arkaik dönemlere aittir (Kaynak: KA.BA tarafından hazırlanan Foça Koruma Amaçlı İmar Planı Sit Alanları Belgeleme ve Değerlendirme Çalışması Raporu).

Athena Tapınağı

Yarımadanın ucundaki kayalık düzlüğün üzerinde, bugün Athena Tapınağı yer almaktadır. 1952-1970 yılları arasında aralıklı olarak Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal tarafından yapılan kazılarda okulun çevresinde çok sayıda Arkaik mimari parçalar bulunmuştur. Sözü geçen alanın yarımadanın en güzel ve en önemli bölgesinde bulunması Batı Anadolu'daki birçok Hellen yerleşmesinde olduğu gibi Phokaia'da da Athena'ya baş tanrı olarak tapıldığını göstermektedir. Beyaz tüf taşından (Foça taşı) yapılmış olan tapınak, M.Ö. 6. yy.ın ilk yarısında ve hemen hemen Efes'teki Artemis Tapınağı ile aynı dönemlerde inşa edilmiştir. Ahşap ve taş malzeme kullanılmış tapınağın ahşap bölümleri günümüze ulaşmamıştır. Athena tapınağının mimari parçaları İzmir Müzesinde korunmaktadır.

Kybele Açık Hava Tapınağı (Phokaia limanı kutsal alanı)

Antik Phokaia'nın en önemli kutsal alanı olan Athena Tapınağı'nın üzerinde bulunduğu tepenin kuzey eteğinde, Küçük Deniz'de bulunan antik limanın girişindeki kayaların işlenmesiyle oluşturulan bu açık hava tapınağı, 1993 yılı kazıları sırasında ortaya çıkarılmıştır. Bu kayalıklardaki kutsal alanda büyük olasılıkla Ana tanrıça Kybele'ye tapılıyordu. Kutsal alanın, Phokaia'nın ünlü surlarının inşasından hemen sonra, M.Ö. 580 yıllarında yapıldığı tahmin ediliyor. Kayalara oyulmuş nişlerin içinde, Ana tanrıça'nın mermer heykel ve kabartmaları bulunmaktadır.

Taş Kule(Taş Ev/Pers Mezar Anıtı)

Foça'ya 7 km kala yolun sağ kenarında geniş bir düzlük alanda bulunan anıta "Pelekiti", yani yontulmuş kaya denir. Halk arasındaki adı ise "Taş Ev" veya "Taş Kule" dir. M.Ö.4. yüzyılda Lykia geleneğinde Pers etkisi altında kalınarak yapılmış bir mezar anıtıdır. 2000 yılında Japon firmanın desteğinde kazılarak, onarılıp 2001 yılında ziyarete açılmıştır.

Phokaia Sur Duvarları (Herodot duvarı)

M.Ö. 5. yüzyılda yaşayan tarihin babası Herodot'tan öğrendiğimize göre Phokaia büyük kesme taşlardan oluşturulan surlarla çevriliydi. Yerel tufa taşından dikdörtgen biçimdeki taşlarla örülen bu surların Batı Anadolu'da örneklerine çok sayıda rastlanır. Maltepe tümülüsünün batı bölümünde, Eski Foça-İzmir asfaltının hemen yanında yapılan kazılarda Phokaia'nın en eski kent duvarı kapısıyla birlikte ortaya çıkarılmıştır. Görkemli bir görünümüne sahip duvarın en ilginç yanı dış tarafında, güneydoğusunda, büyük bir payanda ile desteklenmesidir.

Antik Tiyatro

1991 yılı kazı çalışmaları sonucunda Değirmen tepesinin kuzeybatı yamacında yani İzmir-Foça-Yeni Foça kavşağında Phokaia'nın antik dönem tiyatrosu bulunmuştur. Dayanıklı bir taş türü olmayan ve yörede "Foça taşı" olarak anılan tufadan yapılmıştır.

Hellenistik Dönem Nekropolü

Bugünkü yerleşimin kuzeyinde Çifte Kayalar tepesinin batısında, asfalt yolun yanında bulunan tepe üzerinde yapılan kazılarda ortaya çıkan veriler doğrultusunda bu alanın Antik çağda keramik üretim bölgesi olarak kullanıldığı, Hellenistik döneme gelindiğinde Nekropolis yani mezarlık bölgesi olduğu, sonrasında ise erken ve orta Roma

döneminin günlük kap üreten atölyelerinin keramik çöplüğüne dönüştüğü görülmüştür.

Şeytan Hamamı

Çan tepesinin eteklerinde askeri alan içinde yer alan bu yer, antik çağda kayalara oyularak yapılmış bir aile mezarıdır. Mezar uzun bir dromos (yol) ve iki mezar odasından oluşmuştur.

Her odanın içinde tabana oyuk olarak yapılmış ikişer mezar bulunmaktadır. Bazı Lydia mezarlarına benzeyen bu mezarda Prof. Dr. Ekrem Akurgal'ın yapmış olduğu kazılar sırasında mezarda bulunan Hellen seramiği, mezarın M.Ö. 4. yüzyılın sonunda yapılmış olduğunu göstermektedir.

Sur ve Beş kapılar

Antik çağda, kentin doğusundaki tepeler üzerinden geçen surlar; Athena Tapınağının bulunduğu yarımada'yı da kuşatıyordu. Hem antik kent hem de onun üzerinde bulunan bugünkü Foça bu surların çevrelediği alanın içerisinde kalmaktadır. Ortaçağdan kalma, şehrin etrafını çevreleyen surların en iyi korunmuş bölümleri, yarımada üzerindeki Bizans, Ceneviz ve Osmanlı dönemlerine ait onarımlardır. Şimdi kısmen tahrip olmuş mazgallı ve kuleli bir surdur. Yan yana dizili beş kapı bulunan bölümü şehre giriş için kullanılırdı. Beşkapılar yöresindeki yazıta göre, Kanuni Sultan Süleyman zamanında 1538-1539 yıllarında bir onarım görmüştür. Kulenin bu bölümü 1983 yılında restore edilmiştir. Bu eşsiz yapı, Foça'nın en göz alıcı sahiline inci gerdanlık gibi dizilmiş beş adet tarihi kapı ve kale müstemilatından ibarettir. Kybele Açık Hava Tapınağının önünden Beşkapılar'a doğru yürüyüş, herkesin günlük ritüelidir.

Yeldeğirmenleri ve Ana Tanrıça (Kybele) Adak Nişleri/ Kutsal Alanı

18. veya 19. yüzyıla ait olan ve kısmen korunmuş bu üç yel değirmeninin bulunduğu tepenin üzerinde antik çağda Ana tanrıça'nın (Kybele) kutsal alanı bulunmaktadır. Bu alana, tepenin güneybatısındaki kayalara oyulmuş merdivenlerle ulaşılmaktaydı. Bu çevrede kayalara oyulmuş 150 kadar adak nişi bulunmaktadır. Bu nişlerin bazıları kabartmalı olarak yapılmıştır.

Maltepe Höyüğü

Eski Foça kentinin içerisinde, yarımada'nın 700 m. doğusunda kalan bu tepe, bir höyük görünümündedir. Yapılan çalışmalara göre, Maltepe'de

Hellenistik ve Roma dönemlerine ait geniş bir iskânın bulunduğu anlaşılmıştır. Elde edilen seramik buluntular, bu tepede Arkaik döneme ait kültür tabakalarının varlığını göstermektedir.

Mozaikler

Son dönem kazılarında Foça'da arkaik, klasik, hellenistik ve Roma dönemine ait yerleşim katları ortaya çıkarılmıştır.

Su Kemerleri

Su kemeri Felix Sartiaux'ya göre orta çağda yapılmıştır. Bu su kemeri yirminci yüzyılın başlarına kadar kullanılmış ve Foça'nın içme suyu ihtiyacının büyük bir kısmını temin etmiştir. Le Bruyn 1678 yılında 180 kemer saydığını aktarmaktadır, çok büyük kısmı halen sağlamdır.

Phokaia'da Antik Çağda Kil Sanatı

Kilden eser yapımı antik dönemlerden günümüze kadar insan oğlunun en önemli uğraşlarından biri olmuştur. 1989 dan bu yana yapılan üçüncü dönem kazılarda seramik üretiminin özellikle Roma döneminde büyük boyutlara ulaştığı anlaşılmıştır. Phokaia'da yapılan kazılarda pişmiş topraktan yapılmış çok sayıda heykelcik ele geçirilmiştir.

Foça'da Osmanlı-Türk Dönemi Eserleri

Fatih Camii

Bu cami kale içinde, Beş Kapılar burcunun 200 m güneybatısındadır. Fatih Sultan Mehmet döneminde yaptırıldığı, Mustafa Ağa tarafından bir avlu ile çevrildiği ve kısa bir süre sonra harap olan yapının yeniden inşa edildiği bilinmektedir. Yapı 1990-1992 yıllarında restore edilmiş olup, halen ibadet amaçlı kullanılmaktadır.

Hafız Süleyman Mescidi

Atatürk Mahallesinde yer almaktadır. İnşa kitabesine göre 1548'de Kale Dizdarı Mustafa Ağa tarafından inşa edilmiştir. 1917 yılında ibadete kapatılan yapı, 1990 yılında restore edilerek yeniden ibadete açılmıştır. Kare planlı, düz tavanla örtülü olan yapının inşa malzemesi kaba yontu taştır.

Kayalar Camii

15. ve 16. yüzyıl arasında inşa edildiği sanılmaktadır. Minaresi 19.yüzyıla aittir. Dikdörtgen planlı yapının kuzey cephesi düzgün kesme taş, diğer cepheleri ise kaba yontu taşla kaplanmıştır. Minare kesme taş ile inşa edilmiştir.

Osmanlı Mezarlığı

Osmanlı mezarlığında yapılan incelemelerde en eski kitabe tarihinin Sultan Süleyman (1520-1566) dönemine ait olduğu saptanmıştır.

16.yy.dan başlayarak 19. yy. sonuna kadar uzanan bir zaman dilimi içerisinde gömüye açık olduğu anlaşılmaktadır. Mezarlıkta mezar taşlarında, Hz. Muhammed'in sembolü olan gül, güzellik ve zarafetin sembolü olan lale olmak üzere sürekli yeşil kalmasıyla ebedi olanı simgeleyen selvi ağacı, bolluk ve bereketi simgeleyen üzüm salkımları, nar, cenneti simgeleyen hurma ve birçok stilize edilmiş bitkisel motif yer almıştır.

Hamamlar

Osmanlı döneminden günümüze iki hamam gelebilmiştir. Her ikisi de Atatürk Mahallesinde yer almaktadır.

Biri; ortası kubbeli yanları kemerli tonozlarla örtülü iki halvet hücresi, su deposu ve külhandan (hamamın altında bulunan kapalı ve geniş ocak, cehennemlik) oluşmaktadır ve inşa malzemesi moloz taştır.

Diğer hamam ise oldukça harap durumdadır. Bilinen Türk hamamlarından farklı bir mimariye sahip olup, diğerinden daha sonra yapıldığı sanılmaktadır. Yapı günümüzde depo olarak kullanılmaktadır ve oldukça yıpranmış durumdadır.

Dış Kale

Foça'nın güney batısındaki "Kale Burnu"nda "Dış Kale" ya da "Ceneviz Kalesi" diye anılan kale, kaynaklara göre 1678 yılında bölgeyi korumak için stratejik bir noktada, Osmanlılar tarafından, bir "Boğazkesen" olarak yapılmıştır. İç kısımda Türk hamamı kalıntıları görülür.

Ağalar Konağı

Antik Phokaia'da ve Osmanlı döneminden 20.yy başlarına kadar iskan alanı olan antik yarımada üzerinde bulunmaktadır. 300 yıllık bir yapı olduğu söylenir. 1992 yılında ki yangında büyük bir kısmı tahrip olmuştur. Günümüzde maalesef geriye pek fazla bir şey kalmamıştır. Ağalar Konağı yığma taş zemin üzerine ahşap karkas bir yapıya sahipti. Cephe özellikleri, doğu ve güney yönündeki simetrik çıkmalardır. Bu cephelerin en önemli özelliği Türk evine ait sofa ve eyvanlı plan şemasını aynen yansıtmasıydı. Bu özellikleri ile Ağalar Konağı, Eski Foça geleneksel konut dokusu içinde eşsiz bir yapıdır, Atatürk 1933 yılında Foça'ya geldiğinde burada kalmıştır.

Foça Öğretmenevi

Günümüzde Foça'nın simgesi olan yapılardan biridir. Foça'daki Rumların ilkokul binasıdır. 1993 yılında onarım görecerak öğretmenevi olarak hizmete açılmıştır. Yapı taş olup, simetrik bir plana sahiptir.

2.7.5. Mimari Yapı (Foça Evleri)

Geleneksel Foça evlerini Kule evler, Bitişik Düzen Evler, Tek Ev Tipi olmak üzere başlıca üç grupta incelenebilir.

Kule evler

Foça'nın dışında, terk edilmiş ya da halen yerleşme yeri olan köylerde, dağınık olarak tek ya da toplu durumda bulunurlar. Yüksekliklerinin cephe genişliğinden daha fazla olması nedeniyle 'Kule Ev' diye adlandırılırlar. Dıştan incelendiğinde kule evlerin giriş kapılarının hemen üzerinde inşa tarih yazılıdır. Genellikle bu tip evlerin tümünün 19. yüzyıla ait olduğu anlaşılmaktadır. Yapıların duvarları moloz taşlarla örülmüş olup, köşeler daha iri ve düzgün kesim bloklarla sağlamlaştırılmıştır. Örnekler Foça yerleşimi içinde de görülmektedir. Batı Anadolu kıyılarında, pek çok yerde bu ev tiplerine rastlanmaktadır.

Bitişik Düzen Evler

Foça'da bir sokak üzerinde karşılıklı ve bitişik düzende yan yana konumlanmışlardır. Bu evlerin dokusunun oluşumunda sokağın fazla önemsenmemesine karşın, sokakların yönlenişi evleri ve kullanım mekanlarını yönlendirmiştir. Evler sokağa paralel olarak düzenlenmiş olup, ön bahçeleri yoktur. Yapılar doğrudan sokağa açılır. Evin arka kısmında en çok 3-3,5m genişliğinde bir bahçe vardır. Bu bahçenin içinde de yapıdan ayrı tuvalet, bazı yapılarda da hem tuvalet hem mutfak yan yana inşa edilmiştir. Yapıların çoğunluğu iki eğimli beşik çatılıdır. Eski Foça geleneksel dokusu içindeki çoğunluğu bu tip yapılar oluşturmaktadır.

Tek Ev Tipi

Bu tip evler ayrıık düzende, bahçeli sıvasız ve yağma taş sisteminde inşa edilmiş yapılardır. Bitişik düzen evlere göre hem plan, hem de cephe özellikleriyle daha düzenli ve zengindirler. Genellikle iki katlıdır. Azda olsa üç katlı olana rastlanır. Bahçe arkada ya da yanda olabilir. İki tarafı bahçeli köşe yapı konumunda olanlar ile dört tarafı bahçeli olan örneklere de doku içinde rastlanmaktadır. Bu tip örnekler yerleşimde sahil bandı üzerindedirler.

Değerlendirme ve Hedefler

9

3.1. Yapılan Çalışmalar

3.1.1. Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi

Bu çalışma ile Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde, deniz üstü araçları açısından taşıma kapasitesinin belirlenmesi ve alan yönetimine ilişkin kararların alınabilmesi için bilimsel çalışma yürütülerek, önerilerin hazırlanması amaçlanmıştır.

Proje çalışmaları süresince, proje alanı ile ilgili tüm geçmiş çalışmalar derlenmiş, Foça yöresinin rüzgâr ve dalga iklimi değerlendirilmiş, denizel ortamın fiziksel özellikleri ölçülmüş, akıntı ölçümleri yapılmış, tatlısu deşarj noktaları belirlenmiş, kıyı yapılarının koordinatları haritalara işlenmiş, yapıların kullanım özellikleri çıkarılmış, kıyı ve koy kullanımları saptanmış, anket çalışmaları yapılarak yöre halkının, kullanıcıların ve işletmecilerin fikir ve görüşleri alınmış, tekne sayımları yapılmış, alanı kullanan teknelerin büyüklük ve tip dağılımları çıkarılmış, Foça Limanı'nda video destekli tekne sayımı gerçekleştirilmiş ve deniz araçları kaynaklı ses dağılımı ölçümleri değerlendirilmiş, ÖÇKKB tarafından yaptırılmış olan Foça ÖÇKB Sosyo-Ekonomik Araştırması politik-ekonomik bileşenleriyle beraber değerlendirilerek, veri setleri coğrafi bilgi sistemine girilmiş, analizleri yapılarak haritalar oluşturulmuştur.

Bu çalışmalara ek olarak, Foça Büyük ve Küçük Deniz'de mevcut yaşama yerleri uzunluk ve sayıları bulunmuş, kıyı özellikleri nedeniyle yaşama yeri olarak kullanılamayacak bölgeler indirgeme faktörleri olarak dikkate alınmış, deniz üstü araçları taşıma kapasitesi elde edilmiş, ekosisteme verilecek zararların düzeyi ve azaltılması için gerekli önlemler saptanmış, yönetim planı çerçevesinde alanda uygulanması gerekli yaptırımlar önerilmiştir.

Hesaplamalar sonucunda Foça Liman bölgesinin (büyük, küçük liman) Fiziksel Taşıma Kapasitesinin 1208 tekne olduğu, ancak, kıyıların korunması gereken özellikleri ile değerlendirildiğinde, Gerçek Taşıma Kapasitesinin 373 tekne olduğu belirlenmiştir. Limana teknelerden günde 21 m³ atık su geçişi olabileceği ortaya çıkarılmıştır.

Proje çalışmalarının ulaştığı sonuçlar, Foça'nın her geçen gün çekiciliğinin artmasıyla birlikte Foça üzerindeki kullanım baskısının da artacağını göstermektedir. Bunun yanı sıra, alanın Bütünleşik Kıyı ve Deniz Alanları Yönetimi için başlangıç olan

bu projenin başarısı ve uzun vadeli kestirimlerin yapılabilmesi için sürekli kayıt ve ölçümlere dayalı izleme programı yapılmalıdır.

3.1.2. Sosyo Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması Projesi

Foça ÖÇK Bölgesi'nin sosyo-ekonomik yapısını belirlemeye yönelik yürütülen araştırmada bölgenin nüfusu, sosyo ekonomik özellikleri, gelir kaynakları, sektörler ve istihdam durumları, eğitim düzeyi ve bölgeyi kullananların çevreye ilişkin tutum ve davranışları belirlenmeye çalışılmıştır. Foça ÖÇK bölgesinde mevcut sektörlerin durumu incelendiğinde en önemli istihdam yaratan sektörlerin turizm ve hizmet sektörü olduğu belirlenmiştir. Yörede başlıca kazanç sağlanan sektör olan turizm alanında büyük turistik tesisler bulunmamaktadır. Ancak turizm ile uğraşanların çoğunluğu restoran, otel, pansiyon işletmeciliği yapmaktadır. Turizm ile ilgili en önemli sorun turist sayısının azlığı, tanıtım yetersizliği, alt yapı eksikliği, yabancı dil sorunu ve yatak kapasitesidir. Foça İlçesi ile ilgili olarak en önem taşıyan konulardan biri yörenin hangi yönde gelişeceği konusudur. Yörenin kendine özgü birçok özelliği bulunmaktadır. Bu çalışma sırasında yörenin hangi yönde gelişmesi sorusuna, görüşülen kişilerin %93.5' i bunun turizm olması gerektiği cevabını vermiştir.

Genel sorunların işsizlik, yatırımların yapılmaması ve gelir yetersizliği olduğu belirtilmiştir. Çevre ile ilgili sorunlar çöp ve kanalizasyon ile ilgili problemlerdir ki bunun balık türlerinin yok olmasına sebep olduğu öne sürülmektedir. Turizm ve balıkçılıkla uğraşan gruplar alana bağımlıdır ve bu uğraşlardan başka geliri olmayanlar alan değişimlerinin etkisi fazla olacaktır. ÖÇK bölgesinde yaşayan asker, memur ve emeklilerin gelirleri, alanda yapılacak değişimlerden etkilenmeyecektir. Yörede bulunan işletmelerin genelde küçük işletmeler olması nedeniyle her türlü değişimin gelirleri etkileyebileceği belirlenmiştir. Sit alanlarının ve üç büyük askeri birliğin ilçede yer almasının turizmin gelişmesinde olumsuz etki yarattığı, turizmin hafta sonu, günübirlik turizme kaydığı ifade edilmektedir.

3.1.3. Denizel Biyolojik Çeşitlilik Projesi

Taşıma Kapasitesi Projesinin bir alt başlığı olan bu çalışmada; denizel makroskobik canlıların durumları araştırılmış, envanteri çıkarılmış, deniz çayırlarının dağılım ve nispi çayır kalitesi araştırılmış ve

izleme sistemi kurulmuştur. Alandaki balık türleri, alg türleri araştırılarak, envanteri çıkarılmış, Foça avifaunası ve nesli kritik derecede tehlike altında olan Akdeniz fokunun durumu güncel verilerle değerlendirilmiş, alanın ekolojik değerleri ele alınarak bu değerlerle mevcut ve olası tehditler ortaya konmuştur.

3.1.4. Karasal Biyolojik Çeşitlilik Projesi

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'ne ilişkin olarak, karasal biyoçeşitliliğinin tespiti ve biyotop haritalanmasının yapılması için "Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi" adı altında hizmet alımı ile idari sorumluluğun Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığında olduğu dönemde gerçekleştirilerek 15 Temmuz 2011 tarihinde başlatılmıştır. Proje 730 gün sürecek olup, Temmuz 2013 yılında tamamlanacaktır. Bu nedenle Yönetim Planı çalışmalarında karasal veriler değerlendirilememiştir.

3.2. Ekolojik Değerlendirme

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde; adalarda toplam 43 familyaya ait 189 vasküler bitki taksonu belirlenmiştir. Endemik takson bulunmamaktadır. En fazla takson içeren familyalar Compositae, Leguminosae ve Poaceae'dir (Şenol ve Seçmen, 2001). Foça tepeleri genel olarak taşlık-kayalık bir yapıya sahiptir. Bu taşlık-kayalık alanda da frigana bitki örtüsü hemen her yerde görülür ve çoğu bölgede oldukça sıktır. Yükseklerle doğru çıkıldıkça küçük Pinus brutia (Kızıl Çam) kendini göstermeye başlar ve belli bir yükseklikten sonra frigananın yerini alır (Döndüren 2007).

Denizel makroskobik canlılara ilişkin çalışma sonucu bölgede 132 tür tespit edilmiştir. Bu türlerin dağılımları incelendiğinde, liman bölgesinde (Büyük ve Küçük Deniz) tür çeşitliliğinin diğer bölgelere göre az olduğu görülmektedir. Mevcut kirlilik yükü ve dolayısıyla askıda katı malzemenin diğer koylara göre nispeten daha fazla olması nedeniyle ışık geçirgenliğinin azalması Liman bölgesinde (Büyük ve Küçük Deniz) tür çeşitliliğini azaltmıştır. Bunun kronik bir süreçte oluştuğu düşünülmektedir. Her ne kadar evsel atıkların büyük bir kısmı arıtma ile 2004 yılından beri bertaraf ediliyor olsa da, liman çevresindeki kentsel yerleşim ve de limanı kullanan yüzer araçlar çok daha eski bir süreçte bu kirliliğe kümülatif olarak neden olmuştur.

Öneriler: Bu aşamada, yükün daha fazla artmaması ve de denizel ortamda hızlı bir iyileşme olması için, karadaki evsel atık sızıntıları tamamen engellenmesi, kanalizasyon sistemine bağlanmamış yerleşimlerin acilen bağlanması ve de yüzer araçların pis su tankları için karada alım tesisleri oluşturulması gerekmektedir.

2006 yılında gerçekleştirilen Deniz Çayırına İlişkin çalışma sonucunda elde edilen dağılım güncelliğini korumaktadır. Nispi çayır kalitesi verileri incelendiğinde; liman bölgesindeki deniz çayırının antropojenik baskıdan etkilendiği görülmektedir. Foça Merkezden kuzeye doğru çıkıldıkça insan kaynaklı etkiler azalmakta ve nispi çayır kalitesinde artışlar görülmektedir. Toprak Su Kampında çayırın ulaştığı sınır derinlik 16 metrelerdedir. Bu değer, Posidonia oceanica için düşük bir değerdir. Yapılan gözlemlerde çayırın sınırının gerileyen (regresive) bir yapıda olduğu ve ölü yaprakların çok olduğu gözlenmiştir. Çayırın derin sınırından sonra Caulerpa racemosa vardır. Cyliadacea'nın gelişmeye başladığı da tespit edilmiştir. Hamamlık günlük gezi tekneleri ve yatlar tarafından yoğun kullanılan bir bölgedir. Bu noktada Posidonia oceanica çayırının üzerine demirleme yapılmaktadır. Demirleme etkisi ile çayırın içinde aynalık tabir edilen boşluklar oluşmuştur. Ayrıca çayırın sığ sınırı geriye çekilmiştir. Hamamlık koyunda çayırın derin sınırı 22 metreleri bulmaktadır. Ancak burada da sınırdan sonra ölü yaprakların bulunması ve metrelerdeki yoğunluğun 100 filiz/m² den düşük olması, gerileyen bir sınır olduğunu göstermektedir.

Bazı bölgelerde insan faaliyetlerinin tür üzerindeki baskısı verilerle doğrulanmıştır. Özellikle tur teknelerinin demirleme bölgelerinde, tür üzerindeki demirleme etkisi barizdir. Arıtma tesisi deşarj hattının olduğu bölgede (1. Mersinaki) dağılımda büyük bir yirtık görülmektedir. Aynı bölgede askıda maddenin de fazla olduğu gözlenmiştir. Çayırın gerilemesinin sebebi yerleşim alanına çok yakın olması, bölgedeki arıtmanın deşarj hattı yakınında olması olabilir. Deniz kirliliğinin etkisi ancak Foça yerleşimi ve Gediz kaynaklı etkilerin araştırılması sonucunda yapılacak detaylı değerlendirmelerle belirlenebilir.

Öneriler: En az 4 tane daha izleme sistemi kurulmalı ve de bu çalışma kapsamında kurulan sistemler de dahil 6 sistem sıcaklık ölçer cipler ile donatılmalıdır. Tekne kullanımı sonucunda oluşan

demirleme etkisinin azaltılması için ilk etapta Orak Adası'nda Hamamlık ve Orak çakılının doğu yönünde, Fener Adası'nın poyraz kuytuğu ve anakarada Kosova Koyu'nda tonozlama sistemleri yerleştirilmelidir. Tüm mevsimlerde yoğun bir şekilde amatör avcılık baskısından dolayı da demirleme baskısı vardır. Amatör balıkçılık için uygun yerlerin saptanması ve sadece bu alanlarda bu tip avcılığa izin verilmesi yönünde plan kararlarının oluşturulması önerilmektedir. Bu kapsamda İncir Adası, Deveboynu Burnu ve Fener Adası arasında belirlenecek alanda avcılığa izin verilmesi önerilebilir. Diğer alanlarda amatör avcılık için demirleme yapılmasına olumsuz yönde düzenleme getirilmesi uygun olacaktır. ÖÇKB alanı dahilinde tekneler için sadece belirlenecek alanlarda 0-30 m derinlik konturları arasında kalan deniz alanında tonozlama sistemleri kullanılarak demirleme yapılması sağlanmalıdır. Su kalitesi parametrelerinin daha detaylı takip edilmesinin de türün izlenmesinde önemli bir unsur olacağı düşünülmektedir. Askıda madde yükünün fazla olmasının doğal olup olmadığının araştırılması önerilmektedir. Ayrıca, arıtım tesisi verilerinin takibi, yayılımcı türlerin takibi ve izlenmesi ve Gediz Nehri'nden koruma alanına gelen suyun izlenmesi türün alanda sağlıklı olarak yaşaması açısından önemli sonuçlar verecektir.

SAD'ın (Su Altı Araştırmaları Derneği) son bir sene içinde yaptığı Balık Türlerine İlişkin saha çalışmaları sonucunda Foça ÖÇKB'nde 24 familyaya ait 50 tür tanımlanmıştır. Bu türlerden sadece bir tanesi kıkırdaklı balıklar sınıfından olup, geri kalan türler kemikli balıklardır. Foça ÖÇKB'de 13 farklı bölgede yapılan serbest dalışlar sonucunda gözlenen türler, Ege Denizi'nin karakteristik balıkları arasında yer almaktadır. Tüm bölgedeki en yüksek balık biyoçeşitliliğine 1. Mersinaki ve Kumburnu'nda rastlanmış olmasının, alandaki farklı habitatların varlığına bağlı olduğu düşünülmektedir (örneğin deniz çayır, kumluk ve kayalık zeminler). Çalışmalar boyunca en düşük balık çeşitliliği (16 tür) ise İngiliz Burnu'nda saptanmış olup, bu alandaki antropojenik etkiler ile ilişkilendirilebilir. Gözlemlerin sadece 0-10 m derinlikler arasında, kalitatif yöntemlerle ve yılın sadece bir ayında yapıldığı göz önüne alınarak, değerlendirmelerin preliner olarak algılanması gerekmektedir.

Öneriler: Bugüne kadar Foça ÖÇKB'nin balık biyoçeşitliliğine dair detaylı bir araştırma bulunmamaktadır. İlerleyen tarihlerde daha geniş bir derinlik konturunu kapsayan, farklı habitat tiplerindeki

balıkların karakterize edilebileceği, tehdit altındaki türlerin bölgedeki durumlarının hem kalitatif, hem de kantitatif yöntemlerle ortaya konabileceği bir araştırma projesine ihtiyaç duyulmaktadır. Orfoz, eşkina ve fangri gibi uluslararası sözleşmelerle koruma altına alınan türlerin son derece nadir gözleendiği Foça bölgesinde, gününbirlik balıkçılık yapan küçük teknelerin ekosistemdeki muhtemel baskılarının anlaşılabilmesi için, ayrıca balıkçılık - ekosistem ilişkisinin irdelendiği çalışmaların da gerçekleştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Yıl boyunca küçük balıkçıların av kompozisyonlarının takip edilip, hali hazırda yürütülen balıkçılık faaliyetinin ekonomik açıdan verimli olup olmadığının analizinin yapılması durumunda, sürdürülebilir avcılık hakkında daha somut öneriler getirilmesi mümkün gözükmemektedir. Tehdit altındaki balık türlerinin statülerinin belirlenmesi sonrasında, Foça ÖÇKB dâhilinde balıkçılığa kapalı alanların önerilmesi düşünülebilir. Bir balıkçı kasabası olan ilçenin en önemli özelliklerinden biri kıyı balıkçılığıdır. Kaynakların sürdürülebilir kullanımını başarabilmek amacıyla kıyı balıkçılığı ve amatör balıkçılık için koruma bölgesindeki balık stoklarının tespit edilmesi ve incelenmesi, sonuçlarına göre balıkçılık yönetim mevzularının revize edilmesi önerilmektedir.

Bölgede üç farklı istasyonda yapılan dalışlarda toplanan deniz alg türlerine İlişkin örnekler incelendiğinde 19 familyaya ait 30 tür belirlenmiştir. En fazla tür (n=26), en kuzeyde ve insan baskısından en uzak, bol akıntı alan bölge olan Cennet Vadisi girişindeki Fırkata Taşları'nda bulunmuştur. Bu istasyonun ekosistemdeki diğer canlıların çeşitliliği açısından da, diğer istasyonlar ile karşılaştırıldığında oldukça zengin olduğu gözlenmiştir. Yine insan baskısından uzak ve kirlenici etmenlerin daha az etkilediği düşünüldüğü Hayırsız Ada ise tür sayısı (n= 22) bakımından ikinci sırada yer almaktadır. Siren Kayalıkları (n=19) ise son sırada yer almaktadır ve burada kirlilik etkileri görülmeye başlamıştır. Orak Adası'nın güneyinde kalan kesimlerde bulanıklığın çok yüksek oranda olduğu gözlenmiştir. Bunun sebebinin 1. Mersinaki Koyu ortasından geçen arıtma tesisi deşarj hattı veya koydaki yerleşim yerlerinin arıtma tesisi öncesindeki evsel atıklarından olduğu düşünülmektedir. Bulanıklık sebebiyle deniz suyunun ışık geçirgenliğinin azaldığı ve yeteri kadar fotosentez yapamayan alglerin ve deniz çayırlarının gelişiminin olumsuz etkilendiği gözlenmiştir. Bunların yanında deniz çayırlarının

kapladığı alanların, yoğun demirleme nedeniyle büyük oranda bölünmüş olduğu görülmüştür.

Sevindirici bir gelişmeye ise Siren Kayalıkları'nda yapılan dalışlarda rastlanılmıştır. İstasyondaki kaya oyuklarında Posidonia oceanica rizomlarının geliştiği gözlenmiştir. Vejetatif gelişme sırasında kum içerisinde ilerleyerek gelişim gösteren deniz çayırlarının kaya oyuklarında görülmesinin tek sebebi generatif üreme ile açıklanabilmektedir. Deniz çayırlarının generatif üremelerinin ancak optimum koşullar sağlandığı takdirde gerçekleştiği göz önünde tutulduğunda Foça'nın kuzey kesimlerinin hala sağlıklı olduğu söylenebilir.

Öneriler: Konuyla ilgili daha çok istasyonda detaylı envanter çalışması yapılmalıdır. Yerleşim alanlarına yakın yerlerde Kartdere, İncir ve Fener Adaları'nda da araştırma yapılması önerilmektedir. Kirlilik ve benzeri insan etkilerine hassas kilit türlerin saptanması ve bu türler üzerinden ekosistem izleme çalışmalarının yapılması alanın gerek ekolojik sağlığının takibi gerekse insan yaşam kalitesi açısından önemli bir konudur. Deşarj hattının (demirleme gibi etkilerden zarar görüp görmediği) düzenli izlenmesi ve Gediz Nehri'nden akıntı ile gelen askıda maddenin koruma bölgesine olası etkisinin araştırılması önerilmektedir.

Bölgede 1993 senesinden günümüze kadar belirli dönemlerde avifaunaya İlişkin ornitolojik çalışmaları yürütülmüştür. Foça'da yaşayan kuş türlerinden bazıları nesli dünya ölçeğinde tehlike altındadır. Bu kuş türlerinin varlığına ilişkin ornitolojik çalışmalar SAD deniz kuşları araştırmaları bünyesinde yapılmıştır (Karauz Kıraç & Kıraç 1994, Karauz Kıraç & Kıraç 1997). Bu çalışmalarda tespit edilen kuş türleri nedeniyle Foça hem Önemli Kuş Alanı (ÖDA) hem de Önemli Doğa Alanı (ÖDA) seçilmiş ve yayınlara girmiştir (Magnin and Yazar, 1997; Kılıç ve Eken, 2004; Eken ve ark., 2007).

Son gerçekleştirilen çalışmalara göre Foça ÖÇKB'nde toplam 118 kuş türü tespit edilmiş olup bunlardan 68 tanesi alanda üremektedir. Deniz üstü araçları ve kıyılardaki insan faaliyetlerinden birincil derecede etkilenen kuş türleri Tepeli karabatak, Sumru, Küçük sumru, Angıt, Keklik, Büyük gümüş martı, Akkarınlı sağan, Küçük kerkenez, Kerkenez, Ada doğanı, Gökdoğan ve Kızıl şahindir. Denizel ve kıyısız insan faaliyetlerinden etkilenmeye açık diğer türler ise Alaca balıkçıl, Büyük akbalıkçıl, Gri balıkçıl, Suna, Poyrazkuşu, Akça cılıbit, Kervançulluğu, Yeşilbacak, Karaboyunlu batağan, Bahri, Boz

yelkovan, Yelkovan, Karabatak, Tepeli pelikan, Akdeniz martısı, Karabaş martı, Ada martısı, Kara gagalı sumru ve Yalıçapkını'dır.

Foça ÖÇKB'nde; Foça adaları, anakarada 4. Mersinaki ve Kartdere vadisi ile Kartdere'nin denize döküldüğü nokta kuş çeşitliliği bakımından en önemli alanlardır. Ancak, az sayıda türlerin olduğu karelerin olduğu bölgelerde tür sayısı az olmakla birlikte, kuş türlerinden bazıları (Tepeli karabatak ve Küçük kerkenez gibi) nesli dünya çapında tehlikede olduğundan, sadece bu türlerin sözü edilen adada bulunması, bu alanları başlı başına önemli hale getirmektedir.

Foça ÖÇKB dâhilinde 2007 yılında alınan Bakanlar Kurulu kararı ile genişletilmiş sınırlar içinde, Aslan Burnu ile Deveboynu Burnu arasındaki kıyı şeridi ve ÖÇKB sınırlarındaki deniz alanı ve 6 ada-adacıkta yaşayan en önemli kuş türleri ise Tepeli karabatak, Küçük kerkenez, Ada martısı, Kızıl şahin, Gökdoğan, Sumru, Küçük sumru, Angıt, Büyük gümüş martı, Ada doğanı, Tavşancıl, Tepeli pelikan ve Karabogağazlı ötleğendir.

Öneriler: Düzenli avifauna çalışmaları, kuş gözlemleri ve saha araştırmaları kapsamında yıllık bazda üreyen türlerin birey ve üreyen çift sayıları ile göçmen türlerin birey sayıları ve göç dönemlerinin tespiti, karasal habitat çeşitliliğinin uzaktan algılama gibi yeni teknolojilerle belirlenmesi, tür zenginliğinin en fazla olduğu Kartdere'de ve nesli azalan kuş türlerinin bulunduğu kritik adalarda, karasal alanda kuşlara yönelik koruma düzenlemelerinin getirilmesi (örneğin alanın 1. derece doğal sit ve/veya av-yaban hayatı koruma sahası ilan edilmesi) bölgenin avifaunası açısından yapılabilecek önemli çalışmalar olarak değerlendirilmektedir.

Tepeli karabatakların üreme ve yavru büyüme dönemi olan 1 Aralık ve 30 Nisan tarihleri arasında İncir, Metalik ve Pite adaları haricinde tüm adalara kıyı balıkçıları hariç tekneyle 25 m mesafeden yakın olarak seyredilmesi, kayalara yaklaşım beklenmesi ve demir atılmasının önlenmesi;

Sumru ve Küçük sumruların üreme ve yavru büyüme alanı olan Orak adasının Çakıl mevkiinde her kim olursa olsun karaya çıkılması ve kıyı balıkçıları hariç tekneyle Çakıl kıyısına 25 m mesafeden daha yakın bir şekilde seyredilmesi ile kıyıya yaklaşım beklenmesi ve demirlemenin 1 Nisan-1 Eylül tarihleri arasında yasaklanması;

Kara avcılığının Jandarma ile işbirliği içinde tüm ÖÇKB'nde ancak süratli deniz denetleme teknesi ile özellikle adalarda ve kıyılarında sıkı izlenmesi ve denetlenmesi ile aynı zamanda, yukarıda bahsedilen önlemlerin denetlenmesinin süratli deniz denetleme teknesinin görevleri arasına dâhil edilmesi;

Tüm Foça ÖÇKB de deniz alanında görevli resmi araçlara ait tekneler ile görevlendirilecek diğer tekneler hariç hiçbir deniz aracının ve jet ski gibi eğlence amaçlı kullanılan deniz araçlarının 10 deniz milinden daha süratli seyir yapmaması yönünde düzenlemelerin yapılması, planlara işlenmesi ve gerekli denetim işleyişinin düzenlenmesi önerilmektedir.

ÖÇKB sınırları içinde kalan tüm alan Akdeniz Fokunun yaşam alanıdır. Üreme alanı olan Orak Adası ve Hayırsız Ada ile noktasal beslenme alanı olan Siren Kayalıklar ile Ayani açığı türün bölgedeki varlığı için çok önemli alanlardır. Akdeniz fokunun alan kullanımında 1998'den öncesine göre ciddi bir azalma tespit edilmiş, önceden alanda tanımlanmış bireyler son yıllarda alanda görülmemiştir.

Alanın en hassas türü olan Akdeniz keşiş foku, aynı zamanda bölge ekosisteminin en önemli indikatör türüdür. Bu sebeple türün 1998 yılından sonra alanı önceki yıllara göre daha az tercih etmesi, ekosistemde olumsuz yönde değişiklik olduğunu ve türün etkilendiğini düşündürmektedir.

1992-1998 döneminde deniz ve kıyı alanlarının korunması yönündeki olumlu kazanımlara karşın, "Çevre" adlı ilk süratli deniz denetleme teknesi, 1999-2004 arasında etkin çalıştırılmamıştır. 2005-2007 arası deniz denetleme teknesi tahsis edilmiş, 2008 başında ÖÇKB tarafından satın alınarak alana tahsis edilen ikinci süratli deniz denetleme teknesinin arzu edilen ölçüde yararlı olmadığı gözlenmiştir. Özellikle trol, gırgır gibi yasadışı balıkçılık, kıyı balıkçıları ve yöre halkı tarafından büyük tepki ve şikâyet almaktadır. Artan deniz araçları trafiği ile yükselişe geçen yasadışı balıkçılık faktörlerinden dolayı son yıllarda Akdeniz foku gözlemlerinde birey sayısında büyük düşüş vardır.

Öneriler: Akdeniz foku tüm dünyada en önemli gösterge türler arasında yer almaktadır. Foça ÖÇKB için de şüphesiz sağlıklı deniz ve kıyı ekosisteminin bir göstergesidir. Türün eskisi gibi alanı kullanmaya başlaması, en önemlisi adalardaki

uygun habitatlarda üreme olması alan için hayati önem taşımaktadır. Nesli dünya çapında tehlike altında olan ancak hala alanda az da olsa bulunan Akdeniz fokunun içinde bulunduğu olumsuz durum büyük ölçüde artan tekne sayısı ve doğal hayata baskı oluşturan deniz trafiği olduğu sonucuna varılmıştır. Türün korunmasına yönelik öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Akdeniz fokları, yaşam alanları ve tehditlerin her sene yakından ve düzenli izlenmesi, bilimsel ölçütlerde raporlanması,
- Deniz denetleme sisteminin devamlı bir şekilde çalışır hale getirilmesi, ÖÇKKB tarafından Foça'ya tahsis edilen ve Foça Belediyesi tarafından işletilen mevcut süratli deniz denetleme teknesinin etkinliği konusunda sorunların analizi ve gerekli düzeltici önlemlerin alınarak deniz denetiminin sağlıklı ve etkin çalıştırılması,
- Tüm ÖÇK Bölgelerinde olduğu gibi yasak olan kara avcılığı yanında, tüplü veya tüpsüz dalarak su altından her türlü su ürünleri istihsalinin de Foça ÖÇKB'nde tamamen yasaklanması ve yönetim planlarına işlenmesi,
- Hayırsız Ada, Orak Adası Siren Kayalıkları ile anakarada Ayaini mevkinin balıkçılığa tamamen kapatılarak stokların artışına destek olunması ve bu alanın şamandıralar ile işaretlenmesi, ayrıca derinlik ne olursa olsun Hayırsız Ada ve Orak Adası Siren kayalıklarında tüm teknelere demirleme yasağı getirilmesi,
- Hayırsız Ada, Orak Adası Siren Kayaları bölgesi ve ana karada Ayaini mevkininin kıyı bilimsel araştırma faaliyetleri hariç her türlü kullanıma kapatılması,
- Ana karada İngiliz Burnu'nda gününbirlik kullanım dışında yapılaşmaya yönelik izin verilmemesi veya plan yapılmaması, ayrıca yeni yol açılmaması, mevcut stabilize yolun asfaltlanması,
- Kıyı balıkçıları dışında kalan teknelerin hangi amaçla olursa olsun İncir Adası hariç tüm ada ve adacıkların kıyılarına 25 m den daha fazla yaklaşmaması,
- Resmi görevli tekneler hariç, tüm deniz araçları ve (jet ski gibi) süratli eğlence araçlarının Foça ÖÇKB sınırlarında 10 deniz milinden daha süratli seyir yapmaması,
- İncir Ada ve Metalik Ada hariç ÖÇKB dâhilinde tüm ada ve adacıklara hiç insan çıkmaması,

belirlenecek dönem ve prosedürle sadece bilimsel araştırma amaçlı adalarda bulunabilmesi,

- Akdeniz foku, balıklar ve kuşlara ve bunların yaşam alanlarına yönelik koruma düzenlemelerini duyurmak üzere Foça girişine ve limanlarına panolar yerleştirilmesi,
- Yukarıda bahsi geçen türler ve yaşam alanlarına yönelik koruma düzenlemelerini duyurmak üzere broşür ve poster hazırlanması,
- Oluşturulacak bütünleşik deniz-kıyı yönetim planının uygulanabilmesi için Foça'da Koruma Alanı Yönetim Birimi (meclisi veya kurulu) oluşturulması,
- Ayrıca, yoğunlaşmış olan deniz trafiğinin düzenlenmesi konusunda; deniz trafiğinin gerek alanı özel çevre koruma alanı yapan doğal hayata olan baskısını izlemek ve kontrol etmek gerekse seyir, can, mal ve çevre emniyetini sağlamak açısından pilot olarak Foça ÖÇKB'nde daha sonra kıyısı olan tüm ÖÇKB'lerde bölgesel bazda hizmet verecek küçük ölçekli Deniz Trafik Yönetimi Sistemi (Vessel Traffic System=VTS) kurulması yönünde, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün sorumlu kurum ve kuruluşlarla koordineli olarak girişimde bulunması, proje geliştirmesi ve VTS projelerini yatırıma alması hususunda; gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

3.3.Sosyo Ekonomik Değerlendirme

Foça ÖÇK Bölgesi'nin sosyo-ekonomik yapısını belirlemeye yönelik yürütülen bir araştırmada bölgenin genel sosyal, ekonomik özellikleri ve çevreye ilişkin tutum ve davranışları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırmada hem nitel hem de nicel tekniklerden yararlanılarak veri toplanmıştır. Proje kapsamında toplam 245 anket uygulanmıştır. Hane halkı anketine ek olarak, yöreyi ziyaret eden yerli (15) ve yabancı (10) turistlerle görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca proje ile ilgili olduğu düşünülen anahtar kişilerle mülakatlar yapılmıştır. Bunlara ek olarak, balıkçılar, turizmciler ve kadınlar ile odak grup tartışması gerçekleştirilmiştir.

2000 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre Foça İlçesinin toplam nüfusu 36107 ve Foça ilçe merkezi ortalama hane halkı büyüklüğü 3,1'dir. İlçede eğitim düzeyi yüksektir ve okuma yazma oranı erkek nüfus için %99, kadın nüfus için %96'dır. Örneklemeye giren hanelerde yaşayan kişilerin okuma-yazma

bilme oranı %97,3'tür. Proje alanındaki görüşülen haneler için emekli/dul/yaşlılık aylığı (%43,3) en önemli gelir kaynağıdır. Maaş/ücret (%26,7) ve balıkçılık (%8,5) diğer önemli gelir kaynağı olarak ortaya çıkmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı yerleşim yerlerinde ortalama gelir 1,401,1 TL' dir ve yerleşim yerlerine göre ortalama açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Foça ÖÇK bölgesinde mevcut sektörlerin durumu incelendiğinde en önemli istihdam yaratan sektörler, turizm ve hizmet sektörüdür. Görüşülen hanelerin %14,3'ü balıkçılık yapmaktadır. Foça ÖÇK bölgesinde görüşülen hanelerin büyük bir çoğunluğu (% 91,4) son beş yıl içinde balık türlerinde bir azalma olduğu belirtmişlerdir. Balıkçılık yapan hanelerin karşılaştıkları sorunların başında yeterince balık olmaması (%22,9), yeterince gelir getirmemesi (%8,6), balıkların yaşadığı alanların kirlenmesi (%8,6) gelmektedir.

Turizm yörede en önemli sektörlerden biridir. Görüşülen hanelerin %12,7'si turizm ile ilgili bir işle uğraştıklarını belirtmişlerdir. Yörede büyük tesisler bulunmamaktadır ve turizm ile uğraşanların çoğunluğu restoran, otel, pansiyon işletmeciliği yapmaktadır. Turizm ile ilgili en önemli sorun turist sayısının azlığı (% 41,9) olarak belirtilmiştir. Diğer sorunlar tanıtım yetersizliği, alt yapı eksikliği ve yabancı dil sorunu ve yatak kapasitesi gelmektedir (AYKOM, 2006). Foça İlçesinin doğal yapısının bozulmamış olması, çevrenin temizliği, tarihi alanların korunması ve önemli canlıların o bölgede bulunması turizmin sürdürülebilirliği ve turizm kaynaklı ekonomik girdilerin artmasının nedenleridir. Koruma-korurken kullanma dengelerinin iyi planlanmış olması, kısa ve uzun vadeli gelişim planlarının ve projeksiyonların yapılması gelişimin negatif etkilerini en aza indirecek olan önemli bileşenlerdendir. Örneğin; Foça ÖÇK bölgesinde, yetkililer tarafından verilecek rehberlik hizmetleri (yerel rehberlik sistemi ile ekonomik gelişime katkı sağlanması), koruma alanlarında uygulanabilecek eko-gönüllülük sistemi ile eko-turizm yapılırken bir yandan da bilimsel verilerin sürekli toplanmasının sağlanması, yerel balıkçılık sisteminin desteklenmesi ve turizmde konaklama hizmetlerinde kalite sertifikasyonu sistemi ile hizmet iyileştirmeleri yapılması bölgede yerel halkın da benimseyerek bizzat içerisinde olduğu bir ekonomik kalkınma modeli ile alan korunması için yapılabileceklerden bazılarıdır.

Yörede turizmin geliştirilmesi için diğer yapılması gerekenler su şekilde özetlenebilir:

- Yörenin tanıtılması faaliyetlerinin etkinleştirilmesi,
- Belediye kaynaklarının artırılması,
- Yerel halkın ekonomik gelişimine katkılar sağlayacak destekler bulunması,
- Turistlerin alanın önemi konusunda bilgilendirilmesi ve Eko-gönüllülük çalışması,
- Çevre ve denizin temiz tutulmasına yönelik kampanyalar ve yayınlar yapılması,
- Foça evlerinin restore edilmesi,
- Geri-dönüşüm projeleri ile katı atıkların yönetiminin sağlanması,
- Kıyı balıkçılığının desteklenmesi gibi.

Daha önce belirtildiği gibi, Foça ÖÇK bölgesindeki önemli sektörlerden biri turizmdir. Turizmin gelişmesi, yöre halkına ekonomik yönden daha fazla katkısının olacağı ve yeni istihdam olanakları yaratacağı açıktır. Görüşülen kişilerin büyük bir çoğunluğu (%93,5) yörenin gelişmesinde turizmin etkisinin olacağı görülmüştür. Bu nedenle turizm ile ilgili yapılacak planlamalar yörenin nasıl gelişeceği konusunda önem taşımaktadır.

Sonuç olarak turizm, Foça ÖÇK bölgesinde önemli bir sektördür ve yerli ve yabancı turistlerin burayı tercih etme nedenlerinden birinin yörenin doğal güzellikleri, tarihsel alanları olduğu söylenebilir. Foça İlçesi ile ilgili olarak en önem taşıyan konulardan biri yörenin hangi yönde gelişeceği konusundadır. Yörenin kendine özgü birçok yönü bulunmaktadır. Bunlar arasında hangisine öncelik verileceği yörenin bir anlamda geleceğini de belirleyecektir. Yörenin hangi yönde gelişmesi sorusuna görüşülen kişilerin %93,5'i bunun turizm olması gerektiğini öne sürmektedir. Yapılan görüşmelerde Foça'nın birçok "kimliği" olduğu ve bunlardan birisinin daha öne çıkarılması gerektiği sık sık dile getirilen konulardan biri olmuştur. Bu "kimlik" konusunda öne çıkan öge turizm olmaktadır. Foça'nın İzmir'e yakın olması nedeni ile yaz aylarında hafta sonları günü birlik gelenlerin sayısı oldukça fazladır. Bu nedenle yaz aylarında ticari faaliyetlerde artmaktadır. Bu faaliyetler hediye eşya satışı, lokanta ve kafe işletmeciliği olarak sıralanabilir. Böylece kent nüfusuna, yaz aylarında yaklaşık olarak kendi nüfusunun beş katı yerli ve yabancı turist nüfusu eklenmektedir. 2008 yılında aylara göre Foça'ya gelen

turist sayısı incelendiğinde, Mayıs ayından sonra artış görülmektedir. Yaz nüfusundaki artışların özellikle fokların yaşam alanları ve küresel ölçekte korunması gereken deniz kuşları üreme, beslenme, barınma alanları ve canlılarda davranış değişiklikleri oluşturacak olumsuz etkileri olacaktır. 2007 nüfusu 42.000 kişi olan Foça ilçesi, yaz döneminde beş kat artışla 200.000 kişi civarına yükselmektedir. Nüfusun beş katına çıkması, aynı oranda artan tüketim demek olacaktır. Bu daha fazla kullanılan su, yiyecek tüketimi, katı ve sıvı atıklar ve beş kat artan alan kullanım yükü demek olacaktır. Kış aylarında km² düşen kişi sayısı 185 kişi kadarken bu sayı beş kat artışla 1000 kişiye yakın bir sayı olacaktır. Bu fark bile alan üzerine olan etkilerin anlaşılması için iyi bir göstergedir. Foça- Yeni Foça arasında bulunan bazı koylar turizm aktivitelerine açıldığı için yapılaşma tehlikesi giderek artmaktadır. Bu faaliyetlerin artışı Akdeniz foku yaşama alanları üzerindeki baskının artması demektir. Planlanmakta olan marinanın inşası durumunda deniz trafiği yoğunlaşacağından koruma alanı üzerinde ek baskı unsuru olacaktır. Balıkçılık faaliyetlerinde artış, artan deniz trafiği, Akdeniz foklarının alanı kullanımlarını kısıtlamaktadır. Kıyı alanları en hassas alanlardır. Kara ve deniz habitatının birleştiği, etkileştiği alanlar olarak buraların korunması ve kullanım prensiplerinin net olarak ortaya konulması doğal kaynakların sağlanması için ilk sırada gelen önlemlerdir.

Foça'da kıyı alanının aşırı ve kontrolsüz kullanımının oluşturacağı etkiler şöyle sıralanabilir:

- Gürültü ve ışık kirliliğinin alanda yaşayan türlere olumsuz etkileri,
- Çevre kalitesinin bozulması,
- Artan su kullanımı ile su kaynaklarının azalması,
- Çöplerin artması,
- Atık suların artması,
- Deniz suyu kalitesindeki bozulma,
- Koruma alanı üzerine insan baskısının artması,
- Akdeniz foklarının davranışlarının değişmesi,
- Alanda yerleşik ve yuvalanan kuşların davranışlarının değişmesi gibi.

Ünal (1995) tarafından yapılan çalışmada Foça'daki trol işletmelerinin ekonomik olarak karlı çalıştığı sonucuna varılmıştır. Aynı çalışmada Foça halkının geçim kaynaklarının başında iç kesimlerde tarla ve bahçe tarımı, kıyı kesimlerde ise turizm ve

balıkçılık geldiği belirtilmektedir. Foça'nın zengin balık çeşitliliği, av sahalarına yakınlığı ve limanı ile Ege kıyılarında önemini koruduğuna dikkat çekilmektedir. Ünal'ın 2001 tarihli Foça balıkçılığı üzerine çalışmasında ise balıkçılığın klasik problemlerinin aşırı avcılık, aşırı sermaye birikimi ve balıkçının düşen geliri ile ilgili olarak yerel düzeyde balıkçılık yönetimi, etkin kooperatifler ile balıkçılığa sınırlı giriş önerilmiştir.

Kaboğlu, balıkçılık, turizm ve tekne turu faaliyetlerinin yıllık ve alansal gelirlerini 2004 yılı verilerine göre değerlendirmiştir (2007). Balıkçılığın kullanılan birim alanda getirisi en düşük ekonomik faaliyet olduğu, en fazla katma değer sağlayan faaliyetin ise turizm sektörünün olduğunu bildirmiştir.

Balıkçılarla yapılmış olan odak grup toplantısında sorunların çözümü için katılımcılar tarafından şu öneriler yapılmıştır:

- Balıkçılara eğitim verilmesi,
- Zararların karşılanması,
- Kooperatifin güçlendirilmesi
- Avlanma alanlarının genişletilmesi
- Dışardan gelen gırgır teknelerine limit konması
- Bölgesel balıkçılığın uygulanması
- Yat limanı ve balıkçı barınağının yapılması ve işletmesinin balıkçılara verilmesi gibi.

Balıkçılığı yan gelir kaynağı olarak yapan, ana geçim kaynağı balıkçılık olmayan plakalı tekne sahipleri belirlenmeli ve alternatif geçim kaynağı üretimi çalışmalarında tek geçim kaynağı balıkçılık olan üyelere öncelik verilmelidir. Ayrıca amatör balık avcıları ve tekne sahipleriyle de yerel değerlere sahip çıkmadaki önemli rolleri konusunda yapabileceklerini anlatan toplantılar yapılmalı, bilgilendirici tabela ve basılı materyal üretilmelidir.

Foça İlçesinin doğal yapısının bozulmamış olması, çevrenin temizliği, tarihi alanların korunması ve önemli doğal canlıların bölgede bulunması turizmin sürdürülebilirliği ve turizm kaynaklı ekonomik girdilerin artışının başlıca nedenleridir.

Yörede turizmin geliştirilmesi için diğer yapılması gerekenler şu şekilde özetlenebilir:

- Yörenin tanıtılması faaliyetleri,
- Belediye kaynaklarının artırılması,
- Yerel halkın ekonomik gelişimine katkılar sağlayacak destekler,

- Turistlerin alanın önemi konusunda bilgilendirilmesi ve Eko-gönüllülük çalışması,
- Çevre ve denizin temiz tutulmasına yönelik kampanyalar ve yayınlar
- Foça evlerinin restore edilmesi,
- Su ve geri-dönüşüm projeleri ile katı ve sıvı atıkların yönetimi,
- Kıyı balıkçılığının desteklenmesi (turizm ve yerel su ürünleri ilişkisi),
- Turizm odak noktalarının alternatif turizm faaliyetleriyle köylere kaydırılması,
- Kış turizmüne yönelik alternatif aktivitelerin üretilmesi gibi.

3.4. Kirlilik ve Atıkların Değerlendirilmesi

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde su kalitesine yönelik izleme çalışmaları, Özel Çevre Koruma Kurumu tarafından 1996 yılında başlatılmıştır. 2006 yılında genişletilen çalışmalar 2011 yılından itibaren de bakanlıkların yeniden yapılanması üzerine yeni kurulan Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Şekil 18 de gösterildiği üzere numune alma noktaları K.Hanedan Otel Önü, İsmetpaşa Halk Plajı, Jandarma

Komutanlığı Plajı, Foça Tatil Köyü, 1.Mersinaki, Küçük Deniz İçi (Belediye Önü, Büyük Deniz İçi(Gümrük Önü), Kartdere Koyu ve Kaleliler Plajı'dır. Numuneler belirlenen deniz alanlarından aylık periyotlar halinde alınmakta olup numunelerin ölçüm ve analizleri Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği (YZKY) Ek 1 'in de yer alan Tablo-Ek-1 "Yüzme ve Rekreasyon Amacıyla Kullanılan Sularının Sağlaması Gereken Kalite Kriterleri Tablosu" çerçevesinde akredite laboratuvarlar tarafından gerçekleştirilmektedir. 2006 yılından bu yana tüm deniz suyu örnekleme noktalarında ölçülen parametreler PH, Çözünmüş Oksijen, Toplam Koliform, Fekal Koliform ve Fekal Streptokok'tur.

Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinde de tanımlandığı üzere bir ortamın herhangi bir parametresinin su kalitesi karakteristik değeri o parametre için yapılan ölçümlere ait % 90 yüzdelerle değerlendirilir. SPSS programı kullanılarak bütün örnekleme noktalarında ölçülen her bir parametrenin yüzde 90 değeri normal ve log-normal olasılık dağılımlarına bakılarak belirlenmiştir. Söz konusu noktalarda ölçülen parametreler için tespit edilen %90 değerler Tablo.. da gösterilmiş ve bu değerler YZKY- Ek 1'de yer alan sınır değerlerle karşılaştırılmıştır.

Şekil 18. Foça ÖÇKB Su Kirliliği Projesi numune alma noktaları

Deniz suyu, tampon çözelti karakterinde olduğundan, pH üzerine etkiyen faktörleri hızlı bir biçimde etkisizleştirme eğilimindedir. Atmosferle sürekli temas, karışım, sıcaklık, fotosentetik aktivite gibi etkenler sonucunda deniz suyunun pH değerleri ortalama 8.3 pH birimi dolayında olmaktadır. Bu değerler, çevre koşullarına balı olarak, zaman içinde zayıf bir salınım gösterebilmektedir. Foça ÖÇKB' de tüm örnekleme noktalarında pH için tespit edilen %90 değerler birbirine oldukça yakın olup 8.42 - 8.66 arasında değişim göstermiştir. Bu değerler YSKY-EK-1'E göre pH için belirlenen zorunlu değer aralığında bulunmaktadır.

Tablo 7. Örnekleme noktalarında ölçülen pH, Çözünmüş Oksijen, Toplam Koliform, Fekal Koliform ve Fekal Streptokok için tespit edilen %90 değerler

	K. Hanedan Otel Önü	Kaleller Plajı	Büyük Deniz İçi (Gümrük Önü)	Küçük Deniz İçi (Belediye Önü)	İsmetpaşa Halk Plajı	Foça Tatil Köyü	Jandarma Komutanlığı Plajı	1. Mersinaki	Kartdere Koyu	YSKY-EK1	
pH	8,62	8,42	8,59	8,66	8,59	8,61	8,53	8,63	8,49	-	6-9
ÇO(%)	114	119	114	114	114	115	114	116	115	80-120	-
Toplam Koliform (CFU/100ml)	981	334	958	958	803	769	814	591	528	1000	10000
Fekal Koliform (CFU/100ml)	402	120	103	103	171	186	100	61	190	200	2000
Fekal Streptokok (CFU/100ml)	106	169	181	181	59	90	91	139	103	100	1000

Oksijen, tüm canlılar için olduğu gibi, denizde yaşayan canlılar için de önemlidir. Deniz suyunun sucül yaşam kalitesi açısından önemli bir parametreye olan çözünmüş oksijen çözünürlüğü; su sıcaklığı ve iyon içeriği ile ters, atmosferik kısmi basınç ile doğru orantılıdır. Denizlerde kıyıların yoğun kullanımı nedeniyle özellikle ilk 30 metre derinliğe kadar olan bölgede oksijenin değişiminin takibi önemlidir. Tüm örnekleme noktalarında ÇO(%) için tespit edilen %90 değerler pH da olduğu gibi birbirine oldukça yakın olup 111 ile 119 arasında değişim göstermekte ve YSKY-EK-1'E göre klavuz değer aralığında yer almaktadır.

Koliform bakteriler gıda ve suların sağlığa uygunluğunu gösteren bakterilerdir. Koliformlar sıcakkanlı hayvanların dışkılarında, sulak ortamlarda, toprakta ve bitkilerde bulunurlar. Çoğu zaman koliformlar kendileri hastalığa neden olmazlar ancak kolay kültürlenirler ve varlıkları dışkı kaynaklı zararlı patojenlerin de mevcut olabileceğine işaret eder. Fekal koliformların deniz suyunda canlı kalış süreleri düşüktür. Bu nedenle fekal koliform dışındaki fekal streptokok ölçümlerinin de değerlendirilmesi önemlidir. Foça ÖÇKB' de İsmetpaşa Halk Plajı, Foça Tatil Köyü ve Jandarma Komutanlığı Plajı dışındaki diğer örnekleme noktalarında Toplam Koliform, Fekal Koliform ve Fekal Streptokok değerlerinden en az birisi YSKY-EK-1'E göre klavuz değer üzerinde yer almaktadır. Gümrük, Belediye ve Hanedan Otel önünde değerlerin yüksek çıkmasında, bölgenin sit alanı olmasından kaynaklanan atık su toplama sisteminin yapımındaki gecikmelere bağlı olarak bölgedeki evsel sıvı atıkların denize ulaşmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Diğer noktalarda ise kıyı kullanımının (plaj, tekne,vb) etkili olabileceği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, Foça Özel Çevre Koruma Bölgesindeki numune alma noktalarının birbirine yakın olması sebebiyle ölçülen parametrelerin %90 karakteristik değerleri arasında ciddi bir fark bulunmamaktadır. Foça ÖÇKB' de değişik ölçüm noktalarında tespit edilen yüksek Toplam Koliform Fekal Koliform ve Fekal Streptokok konsantrasyonlarının etrafta bulunan tatil köyleri ve yerleşim yerlerinden gelen evsel atıklardan ve balık avlama sezonu ile artan tekne trafiğinden kaynaklandığı söylenebilir.

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından düzenli olarak sürdürülen kirlilik izleme ölçümlerine göre; Körfez içindeki su kalitesinin mevsimlik değişim değerlerinin genel yapısı şöyledir: Toplam Koliform bakteri değerleri yaz aylarında sınır değerlerin altında kalmak kaydı ile diğer aylara göre yükselmektedir. Çözünmüş Oksijen değerleri de sınır değerlerin altında kalmaktadır.

Gümrük, Belediye ve Hanedan Otel önünde yaz aylarında Çözünmüş Oksijen değerlerindeki azalma ve toplam Koliform değerlerindeki artışların nedeni, bölgenin sit alanı olmasından kaynaklanan atık su toplama sisteminin yapımındaki gecikme nedeniyle bu bölgede evsel sıvı atıkların denize ulaşmasıdır.

Öneriler: Atık su toplama sisteminin en hızlı biçimde tamamlanması önemlidir. TVKGM tarafından düzenli sürdürülen kirlilik izleme çalışmasının istasyon sayıları artırılarak devam ettirilmesi ve Gediz Nehri'nden denize boşalan su kalitesinin Foça ÖÇKB üzerindeki etkilerinin de araştırılması ve izlenmesi yerinde olacaktır.

Foça Limanında bekleyen teknelerden Liman alanına günde 21 m³ hacminde atık su ulaşmaktadır. Bu miktara, sit alanı nedeniyle geciken kanalizasyon sisteminden denize karışan karasal kaynaklı atık su dahil değildir.

Tekne konaklama ya da marina gibi yavaşma yerleri; teknelerden denize karışan sıvı atıklar nedeniyle kirlenme tehdidi altındadır. Proje çalışmaları ile elde edilen sıvı atık değeri Foça Liman bölgesi için özellikle yaz aylarında denizdeki kirlilik parametrelerini olumsuz düzeye yükseltebilecek düzeydedir.

Öneriler: Teknelerden ve karadan denize sıvı atık geçişinin önüne geçilmesi için, ya teknede yerinde arıtma, ya da tekneden karaya sıvı atık alımı (sıvı atık alım tesisi) ile düzenli olarak sağlanmalıdır. Foça Liman alanı içinde inşa edilmekte olan balıkçı barınağı içinde ya da yanında sıvı atık alım tesisi yapılması öncelikli olarak düşünülmeli ve planlanmalıdır.

Yapılan hesaplara göre, sıvı atık vermesi gereken tekne sayısı 300 kadardır. Her teknenin 3-4 günde bir atık su vermesi beklenebilir. Bu durumda, günde ortalama 100 tekneye hizmet edebilecek ve günde 30 m³ kadar sıvı atık alabilecek tesis(ler) planlanmalıdır. Böylesi bir tesisin düzenli işletilmesi için de gerek teknelerin atık su tankı kalitesinin ve gerekse alınan atık suyun arıtmaya iletilmesi sorununun dikkate alınması gerekmektedir.

Foça Limanı'nda teknelerde biriken katı atıklar kıyıdaki çöp biriktirme noktalarına tekne sahip ya da mürettebatları tarafından getirilmekte ve Belediye tarafından da katı atık depolama tesisine (İzmir)

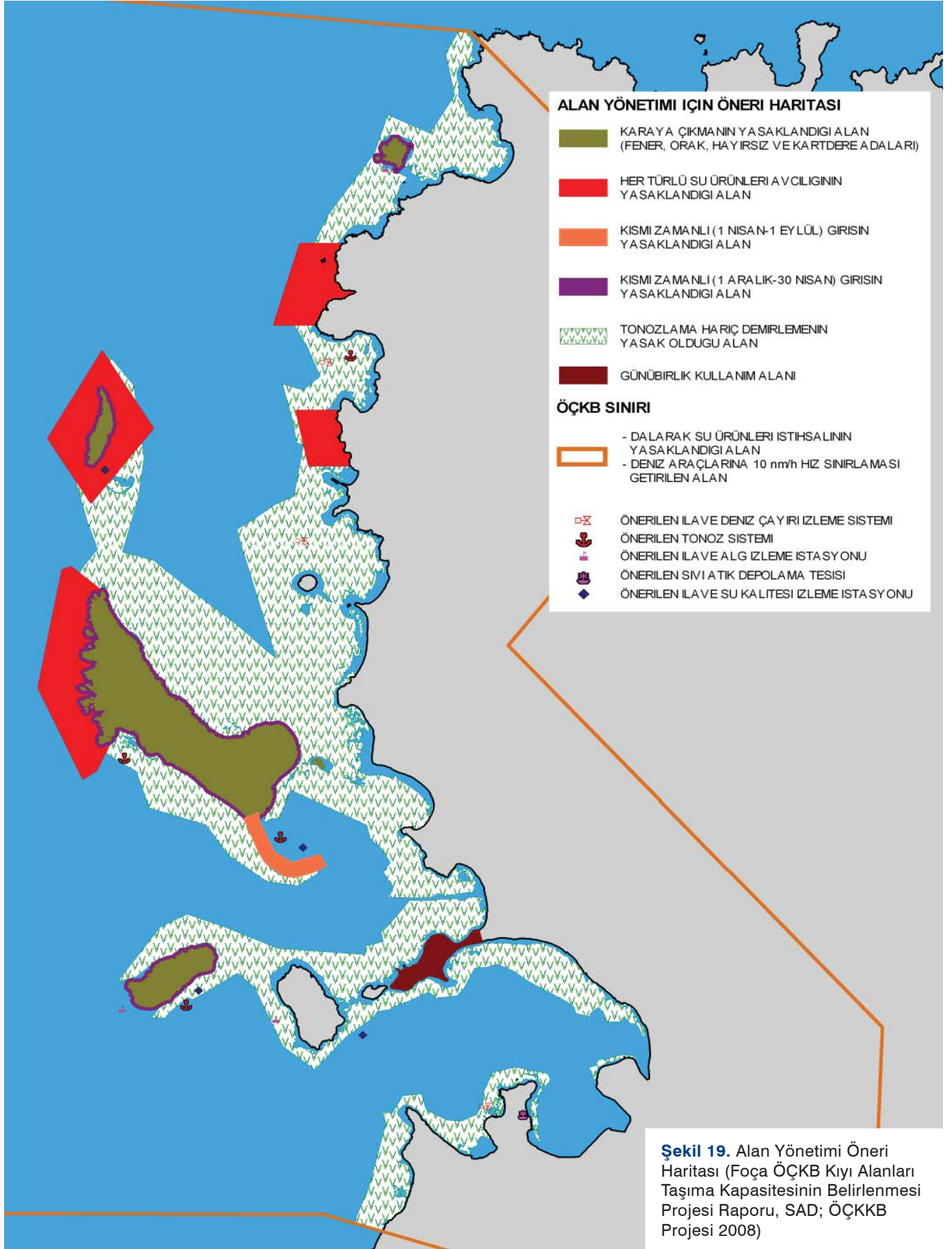
iletilmektedir. Ancak, gerek kıyıda ve gerekse teknelerden peçete, boş pet şişe, plastik tabak-çatal-bıçak, sigara izmariti gibi hafif malzemeler bazen dikkatsizlik bazen de rüzgar nedeniyle teknelerden denize uçmaktadır.

Oluşan katı atıklar, Belediye tarafından kontrollü biçimde alınmaktadır. Katı atıkların denizde oluşturduğu kirlenme, kıyıya yanaşmış teknelerin altında deniz tabanındaki çöplerin varlığı ile ortaya çıkmaktadır. Bu tür kirlenme berrak Foça sularını kıyıda izleyen insanlara ya da Foça'da denize girenlere görsel olarak olumsuz etki yapmaktadır.

Öneriler: Karadan veya teknelerden denize atılan katı atıklar nedeniyle oluşan deniz kirliliğinin önüne geçmek için tekne mürettebatının eğitilmesi, tur teknelerindeki yolcuların ya da özel teknelerdeki konukların tekne sahibi ve mürettebat tarafından önceden bilgilendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

3.5. Alan Yönetimi İçin Öneriler

Foça ÖÇKB yönetim planı çalışmaları, korunan alan yönetimi gereğince, Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) kriterlerine uygun bölgeleme yapılarak (Şekil 18) yürütülmüştür. Bu kapsamda; bölge biyolojik çeşitliliği açısından önemli bir veri seti olan biyotopların hem deniz hem de kara alanları için haritalanması, türler, habitatlar ve biyotopların değerlendirilerek Foça ÖÇKB'nin çekirdek ve tampon bölgelerinin belirlenmesi, ilgili haritalara işlenmesi, her alan için yasaklanan ve kısıtlanan insan faaliyetlerinin açık ve net bir şekilde tanımlanması ve plan hükümlerine işlenmesi, ihtiyaç duyulacak denetim mekanizmaları ve yetkilerin tanımlanması, ve koruma alanı giderlerini karşılamak için Foça ÖÇKB bütçesinin oluşturulması konusunda yöntemlerin araştırılması ve uygun bir mali yönetim sisteminin kurulması yönünde çalışmalara başlanması önerilmektedir

Şekil 19. Alan Yönetimi Öneri Haritası (Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi Raporu, SAD; ÖÇKKB Projesi 2008)

3.6. Diğer Öneriler

- Foça Koylarındaki Yanaşma Yerleri

Foça koylarında çeşitli iskeleler bulunmaktadır. Bu yanaşma yerlerinin bazıları deniz araçlarına elverişli ve güvenli yolcu binişleri için uygun ve gereklidir. Bazı koylarda yer alan güvensiz ve sayıları fazla olan iskeleler ise kıyının doğal özelliğini de bozmaktadır. Foça koylarındaki iskelelerin yer ve sayıları Özel Çevre Koruma Bölgesi için olumsuz etkiler yaratabilecektir. İskele sayılarında kıyı kullanımı ve güvenlik koşulları dikkate alınarak düzenlemeler yapılması gereklidir.

Öneriler: Foça koylarındaki iskele biçimindeki yanaşma yerlerinin düzeni konusunda aşağıda öneriler verilmiştir:

- İngiliz Burnu: Mevcut günübirlik kullanıma devam edilerek, yarımada girişindeki 5-6 küçük iskele kaldırılmalı, koyun giriş ve burnuna doğru bir alana iki ahşap iskele yapılmalıdır.
- I. Mersinaki: Otel Leon önünde bir iskele bulunması uygun görülmektedir. Burunda yer alan iskele mevcut durumu ile kullanılabilir. Konutlar önündeki iskele; diğer küçük iskeleler kaldırılmak koşuluyla büyütülebilir. Köy Hizmetleri önündeki iki iskelenin kaldırılması gereklidir.
- Çanak Koyu: Posidonia için önemli bir yaşam alanıdır. Bu koyda hiç bir şekilde iskele yapılması uygun değildir.
- Kaleli Koyu: Askeri alan önü olan burundaki ikinci konutlar önündeki bir iskele mevcut durumu ile kullanılmaya devam edebilir. Bundan başka Belediye Plaj Tesisleri önüne güneşlenme amaçlı bir ahşap iskele yapılabilir.
- Kosova Tatil Köyü önüne bir adet iskele yapılabilir. Makarel Tatil Köyü önündeki küçük iskele geliştirilebilir.
- Fransız Tatil Köyü işleme açılır ise, bu tesis önündeki mevcut iskele kullanılmalı, başkası inşa edilmemelidir.
- 3. Mersinaki Meclis Evleri önündeki iskele yeterlidir.
- 4. Mersinaki önüne gerekli görüldüğü takdirde bir adet ahşap iskele yapılabilir.
- Club Fokai önündeki iskele aynen korunabilecektir. Doktorlar Sitesi önünde bir iskele yeterlidir. Diğer iskeleler kaldırılmalıdır.
- Küçük Deniz'in; küçük balıkçı kayık ve motorlarının yer aldığı mevcut kullanım biçiminde korunması önerilmektedir. Rıhtımda yer alan

günübirlik tur tekneleri Büyük Deniz'de balıkçı teknelerinden boşalacak alana taşınmalıdır.

- Küçük Deniz'in İngiliz Burnu'na doğru devam eden kıyı bölümündeki küçük bağlama iskeleleri kaldırılmalıdır. Ancak güneşlenme amaçlı inşa edilmiş ahşap platformlar, denize girmek için kullanılabilir.
- İnşa edilecek tüm iskelelerin yer, boyut ve diğer özellikleri ÖÇKK tarafından plan hükümleri ile saptanmalıdır.

- Kartdere Koyu ve Vadisi

Kartdere bölgesi, denizel biyoçeşitlilik açısından Akdeniz foku (Şekil 4-1), deniz çayırları, denizel makroskobik canlılar ve balık türleri çalışmaları sonuçlarına göre özellikli bir kıyı alanı olmasının yanı sıra karasal biyoçeşitlilik bakımından da avifauna açısından önemli bir kara alanına sahiptir. Kartdere Vadisi'nin kuş tür zenginliği bölgenin karasal habitat zenginliği ile ilişkilendirilmektedir (Döndüren, 2007). Kuş tür ve birey sayılarının çok olması, alanın besin ağında kuşların besini olan alt türlerin (bitki ve av türleri) zengin olduğu şekilde değerlendirilmektedir. Vadinin büyük bir bölümü birinci derece doğal sit olmaması sebebiyle alan turistik yapılaşmaya açıktır. Bu durum, Kartdere koyu ve vadisinin biyolojik çeşitliliğinin korunmasında bir engel teşkil edebilir.

Öneriler: Kartdere havzasında inşa edilecek tesislerin bölgenin karasal alanı ve kıyılarını etkilemesi, dolayısıyla denizel ortamın da insan baskısına maruz kalması kaçınılmaz bir durumdur. Biyoçeşitliliğin zengin olduğu bu alanın turistik kullanım dahil her türlü yapılaşmaya karşı korunması Foça ÖÇKB ekosistemi için oldukça önemli bir konudur. Alanda yapılaşmaya izin verilmemesi ve sadece kontrollü günübirlik kullanımın teşvik edilmesi konusunda -sit statüsü değişikliği dahil-gerekli düzenlemelerin yapılması ve planlara işlenmesi önerilmektedir. Ayrıca, tüm ÖÇKB için karasal habitatların belirlenmesi ve haritalanması biyolojik çeşitliliğin korunması için ihtiyaç duyulan bir çalışmadır.

Aşağıdaki konuların da dikkate alınması gerekir:

- Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin nesli tehlikede olan türler açısından çok duyarlı olması nedeniyle, balıkçılık ve tekne hareketleri, rotalar ve mola verme yer ve zamanları belirlenmelidir. Seyir ve demirleme için kıyı şeridi boyunca acil durumlar dışında deniz çayırlarından dolayı tüm alanda 0-30 metre derinlik sınırında

demirleme seçilecek alanlarda sadece tonozlama ile yapılmalıdır.

- Üreyen kuşlardan dolayı, üreme zamanlarında İncir Adası hariç diğer adalarda kıyı şeridinde yata da 25 metre mesafe içinde seyir ve demirleme yapılmamalıdır.
- Akdeniz fokundan dolayı Orak Adası Siren Kayalıkları, Hayırsız ada ve anakarada Ayaini’de kıyı çizgisinden 300 metre denize doğru olan alanlarda her türlü demirleme ve seyir engellenmelidir.
- Denizin kirlenmesinde ağırlıklı etken insan faaliyetlerinin yoğunlaşmasıdır. Tur tekneleri çok sayıda yolcuyla bir arada taşıdıklarından yolcu sayısının fazlalığı nedeni ile daha fazla kirlenme potansiyeline sahiptirler. Ancak Foça’da bulunan tur tekneleri, bunların kullandığı deniz alanının büyüklüğü değerlendirildiğinde şu andaki düzeyi ile zararlı etkileri kontrol edilebilir durumdadır. Demirlemenin denizel ortama etkisi düşünülerek tur teknelerinin mola yerlerinde yapılacak tonoz sistemleri için Orak Adası’nda Hamamlık ve Orak çakılının doğu yönü, Fener Adası’nın poyraz kuyusu ve ana karada Kosova Koyu önerilmektedir.
- Bölgede bundan sonra düşünülecek kıyı yapısı yatırımları aşılacak Taşıma Kapasitesi nedeniyle uygun görülmemektedir. Ayrıntılı oşinografik çalışma, su çevrim ve kirlenme modellemesi çalışmalarının yapılması ve bunlara paralel olarak, deniz trafiğindeki artış, seyir güvenliğine etkileri de hesaplanarak yönetim planlarında kullanılması yararlı olacaktır.
- Peçete, boş pet şişe, plastik tabak-çatal-bıçak, sigara izmariti gibi hafif malzemeler bazen dik-katsizlik bazen de rüzgar nedeniyle teknelerden denize uçmaktadır. Bu tür deniz kirliliğinin önüne geçmek için tekne mürettebatının eğitilmesi, yolcuların önceden bilgilendirilmesi büyük önem taşımaktadır.
- Kamera sistemi ile trafiğin izlenmesi ve gelecekteki yeni teknolojiler kullanılarak teknelerin sinitine/atık su kaçaklarını da izleyebilecek biçimde sistemlere geçiş uzun dönemde planlanmalıdır. Bu proje ile oluşturulan veri tabanı tekne trafiği izlenmesi için bundan sonraki yönetim çalışmalarında kullanılmak üzere genişletilmelidir.
- Limanların olduğu alanlarda yabancı türlerin girişini ve yayılımını tespit etmeye yönelik bilimsel araştırmaların planlanması ve izleme (monitoring) çalışmalarının başlatılması, ekolojik

yönden gerçekten de özel ve hassas bir nitelikte olan Foça ÖÇKB’nin geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

- Eğitim ve Bilgilendirme

En önemli unsurlardan biri kullanıcıların bilgilendirilmesidir. Bunun için araştırmaların sonuçlarının basit ve popüler bir dille anlaşılabilir biçimde yayımlanması, tekne görevlilerinin eğitimi ve yolcuların/kullanıcıların bilgilendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu proje ve Kurumca yapılmış ve/veya desteklenmiş başka projeler ve diğer çalışmaların sonuçları CBS veritabanı içinde tanımlayıcı meta data haritalara dönüştürülüp sadeleştirilerek internet erişimine açılmalıdır. Foça’da dokunmatik ekranlı bilgi verici merkezlerde halka bilgi verilmeli, afiş, poster, broşür, tabela gibi çeşitli yöntemlerle çalışmalar duyurulmalıdır.

- Modelleme

Bu proje kapsamında gerçekleştirilen Foça ÖÇKB Oşinografik Deniz Araştırmaları iki ayrı dönemi (yaz mevsimi sonu dönemi ve kış mevsimi başlangıcı dönemi) kapsamaktadır. Proje kapsamındaki ölçümlerin sonuçları öncelikle Foça Limanı içindeki oşinografik yapının tanınması, akıntı düzeyinin bilinmesi için önem taşımaktadır. Bunlara ek olarak, çalışılan Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi’nin Yönetim Planı çalışmalarında hem kirlilik izlenmesi hem de gelecekte yapılması düşünülen yatırımların kirlenmeye etkilerinin önlenmesi için kurulacak çevrim ve kirlenme hareketini hesaplayan sayısal modelin hazırlanması aşamasında da faydalar sağlayacaktır. Bu faydalar, sayısal modelin denenmesi, kalibrasyonu, doğrulanması ve sağlıklı uygulaması için önemli veriler olarak kullanılacaktır. Oşinografik ölçümlerin sonuçları, Foça Limanı için geliştirilecek kirlilik izlemeye dayalı gerçek zamanlı yönetim uygulamalarında, denizde ölçüm yerlerinin belirlenmesinde de yardımcı olacaktır. Kurulması önerilen sayısal model, rüzgar, dalga ve gel-git etkisi ile Foça Limanı’ndaki su çevriminin zamansal ve mekansal değişimleri hesaplanarak, denize kirlenmeye sebep olan durumlarında kirlenmeye sebep olan hareketini de hesaplayacak kapasitede olacaktır.

Bölgede Duyarlılık Modeli ve Çevrim Modeli uygulamaları yapılarak sonuçlarından yararlanılması önemlidir.

- Taşıma Kapasitesi

Bu tür kapasite belirleme çalışmaları, Göcek'ten sonra ikinci olarak Özel Çevre Koruma Kurumu tarafından Foça'da yaptırılmıştır. Bu çalışmalar Akdeniz'de başka yerlerde, örnek olarak Fethiye daha sonra Gökova, Datça, Kekova gibi diğer koruma alanlarında da yapılmalıdır.

Foça Limanı'nın yanaşma yerleri Gerçek Taşıma Kapasitesi'nin üstünde tekne tarafından kullanılmaktadır. Liman alanı içinde yapılacak düzenlemelerin birim alan ve zamanda kullanım baskısını azaltacak yönde olması sağlanmalıdır.

Alandaki tekne sayı ve kompozisyonlarının yıl içindeki değişimlerinin belirlenmesi için 2 yıllık bir süreçte aylık sayım yapılması tekne kullanımının

aylık ve mevsimsel değişimleri hakkında bilgi edinmek için faydalı olacaktır. Takip eden yıllarda, tavsiye edilen 2 yıllık izleme çalışmasının sonuçlarına göre, her mevsimde kritik aylarda (yılda 4 defa) tekne sayımlarının birer kez tekrarlanması önerilmektedir. Böylece düzenli veriler elde edilmesi ve karşılaştırmalar yapılması sağlanacaktır.

Foça ÖÇKB'de TKVGM tarafından ihale ile yaptırılan su kalitesi izleme çalışmalarındaki ölçüm istasyonlarının sayısı ve mevkilerinin kıyı ve denizel su kalitesinin ölçümü ve kıyı ve denizel ekosistemin bütünleşik yönetimi için yeterince sağlıklı veri üretmesi amacıyla İncir, Fener, Orak ve Hayırsız Ada civarında da genişletilmesi doğru karar vermede yararlı olacaktır.

Yönetim Planı

4.1. Paydaş Analizi

Foça Yönetim Planı çalışmalarından ve bölgede bu projeye dayalı olarak yapılacak faaliyetlerden olumlu veya olumsuz, doğrudan veya dolaylı etkilenecek kişi, grup, kuruluş ve kurumların görüşlerinin, projeye olası olumlu veya olumsuz etkilerinin ortaya konarak, özelliklerinin neler olduğu, zayıf ve güçlü yanların neler olduğu hakkında bilgi edinilmesi ile paydaş dediğimiz katılımcıları ve onların projeye katılmalarının stratejisini ortaya koyacak çalışmalar yapılmış ve aşağıdaki kurum ve kuruluşlar ile diğer kesimlerin proje paydaşları olmaları uygun bulunmuştur.

- İzmir Valiliği
 - * İl Özel İdaresi
 - * Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
 - * Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
 - * Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
 - * Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü-Su Ürünleri Daire Başkanlığı
- Kültür ve Turizm Bakanlığı
 - * Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
 - * Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü
 - * İzmir II nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
 - * Foça Kazı Başkanlığı
- Deniz ve Liman Havameydanları İzmir Bölge Müdürlüğü
- Denizcilik Müsteşarlığı
 - * Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü- Deniz Çevresi Daire Başkanlığı
 - * Denizcilik Müsteşarlığı İzmir Bölge Müdürlüğü
 - * Foça Liman Başkanlığı
- Sahil Güvenlik Komutanlığı
 - * Ege Deniz Bölge Komutanlığı
 - * Foça Bot Komutanlığı
- İzmir Büyükşehir Belediyesi
 - * İzsü Genel Müdürlüğü
- Foça Kaymakamlığı
 - * Foça Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
 - * Foça Milli Eğitim Müdürlüğü
 - * Foça Halk Eğitim Merkez Müdürlüğü
 - * Foça Kültür ve Turizm Danışma Müdürlüğü

- Foça Belediyesi
- Foça Garnizonu ve Çıkarma Filosu Komutanlığı
- 4. Jandarma Komando Eğitim Tugay Komutanlığı
- Dokuz Eylül Üniversitesi - Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü
- Ege Üniversitesi- Su Ürünleri Fakültesi
- Foça Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanlığı
- Foça Su Ürünleri Merkez Kooperatifi
- SS Foça Gezi Tekneleri Deniz Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi
- SAD-AFAG (Ankara)
- İzmir Mimarlar Odası
- Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Programı

4.2. İdeal Hedefler ve Uygulama Hedefleri

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde yürütülen yönetim planı çalışmaları çerçevesinde yapılan tüm paydaşların katıldığı sorun ve hedef analizi ile faaliyetler ve planlarına ilişkin toplantılar sonucunda bölgeye ilişkin olarak oluşturulan 5 yıllık ideal ve uygulama hedefleri aşağıdadır:

İDEAL HEDEF 1.

DENİZ VE KIYI EKOSİSTEMLERİNİN KORUNMASI

Uygulama Hedefi 1.1.

5 yıl içinde Foça ÖÇK Bölgesindeki denizel tür ve habitatlarının korunması için araştırma çalışmalarının yapılması ve sonuçlarının uygulanmasının sağlanması.

Uygulama Hedefi 1.2.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde sürdürülebilir balıkçılığın sağlanması.

Uygulama Hedefi 1.3.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde balıkçılığın denetlenmesinin sağlanması.

Uygulama Hedefi 1.4.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde deniz turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanması.

Uygulama Hedefi 1.5.

5 yıllık süreçte Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde çevre kalitesini artırmak üzere yerel halkın bilinçlendirilmesi.

İDEAL HEDEF 2.

KARA VE DENİZ KİRLİLİĞİNİN BERTARAF EDİLMESİ

Uygulama Hedefi 2.1.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde tekne turizminden kaynaklanan atık su kirliliğinin bertarafının sağlanması.

Uygulama Hedefi 2.2.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde teknelerden kaynaklanan katı atık kirliliğinin bertarafının sağlanması.

Uygulama Hedefi 2.3.

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde 5 yıl içinde katı atık yönetiminin iyileştirilmesinin sağlanması.

İDEAL HEDEF 3.

FOÇA ÖÇK BÖLGESİNDE TURİZMİN NİTELİKLİ VE YÖREYE ÖZGÜ GELİŞMESİ İÇİN DOĞAL YAŞAM ÜZERİNDEKİ BASKILARIN AZALTILMASININ SAĞLANMASI

Uygulama Hedefi 3.1.

5 yıl içinde alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması ve uygulamaya konulmasının sağlanması.

Uygulama Hedefi 3.2.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesindeki plajların düzenlenmesi.

Uygulama Hedefi 3.3.

5 yıl içinde atıl durumdaki turizm tesislerinin turizme kazandırılması

Uygulama Hedefi 3.4.

5 yıl içinde Foça'nın tanıtımının yapılması ve alanın korunması amacıyla eğitim-bilinçlendirme çalışmalarının yapılması.

İDEAL HEDEF 4. KENTSEL KİMLİĞİN VE ARKEOLOJİK DEĞERLERİN KORUNMASI

Uygulama Hedefi 4.1

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde arkeolojik değerlerin korunması, yapılandırılması ve ziyarete açılmasına ilişkin altyapı çalışmalarının geliştirilmesinin sağlanması.

Uygulama Hedefi 4.2

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinin ve Foça kentsel kimliğinin korunması.

İDEAL HEDEF 5. 5 YIL İÇİNDE FOÇA ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİNDE DOĞAL KAYNAKLARIN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI

Uygulama Hedefi 5.1

Bölge dışı kirliliğin 5 yıl içinde tespit edilmesinin sağlanması.

Uygulama Hedefi 5.2

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde Karasal biyoçeşitliliğinin korunmasının sağlanması için gereken çalışmaların yapılması.

İDEAL HEDEF 6. YETKİLİ KURUMLARIN ALANIN SORUNLARINA VERİMLİ VE HIZLI ÇÖZÜM ÜRETMELERİNİN SAĞLANMASI

Uygulama Hedefi 6.1

2010 yılından itibaren Foça ÖÇK Bölgesinde kurumlar arası koordinasyonun sağlanmasının alt yapısının oluşturulması.

Uygulama Hedefi 6.2

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde iletişim stratejisinin oluşturulması ve geliştirilmesi.

Uygulama Hedefi 6.3

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi yönetim ve izleme mekanizmasının işletilmesinin sağlanması.

4.3. Faaliyetler ve Planları

İdeal ve Uygulama Hedefleri altında yine paydaşların katılımı ve resmi kurumların yazılı görüşleri doğrultusunda hazırlanan faaliyetler ve faaliyet planları aşağıdaki gibidir:

İDEAL HEDEF 1. DENİZ VE KIYI EKOSİSTEMLERİNİN KORUNMASI

Uygulama Hedefi 1.1

5 yıl içinde Foça ÖÇK Bölgesindeki denizel tür ve habitatlarının korunması için araştırma çalışmalarının yapılması ve sonuçlarının uygulanmasının sağlanması

Faaliyetin kodu ve adı 1.1.1. Kıyı ve Deniz Alanlarının Mekansal Planlamasına İlişkin Koruma-Kullanım Esaslarını Belirlemek

Kim/Kimler

TVKGM

Nerede?

Foça ÖÇKB Denizel Alan

Ne zaman ve hangi sıklıkta?

2011 yılında

Nasıl?

Teknik uzmanlarla (Taşıma Kapasitesi Projesi uzmanları, SAD, TVKGM, Denizcilik Müsteşarlığı, Kazı Başkanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Su Ürünleri Kontrol Şubesi, Foça Sahil Güvenlik Komutanlığı uzmanları) ile birlikte hedef gruplarla (STK'lar, Su Ürünleri Kooperatifi, Gezi Tekneleri Kooperatifi, Amatör SAD) tüm maddeleri değerlendirmek üzere bir Komisyon kurulması, ve toplantılar yapılarak, konu ile ilgili katılımcılar tarafından alınan ortak kararların hayata geçirilmesi için sahada ve yerinde çalışmalar yapılmalıdır.

Bu düzenlemeler ile ilgili hukuki bir zemin oluşturulmalıdır. Örneğin; Foça Liman Yönetmeliğine işlenmesi ya da Çevre Düzeni Planlarına işlenmesi vb.(tüm diğer denize kıyısı olan ÖÇK Alanlarında uygulanabileceği üzere);

İlkeler:

- Kara avcılığında olduğu gibi zıpkınla sualtı avcılığının da tamamen yasaklanması, (Balıkçılığa kısıtlı alanlarda seçilecek alanlarda değerlendirmek üzere yasaklanmalı)

Görüşler:

Zıpkınla avcılık yasağının turistleri engelleyeceği, tamamen yasak olmaması, sportif amaçla devam etmeli, (Sualtı Avcılık Derneği de karşı)

Ayrıca Tarım Köy İşleri Bakanlığı 21 Ağustos 2008 tarih ve 26974 sayılı Resmi gazete 'de yayınlanan 2/1 Numaralı Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğin madde 8-24-27-31-42 ve aynı tarih 27405 sayılı RG.de yayınlanan 2/2 nolu Amatör Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını düzenleyen tebliğin madde 27-4a –b-c-ç ve madde 21 gereği tekrar zıpkınla avcılığa tamamen engelleme getirilmesi anlamsız denilmektedir.

İlkeler:

- Hayırsız Ada ve Orak Adası-Siren Kayaları ile anakarada Ayaini bölgesindeki kıyı ve deniz alanlarında öngörülecek ve harita üzerinde koordinatlarla belirlenecek alanların her türlü balıkçılığa tamamen kapatılması gerekmektedir.

Görüşler:

- Bu bölge küçük balıkçılara açık tutulmalıdır.

- Stokların artışına destek olunması amacıyla, alanların şamandıralar ile işaretlenmek üzere, (derinlik ne olursa olsun) Hayırsız ada ve Orak adası- Siren kayalıkları kıyılarında tüm teknelere demirleme yasağı getirilmelidir.

- Demirleyen tekne kapasitesine göre tonoz ve şamandıraların önce atılması, yıllık bakım ve işletim için fizibilitesi yapılması gerekir (Liman Başkanlığı)

- Limanda bilgilendirme panoları, işaretlemek için birkaç şamandıra kullanılmalıdır.

İlkeler:

- Hayırsız Ada, Fener adası, Kartdere Adası ve Orak Adası-Siren Kayaları bölgeleri ile ana karada Ayaini mevkiilerinin bilimsel araştırma faaliyetleri hariç her türlü kullanıma kapatılmalıdır (4. madde ile birlikte ele alınmak üzere).

Görüşler:

- Resmi görevli veya ilgili makamlarca görevlendirilecek tekneler hariç, tüm deniz araçları ve (jet ski gibi) süratli deniz eğlence araçlarının Foça ÖÇKB sınırları içerisinde 10 deniz milinden daha süratli seyir yapmamalıdır.

- Kıyı balıkçıları dışında kalan tekneler, hangi amaçla olursa olsun İncir Adası ve Metalik Ada hariç tüm ada ve adacıkların kıyılarına Tepeli karabatakların üreme dönemi olan 1 Aralık ile 1 Mayıs tarihleri arasında 25 m'den daha fazla yaklaşmamalıdır.

Liman Başkanlığı'nın görüşleri:

- Serbest dalaşla amatör olarak zıpkınla balık avcılığı serbest bırakılmalıdır.

- Hayırsız Ada, Orak Adası, Siren Kayaları ile Ayaini bölgesinin tamamen kıyı balıkçılığına kapatılması halinde küçük kıyı balıkçılarının avlanacak olduğu bir bölge kalmayacaktır. Çünkü Foça limanının güney kısmı askeri yasak bölge olduğundan balık avcılığı yapılan alan sadece kuzey kısmı kalmıştır. Bu alanlar ya kapatılmamalı, ya da küçük balıkçılara alternatif destekleyici çözümler geliştirilmelidir.

- Deniz dibi florasının zarar görmemesi amaçlı demirleme yasağı getirilebilmesi için öncelikle limanda faaliyette bulunan teknelerin kapasitesine göre çalışma yapılarak, kamu kurumunca tonozların ve şamandıralarının önceden atılması, tonozların atılmasından sonra kaarlar uygulamaya geçirilmelidir.

İzmir İl Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü Görüşleri

- 24.09.2001 tarih ve 24533 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2001/2952 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile dalaş yasaklı bölgeler tespit edilmiş olup, 2863 sayılı yasanın 35. maddesi gereğince bu alanlarda yapılacak her türlü dalaş ve su altı uygulamaları (tonozlama vb.) için Bakanlığımızın izninin alınması gerekmekte olup yönetim planına eklenmesi ve bu kapsamda uygulama yapılması gerekmektedir.

Personel, ekipman, maliyet

TVKGM, Denizcilik Müsteşarlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Maliyet: En fazla 2 Toplantı, planların hazırlanması (yazılı olarak toplantı öncesinde görüş hazırlansın, harita üzerinde gösterilsin, gündem maddeleri e-posta ile gönderilsin)

Sorumlu kurum ve kuruluşlar

TVKGM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Liman Başkanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, STK'lar

Kaynakça

Foça Denizel Biyoçeşitlilik ve Taşıma Kapasitesi Projesi

Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar

9 Eylül ve Ege Üniversitesi, SAD,

Faaliyetin kodu ve adı	1.1.2. Deniz ve Kıyı mekansal planlama için Koruma-Kullanım esaslarını planlara işlemek
Kim/Kimler	TVKGM
Nerede?	Foça ÖÇKB Çevre Düzeni Planı
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 yılında
Nasıl?	Kurumca yapılmış ve/veya desteklenmiş projelerin sonuçları ve koruma kullanma kararları da dikkate alınarak bir üst maddede belirtilmiş olan koruma kullanma esasları CBS veritabanı içinde haritalara dönüştürülerek fiziksel planlara aktarılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM
Kaynakça	Belirlenen koruma kullanma esasları
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM nin CBS Birimi

Faaliyetin kodu ve adı	1.1.3. Belirlenen deniz çayırlarının ve diğer denizel türlerin korunması için belirli noktalarda tonozlama yapmak
Kim/Kimler	TVKGM
Nerede?	Orak Adası, Hamamlık ve Orak çakılının doğu yönünde, Fener Adası'nın poyraz kuytuğu ve anakarada Kosova Koyu'nda tonozlama yapmak üzere tonoz sayısı ve koordinat belirlenecektir. Konu ile ilgili katılımcılar tarafından alınan ortak kararların hayata geçirilmesi için sahada ve yerinde çalışmalar yapılmalıdır (Alan avcılığa kapatılmayacak, demirleme yasağı getirilecektir).
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	0-30 metre derinlik kontüründen geçirilecek tonozlar, ihale yöntemiyle yerinde uygulanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Özel sektör
Kaynakça	Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesi Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Liman Başkanlığı, SAD ve Su Ürünleri Koop. Gezi Tekneleri Koop.

Faaliyetin kodu ve adı	1.1.4. Deniz çayırlarını izleme çalışması yapmak
Kim/Kimler	TVKGM
Nerede?	Taşıma Kapasitesi ve Denizel Biyoçeşitlilik çalışmasında sözü edilen alanlarda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 ve devamında ve yılda bir kez olmak üzere sürekli
Nasıl?	2008 yılında 2 tane (1. Mersinaki ve Hamamlı Koyunda) izleme (50 m boyunca 5 m aralıklarla küçük beton kalıplar) sistemi SAD tarafından kurulmuştur. En az 4 tane daha izleme sisteminin (50 m boyunca 5 m aralıklarla küçük beton kalıplar şeklinde) kurulması ve 6 sistemin de sıcaklık ölçer çipleri ile donatılması gerekmektedir. Yılda bir kez fotoğraflarının çekilmesi ve raporlanması suretiyle izleme sağlanacaktır. İş ihale ile veya TVKGM personeli ile yapılabilir.
Personel, ekipman, maliyet	İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kaynakça	Taşıma Kapasitesi Projesi sonuçları
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM (Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan izin alınarak)
Danışılacak kurum ve kuruluşlar	Üniversiteler

NOT

Denizcilik Müsteşarlığı, 26/9/2011 tarihindeki 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile T.C.Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı merkez teşkilatında Deniz ve İç sular Düzenleme Genel Müdürlüğü olarak yeni bir idari yapılanma altında çalışmalara devam etmektedir.

Faaliyetin kodu ve adı	1.1.5. Posidonia hariç belirlenecek diğer indikatör alg türlerini izleme çalışması yapmak
Kim/Kimler	Üniversiteler
Nerede?	Yerleşim alanlarına yakın yerlerde ve Kartdere, İncir ve Fener Adaları'nda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 ve sürekli
Nasıl?	Saptanan türler üzerinden ekosistem izleme çalışmaları için yapılacak ihale ile bir kez izleme yapılması sonrası için izleme yöntemi belirlenmeli ve daha sonraki senelerde bu yöntemle göre izleme devam ettirilmelidir.
Personel, ekipman, maliyet	Su Ürünleri Kooperatifi ve Üniversite'nin katkısı ile
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM (Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan izin alınarak)
Kaynakça	Denizel Biyoçeşitlilik araştırması
Danışılacak kurum ve kuruluşlar	Üniversiteler

Faaliyetin kodu ve adı	1.1.6. Avifauna tespit ve izleme çalışması yapmak
Kim/Kimler	Üniversiteler, STK'lar, İzm Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Nerede?	Foça ÖÇKB karasal alanda ve adalarda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012de sayı tespiti ve sonrasında sürekli izleme
Nasıl?	Gözlem teknikleri ile Kartdere Vadisinde göç ve üreme dönemlerinde, denizde ve adalarda üreme dönemlerinde gümüş martı, tepeli karabatak, sumru ve küçük sumru izleme çalışmaları yapılacak.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM
Kaynakça	Kuşlar üzerine yapılan çalışmalar
Danışılacak kurum ve kuruluşlar	SAD ve Üniversiteler

Faaliyetin kodu ve adı	1.1.7. Akdeniz fokları, yaşam alanları ve tehditleri izlemek
Kim/Kimler	Üniversiteler, STK'lar, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2008den itibaren sürekli yapılmakta, devam edilecek
Nasıl?	Akdeniz fokları, yaşam alanları ve tehditleri izlemek ve ayrıca fok mağaralarına mağaraların yapısına göre foto kapanlar kurmak ve bununla habitat tercihi ve mağara kullanma sıklığını, en önemlisi üreme tercihleri izleme çalışmaları devam ettirmek gerekmektedir. Akdeniz foklarının mağara kullanım oranlarının tespiti ve fokların bireysel olarak tanımlanması amacıyla yapılacak mağara kontrolleri için özellikle Hayırsız ada ve Orak adasına kamera tuzakları yerleştirilmesi gerekir. Kayıt balıkçılık tekneleri ile tutulacaktır (Nesli kritik derecede tehdit altında olan Akdeniz fokları Türkiye kıyılarında sadece Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde değil aynı zamanda Datça-Bozburun, Fethiye-Göcek, Gökova ve Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgeleri'nde de dağılım göstermektedir. TVKGM tarafından koordine edilmek üzere, bu alanlardaki güncel durumlarının tespiti ve ardından izleme çalışmalarına başlanması, bu nadir türün ve yaşam alanlarının korunmasına yönelik yönetim planları hazırlanması için gereklidir.)
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kaynakça	Akdeniz fokları üzerine yapılan çalışmalar
Danışılacak kurum ve kuruluşlar	SAD ve Üniversiteler

Faaliyetin kodu ve adı	1.1.8. Denizlerdeki yabancı türlerin araştırmasını yapmak
Kim/Kimler	Üniversiteler, STK'lar,
Nerede?	Foça ÖÇK Bölgesindeki limanlarda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2013 den sonra
Nasıl?	İhale yoluyla 2013 de bir kez tespit yapılabilir. Girişinin ve yayılımının tespit edilmesi halinde bilimsel araştırmaların yapılmasına başlanabilir.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM
Kaynakça	
Danışılacak kurum ve kuruluşlar	Üniversiteler

Uygulama Hedefi 1.2.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde Sürdürülebilir Balıkçılığın Sağlanması

Faaliyetin kodu ve adı	1.2.1. AIS cihazının kullanım kriterlerini belirlemek/uygulanması ve tebliğlerde değerlendirilmesini tartışmak için toplantı düzenlemek
Kim/Kimler	Denizcilik Müsteşarlığı, TVKGM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı.
Nerede?	Ankara'da
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 yılında
Nasıl?	<p>Tekneler için uygulanacak otomatik tanımlama sisteminin (AIS) tüm boydaki trol ve gırgırlara da uygulanması amacıyla Denizcilik Müsteşarlığı ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile toplantılar yapılmalı, konu takip edilmelidir.</p> <p>Görüşler: Liman Başkanlığı: Trol ve gırgır balık avcılığı yapacak tekne boyları en az 12 metredir. Foça ÖÇK Bölgesinde avcılık yapacak trol ve gırgırlara AIS zorunluluğu getirilebilir. Ancak yasadışı avcılık esas olarak şebekecilik denilen makine gücü yüksek 8-10 metrelik teknelerle yapılmaktadır. Foça ÖÇK Bölgesinde balık avcılığı yapacak teknelerin AIS ile izlenmesini sağlamak için makine gücü yüksek teknelere bu zorunluluk getirilebilir. Bu konuda bilimsel bir çalışma sonucuna göre karar alınmalıdır.</p> <p>Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın tebliğine konulması görüşülmelidir. Bu sistem sadece kamu yetkilileri tarafından görülebilmeli yoksa balıkçılar avlandıkları yerin belli olması nedeniyle AIS cihazı kullanmak istememektedir.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Denizcilik Müsteşarlığı, TVKGM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Denizcilik Müsteşarlığı, TVKGM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı.
Kaynakça	Foça Taşıma Kapasitesi Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Denizcilik Müsteşarlığı, TVKGM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Su Ürünleri Koop. ve Gezi Tekneleri Kooperatifi.

Faaliyetin kodu ve adı	1.2.2. Geleneksel kıyı balıkçılığı yapanları korumak ve teşvik etmek üzere bir toplantı düzenlemek
Kim/Kimler	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Üniversite Su ürünleri Bölümleri, Su Ürünleri Koop.
Nerede?	Foça'da
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 de
Nasıl?	Görüşler: Foça'da 100 -110 balıkçı bulunmakta ancak bunlardan en fazla 20 aile ekonomik olarak balıkçılık yapmaktadır. Bunların korunması için konunun uzmanlarca değerlendirilmesi gerekmektedir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Foça'da 160 adet balıkçı teknesi olduğunu, 110 teknenin 8m den küçük, 23 ünün 8-12 marası, 27 adetinin de 12m den büyük olduğunu bildirmiştir. Balıkçılığa ilişkin getirilecek kısıtlama ve yasaklamaların bu sektöre zarar vereceği görüşündedir.
Personel, ekipman, maliyet	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TVKGM, Birlikler
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Kaynakça	Foça Sosyo Ekonomik Araştırması
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Üniversiteler

Faaliyetin kodu ve adı	1.2.3. Balık stoklarının izlenmesi
Kim/Kimler	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TVKGM, Üniversiteler, STKlar.
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 yılından itibaren düzenli ve sürekli
Nasıl?	1. Demersal (dipte yaşayan) pelajik (orta suda yaşayan) balık türlerinin stoklarına yönelik detaylı bilimsel çalışmaların yapılmalıdır (5 yılda bir). 2. Biyolojik, ekonomik, sosyal veriler toplanmalıdır (5 yılda bir). 3. Her bir hedef tür için toplam yıllık filo av miktarı (her yıl sürekli), boy ve yaş kompozisyonu-üreme ile ilişkisi (5 yılda bir) izlenmelidir. 4. Balıkçılık gücü (her yıl sürekli) incelenmelidir.
Personel, ekipman, maliyet	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
Kaynakça	
Danışılacak kurum ve kuruluşlar	

Faaliyetin kodu ve adı	1.2.4. Amatör ve ticari balıkçılıkla ilgili olarak özel çevre koruma bölgelerinde uygulanacak düzenlemelere ilişkin toplantı yapmak
Kim/Kimler	TVKGM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Üniversiteler
Nerede?	Ankara'da
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 de
Nasıl?	Görüşler: -ÖÇK Bölgelerinde balıkçılık yönetimi ile ilgili olarak; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile işbirliği içerisinde yapılacak bir toplantı ile balıkçılık av gücünün sınırlandırılması, -Zıpkınla su altı avcılığının tamamen yasaklanması hakkında görüş birliği oluşturulması ve diğer önerilecek konular görüşülmesi sağlanmalıdır.
Personel, ekipman, maliyet	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
Kaynakça	Foça Denizel Biyoçeşitlilik Araştırması, Foça Taşıma Kapasitesi Araştırması
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Üniversiteler

Faaliyetin kodu ve adı	1.2.5. Balıkçılık faaliyetinin ekonomik açıdan verimli olup olmadığının analizini yapmak
Kim/Kimler	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü, Üniversiteler
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 yılında
Nasıl?	Yıl boyunca küçük balıkların av kompozisyonlarının takip edilip, hali hazırda yürütülen ve sürdürülebilir avcılık hakkında daha somut öneriler getirilmelidir.
Personel, ekipman, maliyet	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
Kaynakça	Sosyo ekonomik araştırma
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Üniversiteler

Faaliyetin kodu ve adı	1.2.6. Balıkçılığa kısıtlı alanları ilan etmek ve kapatmak için Foça Su Ürünleri Kooperatifi ile görüş oluşturma toplantısı yapmak
Kim/Kimler	TVKGM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Üniversiteler, SAD, Su ürünleri Koop.
Nerede?	Foça ÖÇK Bölgesi deniz alanı için Foça'da toplantı yapılacaktır.
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 yılında
Nasıl?	Foça Taşıma Kapasitesi Projesi sonuçlarına göre balıkçılığa kısıtlı olması gereken Hayırsız Ada, Orak Adası Siren Kayalıkları ile anakarada Ayaini mevkiinin stokların artışına destek olunması için şamandıralar ile işaretlenmesi ve şamandıralamanın gerçekleştirilmesi konusunda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile balıkçılığa kısıtlı alanlar kavramı üzerinde görüş birliği sağlanarak karar alınmalıdır.
Personel, ekipman, maliyet	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı
Kaynakça	Foça Taşıma Kapasitesi Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Üniversiteler,

Faaliyetin kodu ve adı	1.2.7. Balıkçı Barınağı mendireğinin uzatılması için araştırma yapmak
Kim/Kimler	DLH
Nerede?	Foça Balıkçı Barınağı mendireğinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	Su Ürünleri Kooperatif tarafından mendireğin poyraza karşı açık olması nedeniyle önerilen mendireğin uzatılmasına ilişkin araştırmanın DLH Genel Müdürlüğü tarafından yapılmalıdır (100 m lik yüzer pantom da olabilir).
Personel, ekipman, maliyet	DLH
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	DLH Genel Müdürlüğü
Kaynakça	Balıkçı Barınağı Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Su Ürünleri Koop.

Faaliyetin kodu ve adı	1.2.8. Balıkçı Barınağının Ulaşımının Çözülmesi ve Çevresinin Sağıklaştırılması
Kim/Kimler	Foça Belediyesi
Nerede?	Balıkçı Barınağı çevresinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	Balıkçı barınağına ulaşım sorunun çözülmesi için yol ile ilgili mahkemenin bitmesi ile hazırlanacak uygulama planı çerçevesinde İzmir Büyükşehir Belediyesine başvuru yapılarak alanın düzenlenmesi sağlanacaktır. Balıkçı barınağı etrafındaki düzensiz yapılaşma Foça Belediyesi tarafından kaldırılacak, alan temizlenecektir. Barınaktaki üst yapı tesislerinin Foça mimarisine uygun hale getirilmesi için proje hazırlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Su Ürünleri Koop.
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	İzmir Büyükşehir Belediyesi, TVKGM (Plan yapımı aşamasında), İzmir II Nolu Koruma Bölge Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	1.2.9. Balıkçı Barınağı kıyı kesiminin taranması
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, Su Ürünleri Koop., DLH Genel Müdürlüğü
Nerede?	Balıkçı Barınağı içi
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2013'den sonra
Nasıl?	Balıkçı Barınağının kıyı kesiminin derinleştirilmesi için fizibilite, izinlerin alınması ÇED'inin tamamlanması ve DLH ile tarama çalışmasının gerçekleştirilmesi gerekmektedir. (ÇED'den tarak gemisi için izin alınmalı, Kooperatif tarafından yakıtı karşılanarak, Liman Başkanlığı'nı mevzuat konusunda desteği sağlanacaktır.)
Personel, ekipman, maliyet	DLH
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	DLH, Denizcilik Müs.
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Liman Başkanlığı

Uygulama Hedefi 1.3.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde Balıkçılığın denetlenmesinin sağlanması

Faaliyetin kodu ve adı	1.3.1.Su Ürünleri'nin Karaya Çıkış Kayıtlarını İzlemek
Kim/Kimler	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü, Foça Belediyesi, Su Ürünleri Koop,
Nerede?	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2013 yılından itibaren düzenli ve sürekli
Nasıl?	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü seyir defterlerinin ve balık hali mezat satışlarının kayda alınması için geliştirilen Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, SUBIS sistemi ile, karaya çıkartılan miktarları tespit etmek için kooperatiflerden veri alınarak, TGHB tarafından Su Ürünleri Kooperatifleri ve Su Ürünleri Mühendislerinin ortak çalışması ile, 24 saatlik karaya çıkma verilerinin takibi yapılarak, ayrıca, Belediyenin tuttuğu balık hali kayıtlarının da değerlendirilmesi ile yapılacaktır (Ancak sadece Foça'da tutulan balıkların değil dışarıdan gelen balıkların da kayıtları karışık olarak tutulması, sağlıklı bir değerlendirme yapılmasına engel olabilir, dikkat edilmelidir).
Personel, ekipman, maliyet	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü, Foça Belediyesi, Su Ürünleri Koop.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
Kaynakça	Balık stokları araştırmaları sonuçları
Danışılacak kurum ve kuruluşlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,

Faaliyetin kodu ve adı	1.3.2. Amatör avcılığı denetlemek
Kim/Kimler	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü, Çevre Koruma Botu Sorumluları,
Nerede?	Foça ÖÇKB Kıyılarında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	1.4.1 maddesi yapıldıktan sonra (2013) sürekli
Nasıl?	Bölgeye gelen ve amatör olta balıkçılığı yapanların faaliyetleri gerekli ruhsat belgesi verilerek denetlenmelidir. Belgeleri karadan çıkmadan önce kontrol edilmelidir. Balıkçı teknesi ile balığa çıkan amatör balıkçılar geri döndüklerinde ne kadar balık tuttıklarını raporlayarak kooperatife vermeli, kooperatif tarafından da söz konusu rapor Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne verilmelidir. Raporla yasal boyda balık tutulup tutulmadığı belirlenecektir. Görüşler: Liman Başkanlığı: Amatör balıkçıların ne kadar balık tutacakları tebliğde belirlenmiştir. Bu tebliğ uyulup uyulmadığı yetkililer tarafından denetlenmelidir. Amatör denizcilik faaliyeti bakımından ayrı bir prosedür geliştirmek denizcilliğimize zarar verecektir. Yasadışı şebeke balık avcılığının engellenmesi esas hedef olmalıdır. Tarım ve Köyüleri Bakanlığı: 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu gereği amatör avcılık faaliyetinde bulunacakların ruhsat tezkeresi alması zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu nedenle bölgede amatör olta balıkçılığı yapanlardan böyle bir belge istenmesi mümkün değildir. Öte yandan halen TBMM'de bulunan kanun değişikliği taslağında, belli bölge ve türlerin avcılığı için belge zorunluluğu getirilmesine ilişkin hususlar yer almaktadır. Bu değişikliğin yasallaşması sonrası bu konuda bir çalışma yapılabilir. Ancak kooperatiflerin bu konuda bir kontrol yapması yasal olarak mümkün değildir.
Personel, ekipman, maliyet	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Kaymakamlık, Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
Kaynakça	Amatör balıkçıların sayılarını tespit edecek araştırma sonuçları
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,

Faaliyetin kodu ve adı	1.3.3. Amatör balıkçıların kullanacağı ölçme tahtası ile türlerin neler olduğuna dair broşür tasarlamak, hazırlamak ve dağıtmak
Kim/Kimler	TVKGM, SAD, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
Nerede?	Foça ÖÇKB 'nde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	Balık boylarının ölçüleceği tahtadan yapıma bir ölçekli cetvel ile, hangi balıkların ne zaman tutulacağını gösteren resimli, suya karşı dayanıklı plastik bir broşür tasarlanacak ve yapılarak balıkçılara dağıtılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TVKGM
Kaynakça	
Danışılacak kurum ve kuruluşlar	SAD, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,

Faaliyetin kodu ve adı	1.3.4.Çevre Botunun kullanma talimatını ve protokolünü yenilemek ve etkin yönetimini desteklemek
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, TVKGM, Foça Kaymakamlığı, Liman Başkanlığı, Su Ürün Koop.
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 yılında ve sürekli
Nasıl?	TVKGM tarafından alınarak, Foça Belediyesi işletmesine verilen ve bir protokolle çalıştırılan çevre botunun, Foça ÖÇKMdlüğüne'ne verilmesi ve denetimler için yakıt, periyodik bakım ve yıllık sigortalama bütçesinin TVKGM tarafından karşılanması için protokolün değiştirilmesi sağlanacaktır (Devrini takiben botun işletimi ve maliyeti ile ilgili tarafların katılımı ile bir toplantı düzenlenmelidir) Ayrıca, denetlemeye destek olması açısından anti trol suni resifleri yerleştirilmelidir. TÜGEM VE KKGMM den bu konuda destek alınabilir, bu işlem için de YPnında kaynak gösterilmesi uygun olur.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi, TVKGM, Foça Kaymakamlığı, Sahil Güvenlik Botu, Liman Başkanlığı, Su Ürün Koop
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, TVKGM, Foça Kaymakamlığı, Sahil Güvenlik Botu, Liman Başkanlığı, Su Ürün Koop
Kaynakça	Yürürlükte olan Protokol
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM, Foça Kaymakamlığı

Uygulama Hedefi 1.4.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde deniz turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanması

Faaliyetin kodu ve adı	1.4.1. Amatör balıkçı ve özel teknesi olup olta balıkçılığı yapanların sayılarının tespit etmek
Kim/Kimler	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü, TVKGM, SAD
Nerede?	Foça ÖÇKB Kıyılarında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 yılında
Nasıl?	Liman Başkanlığı ile işbirliği içerisinde amatör avcılığın yoğun olduğu dönemlerde balıkçılar ile anket çalışması yaparak ve gözlemlerle sayı tespit edilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü, TVKG.M, Liman Başkanlığı
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
Kaynakça	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü'nün envanteri
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Liman Baş.

Faaliyetin kodu ve adı	1.4.2. Yeni Foça'da seçilen tekne çekek yerinin planlanması, projelendirmesi ve uygulanması.
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi (İBB), Milli Emlak, Denizcilik Müsteşarlığı
Nerede?	Tekne çekek yeri olarak tespit edilen Yeni Foça Küçük Çanak'da
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2013 yılında
Nasıl?	Belirlenen Çekek yeri ile ilgili Çevre Düzeni Planı kapsamında gerekli değişikliğin yapılarak plana işlenmesi amacıyla Foça Belediyesi tarafından Çevre ve Orman Bakanlığına yazı yazılmıştır. Liman Başkanlığı tarafından ÇOB ile görüşülmüş, yetkili olan İBB'nin plan değişikliğini yaparak plan çalışmasını tamamlayacak, İzmir Milli Emlaktan alanın tahsisinden sonra, projelendirmesi yapılacaktır. Denizcilik Müsteşarlığı'ndan işletme izni alınacaktır. Kooperatif tarafından işletme talebinde bulunulmuştur (DLH tarafından balıkçı barınakları ile çekek yerleri de dahil bir plan oluşturulmuştur. Buradaki bilgilerle karşılaştırma gerekir.)
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi, Denizcilik Müsteşarlığı, DLH Genel Müdürlüğü, Özel girişimci
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	İBB, Foça Belediyesi, Denizcilik Müsteşarlığı, Milli Emlak, (izin alınacak kurumlar)
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı , İzmir Koruma Bölge Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	1.4.3. Profesyonel balıkçı teknelerine, amatör balıkçı taşıma ve avlandırma yetkisi verilmesini bir toplantı ile belirlemek ve yapılacak mevzuat değişiklikleri hakkında görüş birliği oluşturmak
Kim/Kimler	TVKGM, Denizcilik Müsteşarlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	Mevcut mevzuat ile uygulama ve denetimde sıkıntılar yaşanmaktadır. Balıkçılar ve gezi teknelerinin uygulamadaki sıkıntıları ile ilgili çözüm önerileri üretmek için toplantı yapılması ve mevzuatta iyileştirme ve düzenlemeler yapılmasına ihtiyaç vardır. Foça ÖÇKB Bölgesi pilot uygulama alanı olabilir. Ortak kararlar çerçevesinde uygulamadaki sıkıntılar giderilebilir. Foça özelinde sorun çözümlerse pilot bir çalışma olarak tüm Türkiye'de sürdürülebilir şekilde uygulanmasını sağlayacak bir ulusal mevzuatın düzenlenmesinin önünü açabilir
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Denizcilik Müsteşarlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
Kaynakça	Denizcilik Müsteşarlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Denizcilik Müsteşarlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,

Faaliyetin kodu ve adı**1.4.4. Gezi teknelerinin kullanım kurallarını belirleyerek planlara işlemek**

Kim/Kimler	TVKGM , Kültür ve Turizm Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	Gezi teknelerinin hem ruhsat sınırlandırması, hem de gezi teknesi kapasite sınırlandırması hakkında Deniz Turizmi Yönetmeliği kurallarına ek olarak, TVKGM ile Kültür ve Turizm Bakanlığının ortak çalışması ile belirlenecek yeni kuralların Foça plan hükümlerine işlenmesi ile gerçekleştirilecektir. Konu ile ilgili katılımcılar tarafından alınan ortak kararların hayata geçirilmesi için sahada ve yerinde çalışmalar yapılması gerekmektedir.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM, Kültür ve Turizm Bakanlığı,
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı
Kaynakça	Taşıma Kapasitesi Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığın, Denizcilik Müsteşarlığı

Faaliyetin kodu ve adı**1.4.5. Sportif amaçlı tekne ile amatör olta balıkçılığı yapılacak olan yerleri tespit etmek ve kuralları belirlemek**

Kim/Kimler	TVKGM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Su Ürünler Koop, Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
Nerede?	İncir Adası, Deveboynu Burnu ve Fener Adası arasında belirlenecek alanda ve Hayırsız Ada, Ayani Bölgesi, Orak Adası'nın kuzey bölgesi
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	Sportif amaçlı amatör olta balıkçılığı yapılacak olan yerlerin ilanı ve kurallarının belirlenmesi yapılacak bir toplantı ile ortaya konacaktır. (Sırtı ile avcılık hariç). Toplantı sonucu alınacak kararlar konusunda tebliğ çıkarılacak ve Çevre Düzeni Planına işlenecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TVKGM, Su Ürünleri Koop, Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü,
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Kaynakça	Taşıma Kapasitesi Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	SAD, Üniversiteler

Faaliyetin kodu ve adı**1.4.6.Belirlenen turizm amaçlı dalış noktalarının ilan edilmesine ilişkin toplantı yapmak**

Kim/Kimler	TVKGM, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İlçe Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Dalış Federasyonu,
Nerede?	Foça ÖÇKB deniz alanında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 yılında
Nasıl?	Turizm amaçlı dalış faaliyeti için yapılan ve Kültür ve Turizm Bakanlığına gönderilen çalışmada, belirlenen alanların sit alanı olması nedeniyle Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izni alınmak üzere karşılıklı görüşülmesi gerekmektedir. Mevzuat 2001 yılında yenilenmesine rağmen Foça ÖÇKB deniz alanı yasağı devam etmektedir. Dalışa açılacak alanların taşıma kapasiteleri de belirlenmelidir. Ayrıca yeni alanlar olarak; İngiliz Burnu içi, Kosova Koyunda ve Fener Adası güneyinde üç nokta seçilebilir. Bunun dışında herhangi bir noktada önereceği dalış noktası uygun görülmeyecektir. Planlara işlenmesi gereklidir. Liman Başkanlığı, Foça BelediyesiBaşkanlığı, Foça Kazı Başkanlığı, Su Ürünleri Kooperatifi, SAD, İlçe Turizm Müd, SAD tarafından hazırlanan haritadaki 4 nolu nokta haricindeki yerler de seçilebilir.
Personel, ekipman, maliyet	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Denizcilik Müsteşarlığı
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Denizcilik Müsteşarlığı, Dalış Federasyonu
Kaynakça	Turizm Bakanlığı dalış noktalarının tespiti çalışması
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	SAD, Dalış Federasyonu

Faaliyetin kodu ve adı	1.4.7. Denizde ve yaşama yerlerinde çıkabilecek yangınlar için Foça Limanı bütünlük acil eylem planı hazırlamak.
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, İtfaiye, İzmir Büyük Şehir Belediyesi
Nerede?	Foça ÖÇKB denizde ve yaşama yerlerinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 yılında
Nasıl?	Konuya ilişkin hazırlanmış genel yaklaşımli çalışmanın detaylandırılması şeklinde hazırlanacak çalışma sonucunda gereken önlemler alınacaktır (Teknelerin yaşama düzenine göre eylem planının detaylandırılması gerekir).
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi, İtfaiye, İzmir Büyük Şehir Belediyesi
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, Foça Kaymakamlığı, Su Ürünleri Kooperatifi, Denizcilik Müsteşarlığı ve Liman İşletici Kuruluşlar
Kaynakça	Genel çalışma
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	İzmir Büyük Şehir Belediyesi

Faaliyetin kodu ve adı	1.4.8. Yat yaşama yeri iskelelerini inşa etmek
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, DLH
Nerede?	Büyük Deniz Limanında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011-2012 yılında
Nasıl?	ÖÇKKB tarafından istenen araştırma (akıntı yönlerine) sonuçları doğrultusunda Foça Belediyesi tarafından hazırlanan imar planları gönderilmiş olup, kurumların görüşleri beklenmektedir. Ulaştırma Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığı tarafından verilen olumsuz görüşlerde istenen değişiklikler üzerine Foça Belediyesi gerekli düzeltmeleri yaparak TVKGM ne iletmıştır. Planın onaylanmasıyla birlikte özel işletmeci tarafından hazırlanacak projenin de hazırlanmasıyla gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, DHLİ, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,
Kaynakça	Taşıma Kapasitesi Projesi ve yapılacak araştırma sonuçları
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Denizcilik Müsteşarlığı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İzmir Ulaştırma Bölge Müdürlüğü İzmir Bölge Koruma Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	1.4.9. Alandaki tekne sayı ve kompozisyonlarını izlemek
Kim/Kimler	TVKGM,
Nerede?	Foça ÖÇKB deniz alanında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 yılında her ay, sonraki 4 yıllık süreçte yılda 4 kez
Nasıl?	Alandaki tekne sayı ve kompozisyonlarının yıl içindeki değişimlerinin belirlenmesi için ilk yıl her ay, 4 yıllık bir süreçte yılda 4 kez her mevsimde (kritik aylarda) tekne sayımlarının birer kez tekrarlanması yapılacaktır. Böylece düzenli veriler elde edilmesi ve karşılaştırmalar yapılması sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Su Ürünleri Kooperatifi, Foça Belediyesi
Kaynakça	Foça Taşıma Kapasitesi Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Limn Başkanlığı

İDEAL HEDEF 2. KARA VE DENİZ KİRLİLİĞİNİN BERTARAF EDİLMESİ

Uygulama Hedefi 2.1.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde tekne turizminden kaynaklanan atık su kirliliğinin bertarafının sağlanması

Faaliyetin kodu ve adı	2.1.1. Teknelerden alınacak atıklar için atık alım tesisinin projesini hazırlamak
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Bak. TVKGM
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Bakanlığın görüşü beklenmektedir.
Nasıl?	Küçük deniz için atık alım tesisi projesi, Foça Belediyesi tarafından hazırlanmış; bu proje doğrultusunda sistem kurulmuştur, ancak atık alımı henüz başlamamıştır. Büyük Deniz için ise Foça Belediyesince hazırlanan proje, ÖÇKKB nin görüşü ile 2011 yılı öncesi idari yapılanma Çevre ve Orman Bakanlığına sunulmuştur.
Personel, ekipman, maliyet	
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik İl Md. Liman İşletici Kuruluş
Kaynakça	Foça Deniz ve Kıyı Alanı Yönetim Planı Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM

Faaliyetin kodu ve adı	2.1.2. Derin deniz deşarj hattının (demirleme gibi etkilerden zarar görüp görmediği) düzenli izlenmesini yapmak
Kim/Kimler	İZSU, Foça Belediyesi
Nerede?	Atıksu deşarj noktasında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	İlk uygulama 2008 yılında gerçekleştirilmiştir. 2011 yılından itibaren de sürekli olarak izlenecektir.
Nasıl?	Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izin ve onayı ile dalgıçlarla deşarj hattına inilerek yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	İZSU personeli tarafından, row ekipmanı ile
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	İZSU, Foça Belediyesi
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	İZSU

Faaliyetin kodu ve adı	2.1.3. Derin deniz deşarj hattının izlenmesine ilişkin raporlamayı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne yapmak ve AAT için Deşarj İzni almak
Kim/Kimler	İZSU, Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Nerede?	Atıksu deşarj noktasında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 yılından itibaren yılda bir kez olmak şartıyla sürekli olarak İZSU tarafından Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne raporlar düzenli olarak sunulacaktır.
Nasıl?	Yönetmelikte geçen parametrelerle
Personel, ekipman, maliyet	İZSU
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	İZSU, Foça Belediyesi.
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.

Faaliyetin kodu ve adı	2.2.1.Su Kalitesi İzleme Parametrelerine AKM tayinini eklemek.
Kim/Kimler	TVKGM
Nerede?	Foça ÖÇK Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yılda 4 kez (En az)
Nasıl?	Foça ÖÇKB'nde, TVKGM tarafından ihale ile yaptırılan su kalitesi izleme çalışmalarındaki ölçüm istasyonlarının sayısı ve lokasyonlarının kıyı ve denizel su kalitesinin ölçümü ve kıyı ve denizel ekosistemin bütünlük yönetimi için yeterince sağlıklı veri üretmesi amacıyla İncir, Fener, Orak ve Hayırsız Ada civarında da genişletilmesi ve bu noktalarda AKM ölçümlerinin de yaptırılması yararlı olacaktır. Söz konusu alanlarda izlenmesi TVKGM tarafından değerlendirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, İZSU
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	İZSU

Uygulama Hedefi 2.2.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde teknelerden kaynaklanan katı atık kirliliğinin bertarafının sağlanması

Faaliyetin kodu ve adı	2.2.2 Kıyı ve Deniz temizliği çalışması yapmak
Kim/Kimler	TVKGM , Foça Belediyesi, Su Ürün Kooperatifi.
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Kıyı hemen hemen her gün temizlenmektedir. Denizde ise özellikle turizm sezonu öncesinde olmak üzere yılda birkaç kez katı atık temizliği yapılmaktadır.
Nasıl?	İhaleler veya kampanyalar düzenleyerek denizde kaybolan av araçlarının (hayalet ağlar) yerlerini tespit etmek, bu alanları temizlemek ve yıllık izleme çalışmasını yapmakla gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi, Su Ürünleri Kooperatifi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından iş makineleri gibi her türlü teçhizatlarla yapılacaktır.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	SAD Dalgıçları, Liman Başkanlığı

Uygulama Hedefi 2.3

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde 5 yıl içinde katı atık yönetiminin iyileştirilmesinin sağlanması

Faaliyetin kodu ve adı	2.3.1. Ambalaj Atıkları Kontrolü Yönetmeliği çerçevesinde Atık Yönetim Planı oluşturmak.
Kim/Kimler	TVKGM, Foça Belediyesi, STK
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Foça Belediyesi ve İzmir Büyükşehir Belediyesi ile görüşecektir.
Nasıl?	Yönetmelikte belirtilen kriterler doğrultusunda yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM, Foça Belediyesi., İzmir Büyükşehir Belediyesi.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Foça Belediyesi, STK
Kaynakça	Yönetim Planı
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	ÇEVKO, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İzmir Büyükşehir Belediyesi.

Faaliyetin kodu ve adı	2.3.2. Katı atık transfer istasyonu yapmak
Kim/Kimler	İzmir Büyükşehir Belediyesi
Nerede?	Türkeli bölgesinde İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından seçilen alanda yapılacaktır.
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yer tespiti yapılmış, proje ihalesi tamamlanmıştır. İzmir Büyükşehir Belediyesi uygulama ihalesini yapacaktır. Son durum hakkında detaylı bilgi için Büyükşehir Belediyesi ile görüşülmesi gerekmektedir.
Nasıl?	
Personel, ekipman, maliyet	İzmir Büyükşehir Belediyesi,
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	İzmir Büyükşehir Belediyesi,
Kaynakça	İzm Büyükşehir Belediyesi Yatırım Programı
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	

Faaliyetin kodu ve adı	2.3.3. Eski katı atık düzenli depolama alanının rehabilitasyonu için proje yapmak ve gerekli izin ve onayları almak.
Kim/Kimler	TVKGM
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	
Nasıl?	Rehabilitasyon projesi TVKGM tarafından ihale edilmiştir. Rehabilitasyonu yapılacak eski katı atık düzenli depolama alanına bitkisel artıkları parçalayıp gübre üretimi yapan tesis ile Foça Belediyesine ait makine parkının depolaması için park alanı yapılması talebi vardır onaylanması beklenmektedir. Onaylandığında proje hayata geçirilecektir. Son durum hakkında net bir bilgi alınamamıştır, Foça Belediyesi ile görüşülmesi gerekmektedir.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM

Faaliyetin kodu ve adı	2.3.4. Bitkisel atık yağların (tekne ve restoranlar, evler) toplanması ile ilgili proje geliştirmek ve projenin uygulanmasına yönelik yetki devri almak
Kim/Kimler	Foça Belediyesi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Nerede?	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011
Nasıl?	Yetki devri bulunmamaktadır. Bitkisel Atık Yağlar Yönetmeliği'nin Belediye tarafından her yerde uygulanması gerekir. Bunun için Foça Belediyesi tarafından Bitkisel Atık Yağlar Yönetmeliği çerçevesinde proje hazırlaması gerekmektedir. Mevcut durumda restoranlardan ve teknelerden alınmaktadır.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi
Kaynakça	Bitkisel Atık Yağlar Yönetmeliği
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

İDEAL HEDEF 3.

FOÇA ÖÇK BÖLGESİNDE TURİZMİN NİTELİKLİ VE YÖREYE ÖZGÜ GELİŞMESİ İÇİN DOĞAL YAŞAM ÜZERİNDEKİ BASKILARIN AZALTILMASININ SAĞLANMASI

Uygulama Hedefi 3.1.

5 yıl içinde alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması ve uygulamaya konulmasının sağlanması

Faaliyetin kodu ve adı	3.1.1.Elişi sanatlarının pazarlanabilmesi için kooperatifleşmeyi sağlamak
Kim/Kimler	Kaymakamlık, Milli Eğitim Müdürlüğü, Halk Eğitim Müdürlüğü,
Nerede?	Foça ÖÇKB de
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	Halk Eğ. Md. tarafından açılan kurslarla her yıl yürütülen takı tasarımı, ahşap boyama, dekoratif ev aksesuarları hazırlama hediyeelik eşya yapımı gibi kurslar sonucu oluşan ürünlerin satışlarını sağlamak üzere kooperatif kurulmasını gerçekleştirmek
Personel, ekipman, maliyet	Kaymakamlık, Milli Eğitim Müdürlüğü
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Milli Eğitim İlçe Müdürlüğü
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Milli Eğitim İl Müdürlüğü

Açıklamalar

Halk Eğitim Md; "Talep olduğu sürece her alanda kurs açılabileceğini ancak elde edilen ürünler için pazarlama sıkıntısı mevcuttur. Kursiyer ve malzeme açısından sıkıntı yoktur. Anket taramaları yapılarak talep edilen kurslar açılmakta, müdürlükte yönlendirme yapmaktadır. Takı tasarımı, ahşap boyama, dekoratif ev aksesuarları hazırlama hediyeelik eşya yapımı kursları açılmaktadır. El nakış türleri, makine nakışı, ebru ve tezhip kursları olabilir. Organik sebze ve meyve yetiştiriciliği ile ilgili eğitim kısmına halk eğitim katılabilir (sertifikasyon sağlanması). Yeniköyde organik pazar satış yeri yapılması düşünülmektedir. Kapari yetiştiriciliği

kırsal alanlarda sulanmayan alanlarda olmasına rağmen gerekli talep yoktur. Kooperatifleşme eksiktir. Kurslar belediye tarafından tahsis edilen sınıflarda verilebiliyor ama gelen talepler için yer sıkıntısı bulunmaktadır. Belediye tarafından Halk Eğitim Merkezi olarak sabit bir yere ihtiyaç vardır. Bazı kurslar için kalıcı sınıf olması, üretim için atölye olması gerekiyor." sözleri ile genel olarak konuyu aktarmıştır.

Belediye Başkanı, kurs yerleri için Foça'nın ileri gelenlerinin yardım edebileceğini, halkın genelde hobi amaçlı kurslara ilgi gösterdiğini ancak sergilerdeki satışlardan dükkan sahiplerinin rahatsızlık duyduğunu ifade etmiştir.

Faaliyetin kodu ve adı	3.1.2.Yöresel Ürünlerin Üretimini Pazara Yönelik Olarak Gerçekleştirmek
Kim/Kimler	Gıda Tarım ve Hayv. İlçe Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü, Foça Belediyesi
Nerede?	Gerenköy, Kozbeyli, Ilıpınar.
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 ve sürekli
Nasıl?	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü'nün desteği ile Milli Eğitim Müdürlüğü'nün köylerde zeytincilik, peynir yapımı, tarhana ve erişte yapımı sonucu oluşacak yöresel malzemelerin pazara yönelik ambalajlanması ve satılması konusunda eğitimler verilerek gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Kaymakamlık, Foça Belediyesi.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kaymakamlık
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü uzmanları, Milli Eğitim öğretmenleri.
Faaliyetin kodu ve adı	3.1.3.Foça simgesi olabilecek farklı objelerin belirlenerek, sanatsal ürünlere dönüştürmek
Kim/Kimler	Kazı Başkanlığı, Kaymakamlık Halk Eğitim Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma Vakfı
Nerede?	Foça ÖÇKB de
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	Kazı alanından çıkarılan objeler örnek alınarak çalışılabilir. Objeler, Halk Eğ Md öğretmenleri tarafından ürüne dönüştürülecek şekilde tasarlanacak ve bu tasarımlar kurslarla kişilere öğretilecektir. Sabunculuk kursunda Foça'nın simgeleri çalışılabilir. Kursu katılanlar malzemelerin alınması için Sosyal Yardımlaşma Vakfından destek alınıyor. Foça tuf taşından da bu tarz ürünler yapılabilir.
Personel, ekipman, maliyet	Kaymakamlık Halk Eğ. Md
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kazı Başkanlığı, Kaymakamlık Halk Eğ Md.
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kazı Başkanlığı
Faaliyetin kodu ve adı	3.1.4.Foça yağurdunun üretiminin artırılması
Kim/Kimler	Bağarası Tarımsal Üretim Kalkınma Koop.
Nerede?	Bağarası
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 den sonra
Nasıl?	Kooperatifin yeni arazi temini ile yapılacak tesisinin imar planının İzmir Büyükşehir Belediyesinden, ÇED'inin ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığında alınması gerekmektedir. Tesis 100 ton üretime ulaşacak kapasitededir. Yeterli hammadde mevcuttur. Ambalaj konusunda öneriler değerlendirilebilecektir (Faaliyet 3.1.2. ile bağlantılı olarak).
Personel, ekipman, maliyet	Koop.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Koop.
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Uygulama Hedefi 3.2.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesindeki plajların düzenlenmesi

Faaliyetin kodu ve adı	3.2.1. İngiliz Burnu'nun Günübirlik Düzenleme Projesini Yapmak ve Uygulamak
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, TVKGM
Nerede?	İngiliz Burnu'nda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Proje 2011, uygulama 2012
Nasıl?	Koruma Kurulu tarafından uygun görülen vaziyet planı ve yapılacak düzenlemeye esas ilkeler doğrultusunda; uygulama projeleri Belediye ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü personeli tarafından hazırlanarak Kurul ve TVKGM onayından sonra Belediye tarafından uygulanacaktır. Alanda yapılaşmaya yönelik izin verilmemesi, ayrıca yeni yol açılmaması, mevcut stabilize yolun asfaltlanmaması, mevcut günübirlik kullanıma devam edilmesi, yarımadaya girişteki 5-6 küçük iskelenin kaldırılması, koyun giriş ve burnuna doğru uygun bir alana iki ahşap iskele yapılması projede yer almalıdır.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM ,Foça Belediyesi.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi,TVKGM , Koruma Kurulu
Kaynakça	Günübirlik Alanın Onaylı Plan ve Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Koruma Kurulu ve TVKGM
Faaliyetin kodu ve adı	3.2.2. Yeni plajların oluşturulması için proje hazırlamak ve uygulamak
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, TVKGM, Koruma Kurulu
Nerede?	Barbaros Büfe ile Komando Okulu arasındaki Kadınlar Plajının düzenlenmesi
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011
Nasıl?	Plan ve projesi Belediye tarafından hazırlanarak Kurul'un onayı ile TVKGM tarafından onaylanmasından sonra Belediye tarafından yapılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi,TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, TVKGM, Koruma Kurulu
Kaynakça	Günübirlik Alanın Onaylı Plan ve Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM, Koruma Kurulu
Faaliyetin kodu ve adı	3.2.3. Koylarda yer alan tesislerin yeniden düzenlenmesi
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, TVKGM, Koruma Kurulu
Nerede?	People, Kosova Plajı, Acer Kamp (Kartdere)
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2013-2014
Nasıl?	People, Kosova Plajı, Acer Kamp bölgesine ilişkin planlama çalışmalarının TVKGM tarafından tamamlanması ile imar uygulaması yapılacak ve plan kapsamındaki tesisler alanda yer alacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi, TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, TVKGM
Kaynakça	Günübirlik Alana ilişkin Onaylı Plan ve Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM

Faaliyetin kodu ve adı	3.2.4. Mersinaki Koylarında yer alan tesislerin yeniden düzenlenmesi
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, TVKGM, Koruma Kurulu
Nerede?	Mersinaki Koyları
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2013
Nasıl?	Mersinaki Koylarında yer alan eski tesislerin, Koruma Kurulu tarafından sunulacak öneri ile kıyı kullanımına esas proje örnekleri hazırlanacak, ilgili kullanıcılara yaptırılması sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi, Koruma Kurulu
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, Koruma Kurulu, TVKGM
Kaynakça	Günübirlik Alanın Onaylı Plan ve Projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Koruma Kurulu, TVKGM

Faaliyetin kodu ve adı	3.2.5. Kıyıların korunması ve kullanımının sağlanması için iskele düzenlemeleri yapmak
Kim/Kimler	Foça Belediyesi
Nerede?	Foça ÖÇKB'de
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	<p>İnşa edilecek tüm iskelelerin yer, boyut ve diğer özellikleri TVKGM tarafından plan hükümleri ile saptanması ile;</p> <p>Mersinaki: Otel Leon önünde bir iskele bulunması uygun görülmektedir. Burunda yer alan iskele mevcut durumu ile kullanılabilir. Konutlar önündeki iskele; diğer küçük iskeleler kaldırılmak koşuluyla büyütülebilir. Köy Hizmetleri önündeki iki iskelenin kaldırılması gereklidir.</p> <p>Çanak Koyu: Posidonia için önemli bir yaşam alanıdır. Bu koyda hiç bir şekilde iskele yapılması uygun değildir.</p> <p>Kaleli Koyu: Askeri alan önü olan burundaki ikinci konutlar önündeki bir iskele mevcut durumu ile kullanılmaya devam edebilir. Bundan başka Belediye plaj tesisleri önüne ihtiyaç varsa güneşlenme amaçlı bir ahşap iskele yapılabilir. (iskele yapıldı)</p> <p>Makarel Tatil Köyü önündeki küçük iskele geliştirilebilir.</p> <p>Fransız Tatil Köyü işletime açılır ise, bu tesis önündeki mevcut iskele kullanılmalı, başkası inşa edilmemelidir</p> <p>3. Mersinaki Meclis Evleri önündeki iskele yeterlidir.</p> <p>4. Mersinaki önüne gerekli görüldüğü takdirde bir adet ahşap iskele yapılabilir.</p> <p>Club Fokai önündeki iskele aynen korunabilecektir. Doktorlar Sitesi önünde bir iskele yeterlidir. Diğer iskeleler kaldırılmalıdır.</p> <p>Küçük Deniz'in; küçük balıkçı kayak ve motorlarının yer aldığı mevcut kullanım biçiminde korunması önerilmektedir. Rihtimde yer alan günübirlik tur tekneleri Büyük Deniz'de balıkçı teknelerinden boşalacak alana taşınması zaman içinde anlaşma ile tamamlanmalıdır.</p> <p>Küçük Deniz'in İngiliz Burnu'na doğru devam eden kıyı bölümündeki küçük bağlama iskeleleri kaldırılmalıdır. Ancak güneşlenme amaçlı inşa edilmiş ahşap platformlar ve mevcuttaki iskele denize girmek için kullanılabilir.</p> <p>Ayrıca kaçak iskeleler ve tehlike arz eden iskele kalıntıları kaldırılacaktır.</p>
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi.
Kaynakça	Foça Taşıma Kapasitesi Projesi ve Foça İskelelere ilişkin onaylı plan hükümleri ve plan hükümlerine esas onaylı ilkeler.
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM, Koruma Kurulu

Uygulama Hedefi 3.3.

Atıl durumdaki turizm tesislerinin turizme kazandırılması

Faaliyetin kodu ve adı	3.3.1. İkinci konutların pansiyon olarak değerlendirilmesi için altyapı (toplantı) çalışması yapmak
Kim/Kimler	Foça Kaymakamlığı (Nüfus Müdürlüğü), Foça Belediyesi (İmar Müdürlüğü),
Nerede?	Foça ÖÇK Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 yazı
Nasıl?	Belediye tarafından Foça'da yer alan yazlık sahipleri tespit edilecek (adres kayıt sisteminden, ruhsatlardan ne kadar konut olduğu çıkarılacak) ve konut sahipleri konutlarının yerli, yabancı turistlere kiraya verilmesi için yaz aylarında toplantıya davet edilerek görüşülecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Foça Belediyesi, Kültür ve Turizm Danışma Müdürlüğü ve Foçalı Emlakçılar
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Seyahat Acenteleri, Tur Operatörleri (özel sektör)

Faaliyetin kodu ve adı	3.3.2.Club Med in turizme kazandırılması
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, TVKGM
Nerede?	Foça ÖÇK Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011
Nasıl?	Foça Belediyesi tarafından tesisin yeniden ivedi olarak turizme kazandırılması konusunda yazılacak talep yazısı TVKGM tarafından Maliye Bakanlığı'na ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığına olumlu görüş ile bildirilecek ve takip edilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi, TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, TVKGM
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Maliye Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

Uygulama Hedefi 3.4.

5 yıl içinde Foça'nın tanıtımının yapılması ve alanın korunması amacıyla eğitim-bilinçlendirme çalışmalarının yapılması

Faaliyetin kodu ve adı	3.4.1. Vizesiz Yunan Adalarına gidip gelinmesi politikasının hayata geçirilmesi için (günübirlik) Dışişleri Bakanlığı ile görüşme yapmak
Kim/Kimler	Dışişleri Bakanlığı, İlçe Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı
Nerede?	Foça İlçesi
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011
Nasıl?	İlçe Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı aracılığı ile Dışişleri Bakanlığına gerekli yazıyı yazacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	İlçe Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Dışişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Dışişleri Bak

Faaliyetin kodu ve adı	3.4.2. İlköğretim ve lise öğrencilerine çevre ve koruması konusunda eğitim vermek
Kim/Kimler	TVKGM, Kaymakamlık, Milli Eğitim Müdürlüğü
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 yılında başlamak üzere her yıl 1 kez
Nasıl?	Maddi destek sağlanması açısından TUBİTAK ile birlikte, TVKGM tarafından gerekirse ilgili kurumlardan uzman desteği alınarak bir program oluşturulacak ve eğitim gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	TUBİTAK, TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Kaymakamlık, Milli Eğitim Müdürlüğü
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM, SAD, Üniversiteler

Faaliyetin kodu ve adı	3.4.3. Öğretmenlere, turizmcilere, çiftçilere, avcılara, öğrencilere ve ev hanımlarına çevre koruma konusunda bilgilendirme yapmak
Kim/Kimler	TVKGM, Kaymakamlık, Halk Eğitim Müdürlüğü
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 yılında başlamak üzere her yıl 1 kez
Nasıl?	TVKGM tarafından gerekirse ilgili kurumlardan uzman desteği alınarak bir program oluşturulacak ve eğitim gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Kültür ve Turizm Danışma Müdürlüğü, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksek Okulu, Turizm Lisesi

Faaliyetin kodu ve adı	3.4.4. Çevre ve Turizm haftaları etkinlikleri kapsamında okullara yönelik bilgi, resim, kompozisyon, şiir yarışmaları düzenlemek
Kim/Kimler	TVKGM, Milli Eğitim İlçe Müdürlüğü, Turizm Danışma Müdürlüğü
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 den itibaren her yıl
Nasıl?	Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından, TVKGM 'den etkinliklere uzman sağlamak, materyal temin etmek, teknik gezi düzenlemek gibi destekler alınarak düzenlenecektir.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Milli Eğitim İlçe Md. Turizm Danışma Müdürlüğü
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Milli Eğitim Bakanlığı

Faaliyetin kodu ve adı	3.4.5. Kuş Gözlem Eğitimleri Vermek ve Uygulamak
Kim/Kimler	TVKGM, SAD, STK lar
Nerede?	Foça ÖÇKB de
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 den itibaren yılda bir kez
Nasıl?	Alanda kuş gözlemi ile ilgili eğitim vermek üzere program yapmak ve duyurular ile gerçekleştirmek.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM, STKlar
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Üniversiteler, STK lar

Faaliyetin kodu ve adı	3.4.6. Doğa yürüyüşleri düzenlemek için altyapı çalışmaları yapmak
Kim/Kimler	TVKGM, Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Nerede?	Kozbeyli-Şaphane, Yenifoça-Kozbeyli
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2013
Nasıl?	Belirlenen güzergahların yürüyüşe uygun hale getirilmesi için gerekli altyapı çalışmalarına esas proje oluşturularak başlanacaktır. (Doğa yürüyüşleri STKlar tarafından düzenlenerek,tanıtım broşürlerinde yer verilebilir.)
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM, Foça Belediyesi
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, TVKGM
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Dokuz Eylül Üniversitesi, STK'lar

Faaliyetin kodu ve adı	3.4.7.Foça Seyir Terasını düzenlemek
Kim/Kimler	TVKGM, Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde, Foça'ya girişte
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011
Nasıl?	TVKGM ve Belediye tarafından Foça'yı tüm görşelliği ile tanımlayabilecek bir yerde, bakı terası düzenlenmesi için yer temini yapılacaktır. Bu alanda Foça ve çevresi hakkında bilgilendirme sağlanacaktır. TVKGM tarafından yer tahsisi için Bakanlığa yazı yazılarak işlemler başlatılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM, Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Foça Belediyesi.
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM, Koruma Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	3.4.8. Doğa Koruma konusunda kurum personeline doğa yönetimi (habitat yönetimi ve izleme) konularında teknik eğitim vermek
Kim/Kimler	TVKGM, Kaymakamlık
Nerede?	Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi, Eğitim Uygulama Merkezinde (Akyaka)
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011
Nasıl?	TVKGM tarafından yürütülen GEF Projesi kapsamında kamu kurumları personeline gerekli eğitim verilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	GEF bütçesi
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Üniversiteler, UNDP

İDEAL HEDEF 4. KENTSEL KİMLİĞİN VE ARKEOLOJİK DEĞERLERİN KORUNMASI

Uygulama Hedefi 4.1.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde arkeolojik değerlerin korunması, yapılandırılması ve ziyarete açılmasına ilişkin altyapı çalışmalarının geliştirilmesinin sağlanması

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.1. Athena Tapınağının kazısını yapmak üzere bütçe oluşturmak
Kim/Kimler	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kazı Başkanlığı
Nerede?	Athena Tapınağında
Ne zaman ve hangi sıklıkta? - 2012
Nasıl?	Kazı Başkanlığı tarafından yürütülmekte olan kazı çalışmalarına devam edilirken, bütçe oluşturmak amacıyla, sponsor bulunması için TVKGM internet sitesine sponsorluk ilanı konularak; Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın sponsor listesine destek için gerekli girişimlerde bulunulacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Kültür ve Turizm Bakanlığı/Kazı Başkanlığı (Çalışmanın tamamlanması için 20 arazi için işçi, 7 teknik personel ve yaklaşık 500.000,00TL. bütçe gerekmektedir. Kazı çalışması 12 ay sürecektir.)
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı, TVKGM, Foça Kazı Başkanlığı
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.2. Athena Tapınağının röleve, restitüsyon ve restorasyon projelerini hazırlamak
Kim/Kimler	Kültür ve Turizm Bakanlığı / Kazı Başkanlığı
Nerede?	Athena Tapınağında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2013-2014
Nasıl?	Okul kaldırıldıktan sonra yapılan kazılarla Tapınağın planı bulunmuştur. Bu plan doğrultusunda Kazı Başkanlığı tarafından yapılacak bir mimari proje ile Tapınağın bir bölümünün ayağa kaldırılacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Kültür ve Turizm Bakanlığı Projenin tamamlanması için 5 mimar, 5 işçi ve 350.000,00TL. bütçe gerekmektedir.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Foça Kazı Başkanlığı
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kazı Başkanlığı, Koruma Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.3. Athena Tapınağının uygulamasını yapmak (ayağa kaldırılması)
Kim/Kimler	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Foça Kazı Başkanlığı
Nerede?	Athena Tapınağında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2014 - 2015
Nasıl?	Kazı Başkanlığı tarafından gerçekleştirilecektir. Tuf taşı kaynaklı bir köşesinin imitasyon olarak yapılması planlanıyor. Parça sayısı çok az olduğu için projenin imitasyonla gerçekleştirilmesi düşünülmektedir.
Personel, ekipman, maliyet	Kültür ve Turizm Bakanlığı, (Projesi öngörülemediği için personel ve ekipman ve bütçesini tahmini daha sonra yapılacaktır.)
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Foça Kazı Başkanlığı
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kazı Başkanlığı, Koruma Bölge Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.4.Arkeolojik alanlarda yapılacak kazıların güvenliğine ilişkin mali yardım desteği bulmak.
Kim/Kimler	Kültür ve Turizm Bakanlığı / Foça Kazı Başkanlığı, TVKGM, Foça Belediyesi
Nerede?	Foça ÖÇKB'deki arkeolojik alanlarda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011-2013
Nasıl?	Kültür ve Turizm Bakanlığından, Yönetim Planı faaliyetleri kapsamında alanın güvenliğini sağlamak ve korumak üzere personel talebinde bulunulacaktır (Arkeolojik alanların fiziki korumasını yapmak gerekiyor.)
Personel, ekipman, maliyet	Alanların güvenliğini sağlanması için 2 bekçi, yaklaşık 30.000,00TL (yıllık) bütçeye ihtiyaç vardır.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Foça Kazı Başkanlığı
Kaynakça	Kültür ve Turizm Bakanlığı Bütçesi ve özel sektörün gider gösterebileceği kültür çalışmalarına sponsorluk yönetmeliği
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Foça Kazı Başkanlığı

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.5. Yel Değirmenlerinin Yapımını Tamamlamak
Kim/Kimler	İzmir Büyükşehir Belediyesi / Foça Belediyesi / Kazı Başkanlığı
Nerede?	Foça girişindeki yel değirmenleri mevkiinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2009 -2012
Nasıl?	Kazı Başkanlığı tarafından yürütülmekte olan ve 2009'da başlatılan proje devam edecektir. İki değirmenin taş işçiliği bitmiş; üçüncüsü 2011 yılı itibarıyla tamamlanacak, motorunun yapılıp çalışır hale getirilmesi 2012 yılında olacaktır.
	İzmir Büyükşehir Belediyesi, Foça Belediyesi, Kazı Başkanlığı (personel, ekipman ve bütçesi hazır.)
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	İzmir Büyükşehir Belediyesi, Foça Belediyesi, Kazı Başkanlığı
Kaynakça	Kazı Başkanlığı
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Koruma Bölge Kurulu, Kazı Başkanlığı

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.6. Herodot Duvarı Arkeolojik Parkı'nın kazısının tamamlamak.
Kim/Kimler	Kültür ve Turizm Bakanlığı / Foça Kazı Başkanlığı
Nerede?	Foça yerleşimi içinde yer alan Herodot Duvarı boyunca
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2014 -
Nasıl?	Kazı Başkanlığı tarafından yürütülecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Foça Kazı Başkanlığı (bütçe ayrılması durumunda) Projesi olmadığı için bütçesi ve ekipman malzeme daha sonra belirlenecektir.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Foça Kazı Başkanlığı
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Foça Kazı Başkanlığı,

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.7 Yeni Lise Binasını yapmak
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, Milli Eğitim Müdürlüğü, Milli Emlak
Nerede?	Athena Tapınağının bulunduğu alanda yer alan lise binası
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011-2012
Nasıl?	Foça İmar planında yer alan ve D3 Alanında bulunan lise yerinde Milli Emlak tarafından yeni okul inşa edilecek ve 2011-2012 öğretim yılına yetiştirilecektir. Milli eğitime tahsisi yapılmış, eğitim alanı olarak tahsisi TVK Gn Md ne iletilmiştir TVKGM onayından sonra Milli Eğitim Bakanlığı tarafından binanın yapılması konusu 2012 yılı Milli Eğitim Bakanlığı yatırım programına alınmıştır.
Personel, ekipman, maliyet	Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Emlak
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Milli Eğitim Bakanlığı,
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Foça Belediyesi

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.8 Boşaltılması düşünülen Lise Binasını müzeye dönüştürmek
Kim/Kimler	Foça Belediyesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı
Nerede?	Mevcut Lise binasında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2015 yönetim planının revizyonunda ele alınacaktır.
Nasıl?	Kültür ve Turizm Bakanlığının katkısıyla müzenin iç düzenlemesinin yapılarak ve yerleştirilecek objeler hazırlanacaktır. Alanın tahsisinin Kültür ve Turizm Bakanlığına yapılması gerekmektedir. Bu tahsis yapılması öncesi Kültür Varlıkları Müzeler Genel Müdürlüğü'ne görüş sorulacak, sonra Koruma Bölge Kuruluna görüş yazısı yazılacaktır. Son durum TVKGM ve belediye tarafından resmi yazıyla istenilmelidir. 4.1.8 faaliyeti tamamlandıktan sonra gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Koruma Bölge Kurulu; TVKGM
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kazı Başkanlığı, İzmir Koruma Bölge Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.9 Osmanlı Mezarlığının kazı ve onarımını yapmak
Kim/Kimler	Kazı Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı
Nerede?	Osmanlı Mezarlığının bulunduğu alanda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	TVKGM tarafından 2009 yılı için Kaymakamlığa verilen maddi katkı ile başlatılan çalışma devam etmektedir. Kazı yapmak ve taşlarını onarmak, açık hava müzesine dönüştürmek üzere büyük proje hazırlanacak, kurula sunulacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Maddi katkı sağlanması veya sponsor bulunması durumunda çalışmalar yapılabilecektir. Bu faaliyeti gerçekleştirmek üzere 200.000,00 TL iş başlangıcı tahsisi yapılmalı, 2 heykeltıraş, 3 sanat tarihçisi, 1 arkeolog, 15 işçi çalıştırılmalıdır.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kazı Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İzmir Büyükşehir Belediyesi
Kaynakça	Kazı Başkanlığı tarafından hazırlanan Proje
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kazı Başkanlığı, Koruma Bölge Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.10 Foça Kalesi ve Sur duvarlarının kazısı, röleve ve restorasyon projesini yapmak
Kim/Kimler	Kültür ve Turizm Bakanlığı / Foça Kazı Başkanlığı
Nerede?	Yarımadayı çevreleyen surlarda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2009-2013
Nasıl?	Kazı Başkanlığı tarafından yapılacaktır. 2009 yılında kazı başlanmıştır; 2010 yılında bitirilmiştir. Rölevalerde 2009 yılında başlanmıştır; 2011 Nisan ayı itibarıyla restorasyon bitirilmiştir. Müzeler ve Anıtlar Müdürlüğü ve Koruma Bölge Kurulunca yapılacak inceleme sonucunda değerlendirilecek ve bu onaydan sonra uygulamaya konulacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Kazı Başkanlığı
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı / Foça Kazı Başkanlığı
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Foça Kazı Başkanlığı / Prof. Dr. Ömer Özyiğit, Koruma Bölge Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.11 Foça Kalesi ve Sur duvarlarının Restorasyonu
Kim/Kimler	Kültür ve Turizm Bakanlığı / Foça Kazı Başkanlığı
Nerede?	Yarımadayı çevreleyen surlar
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011-2014
Nasıl?	Kazı Başkanlığı tarafından yapılacaktır. Taşlar çıkarılmıştır; kulelerde büyük bloklar ve taş gerekmektedir, yeni ve eski yapımı ayırabilmek için kırmızı taş kullanılacaktır. Siyah taşlar dönemleri ayırmak için gereklidir. Bu işlemler için taşçı ustası kalifiye eleman olmalıdır. Proje onaylandıktan sonra Kültür ve Turizm Bakanlığı Foça Kazı Başkanlığı tarafından gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Kültür ve Turizm Bakanlığı, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Foça Belediyesi (2 mimar, 2 arkeolog, 2 sanat tarihçisi, 6 usta, 20 işçi), bulunabilir. 1.450.000,00 TL*2 yıl TVKGM maddi destek sağlayabilir.
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı, / Foça Kazı Başkanlığı, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Foça Belediyesi
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Foça Kazı Başkanlığı / Prof. Dr. Ömer Özyiğit, Koruma Bölge Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	4.1.12 Foça Aşıklar Caddesi Kordon Yolu Projesi Uygulaması
Kim/Kimler	Kültür ve Turizm Bakanlığı / Foça Kazı Başkanlığı, Foça Belediyesi, İzmir Büyük Şehir Belediyesi
Nerede?	Yarım adayı çevreleyen surların önündeki yürüme yolunda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 den sonra
Nasıl?	Projesi Kazı Başkanlığı tarafından hazırlanmıştır; Foça Belediyesi tarafından uygulanacaktır. İzmir Büyük Şehir Belediyesi alternatif proje hazırlamaktadır.
Personel, ekipman, maliyet	İzmir Büyük Şehir Belediye Başkanlığı
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, İzmir Büyük Şehir Belediyesi
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı / Foça Kazı Başkanlığı, Foça Belediyesi, İzmir Büyük Şehir Belediyesi, Koruma Bölge Kurulu, TVKGM

Uygulama Hedefi 4.2.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinin ve Foça kentsel kimliğinin korunması

Faaliyetin kodu ve adı	4.2.1 Foça kimliği konusunda farkındalık eğitimi yapmak
Kim/Kimler	TVKGM, Foça Belediyesi, SAD, Mimarlar Odası, Foça Kazı Başkanlığı
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012 den itibaren
Nasıl?	TVKGM nün Foça'nın doğal-kültürel-tarihi-balıkçılık-denizcilik-tarımsal-mimari değerleri ile ilgili kısa tanıtım filmleri hazırlanmasının sağlanması ile olabilir. Bunların seyredilebilmesine yönelik bir düzenleme yapılmalıdır. TVKGM tarafından Foça'da kısa film yarışması ve foto safari düzenlenmesi mümkündür.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM, Foça Belediyesi, SAD, İzmir Büyük Şehir Belediyesi
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Foça Belediyesi, SAD
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM Foça Belediyesi, SAD

Faaliyetin kodu ve adı	4.2.2 Foça arkeolojik değerlerini tanıtmak için farkındalık eğitimi yapmak
Kim/Kimler	Kaymakamlık, Kazı Başkanlığı, Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü
Nerede?	Foça ÖÇKB'de okullarda
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Her yıl, yılda 1 kez
Nasıl?	Foça içi ve Foça dışı olarak değerlendirilmelidir. Foça içinde Kaymakamlık aracılığıyla okullarda öğretmenlere ve öğrencilere Foça'nın değerlerini tanıtıcı eğitim verilerek, arazi gezileri düzenlenerek arkeolojik değerler gösterilmelidir. Foça dışı için Kültür turları düzenlenecektir. Tanıtım filmleri hazırlanarak bunlar yayınlanacaktır. Kardeş şehirler olgusu geliştirilmesi yararlı olur.
Personel, ekipman, maliyet	Kaymakamlık, Milli Eğitim Müdürlüğü, Foça Belediyesi
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kaymakamlık, Kazı başkanlığı, Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kazı Başkanlığı, Foça Belediyesi.

Faaliyetin kodu ve adı	4.2.3 Foça değerlerinin tanıtımı için görsel materyallerin basılması
Kim/Kimler	Kaymakamlık, Kazı başkanlığı, Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Her yıl
Nasıl?	Sabun, zeytin, foça karası, üzüm, Akdeniz foku, balık, griffon, athena tapınağının maketi, athena atları vb. tanıtım objelerinin broşür, kitapçık, kartpostal, maskot ve magnet olarak basımları hazırlanarak dağıtılabilir.
Personel, ekipman, maliyet	Kaymakamlık, Kazı başkanlığı, Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kaymakamlık, Kazı başkanlığı, Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Kaymakamlık, Kazı Başkanlığı, Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Faaliyetin kodu ve adı	4.2.4 Foça değerlerinin tanıtımı için paydaşlara yönelik eğitim yapılması
Kim/Kimler	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Foça Belediyesi, Kaymakamlık, SAD, Kazı Başkanlığı, Kültür ve Turizm Danışma Müdürlüğü
Nerede?	Foça ÖÇKB
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Her yıl
Nasıl?	Toplantılar yapılarak, farklı sektörlerin ilgisini çekmek amacıyla Kültür ve Turizm Danışma Müdürlüğü tarafından yörelin zenginliklerini anlatacak kamu görevlisi rehberler yetiştirilebilir. Bölgedeki paydaşlara alanın değerleri, nasıl korunacağı, neler yapılması konusunda eğitim vererek karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulması sağlanmalıdır.
Personel, ekipman, maliyet	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Foça Belediyesi, Kaymakamlık, SAD, Kazı Başkanlığı, Kültür ve Turizm Danışma Müdürlüğü
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Foça Belediyesi, Kaymakamlık, SAD, Kazı Başkanlığı, Kültür ve Turizm Danışma Müdürlüğü
Kaynakça	TVKGM
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Foça Belediyesi, Kaymakamlık, SAD, Kazı Başkanlığı, Kültür ve Turizm Danışma Müdürlüğü

Faaliyetin kodu ve adı	4.2.5. Sokak ve Cephe düzenlenmesi için proje yapmak ve uygulamak
Kim/Kimler	Foça Belediyesi
Nerede?	Foça merkezinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012-2015
Nasıl?	Foça Belediyesi tarafından yapılacak müracaatla 2863 Sayılı Taşınmaz ve Kültür Varlıklarını Koruma Kanunu esas alınarak hazırlanan 8045 Sayılı Taşınmaz ve Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmeliğin 5. maddesi doğrultusunda oluşan Katkı payı çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Koruma Amaçlı İmar Planı olmadığı için planın onayı gerekmektedir. Plan onaylandıktan sonra bütçe bulunması durumunda gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi, İzmir Valiliği, TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi, İzmir Valiliği, TVKGM
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	İzmir Valiliği, İzmir Koruma Bölge Kurulu, Foça Belediyesi

Faaliyetin kodu ve adı	4.2.6. Deniz kent sitesinin istinat duvarlarını sarmaşıklarla kaplamak
Kim/Kimler	Foça Belediye Başkanlığı
Nerede?	Deniz Kent Kooperatifi çevresi
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 de ve devam eden süreçte
Nasıl?	Sitedeki cepheler Foça mimarisine ilişkin Koruma Revizyon Plan hükümlerine göre gerçekleştirilmiştir. Yapılacak olan istinat duvarlarının sarmaşıklarla kaplanması için projeye başlanılmıştır. Peyzaj projesi ile görüntünün güzelleştirilmesinin devamı sağlanacak ve kooperatif çevresine ağaçlandırma yapılacaktır. Hazırlanacak proje kapsamında dış cephelerin yenilenmesi sağlanacaktır
Personel, ekipman, maliyet	Foça Belediyesi Başkanlığı
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Foça Belediyesi Başkanlığı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Foça Belediyesi Başkanlığı

İDEAL HEDEF 5.

5 YIL İÇİNDE FOÇA ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİNDE DOĞAL KAYNAKLARIN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI

Uygulama Hedefi 5.1.

Bölge dışı kirliliğin 5 yıl içinde tespit edilmesinin sağlanması

Faaliyetin kodu ve adı	5.1.1. Foça ÖÇKB dışı olup yatırımı tamamlanan ve yapılacak olan enerji tesislerinin alan üzerine etkilerinin tespiti konusunda bir proje yapmak
Kim/Kimler	İzmir B.B., Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Nerede?	Foça ÖÇK Bölgesi dışında olup Bölgeyi etkileyecek olan tesislerde bölgesel hava ve deniz kirliliği izleme çalışmaları yapmak
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Tesisler kurulduktan sonra ve sürekli
Nasıl?	Akıntı ve rüzgarların durumu da dikkate alınarak, tesislerden kaynaklanan kirliliğin izlenmesi için mevcut yönetmelikler çerçevesinde izleme programları geliştirmek ve izlemek, raporlamak, gerekli önlemlerin alınması için önerilerde bulunmak üzere Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün bu bölgeye yoğunlaşması için girişimlerde bulunulacaktır. Görüşler: Foça Belediyesi: ÖÇK bölgesi dışında kalan alanda yapılması planlanan kömüre dayalı Termik Santral ile ilgili ÇED olumlu belgesi alınmış olması göz önünde bulundurularak, tesislerin ÖÇK bölgesine olan etkileri çok acil bir proje doğrultusunda tespit edilmelidir. Nasıl etkileyeceği (hakim rüzgar yönü, deniz suyu sıcaklığı) ile ilgili modelleme yapılabilir. 3 işletme belge almıştır ancak dava süreci devam etmektedir. İZSU: Arıtma tesisinde derin deniz deşarjı ve ileri biyolojik arıtma yapılmaktadır, atık değerleri sınırların altında, seyreltme oranı düşüktür.
Personel, ekipman, maliyet	
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	İzmir B.B. İZSU, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,

Faaliyetin kodu ve adı	5.1.2. Gediz'den koruma alanına gelen suyun izleme sonuçlarının "Gediz Eylem Planı" ile entegrasyonunu sağlamak
Kim/Kimler	İBB (İZSU), Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Nerede?	Gediz Nehrinin ağzında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Yılda en az 4 kere ve sürekli
Nasıl?	2005 yılından beri İZSU tarafından yetki sınırları içerisinde kalan kısımlarda Gediz Havzası ile ilgili ölçümler devam etmektedir. Gediz Nehri'nden gelen maddelerin Foça bölgesine etkisini görebilmek için yapılacak çalışmalarda sürekli ölçüm yapmak, yönetmelikler çerçevesinde çıkacak sonuçları değerlendirmek ve gerekli önlemlerin alınabilmesi alt projeler hazırlamak gerekir.
Personel, ekipman, maliyet	İBB
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	İBB
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM

Uygulama Hedefi 5.2.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde karasal biyoçeşitliliğinin korunmasının sağlanması için gereken çalışmaların yapılması

Faaliyetin kodu ve adı	5.2.1. Foça Özel çevre Koruma bölgesinde karasal biyotop haritalama ve biyolojik çeşitlilik araştırması projesini yapmak.
Kim/Kimler	TVKGM
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 yılında
Nasıl?	
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM tarafından ihale edilerek Kartdere ve Foça ÖÇKB tamamında biyotop haritalama ve biyolojik çeşitlilik çalışmasının yapılması, nesli tehdit ve tehlike altında olan ve aromatik bitki türlerinin bulunduğu alanlardaki doğal ve antropojenik faaliyetlerin etkilerinin araştırılması, karasal habitat çeşitliliğinin Uzaktan Algılama gibi yeni teknolojilerle belirlenmesi ve elde edilecek bilgilerin tüm paydaşlar ile paylaşılması
Kaynakça	TVKGM
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İzmir Koruma Bölge Kurulu

Faaliyetin kodu ve adı	5.2.2. Tespit edilecek bayrak türlerin izleme programlarını geliştirmek.
Kim/Kimler	Üniversiteler
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2013
Nasıl?	TVKGM tarafından ihalesi yapılarak gerçekleştirilecektir. Bilgiler elde edildikten sonra tüm paydaşlarla iletilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	Proje bütçesi
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM

Faaliyetin kodu ve adı	5.2.3. Biyotop haritalama çalışmalarını fiziksel planlara aktarmak
Kim/Kimler	TVKGM
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2012
Nasıl?	Foça ÖÇKB 'nde yapılacak 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı içinde planlama çalışmalarına dahil edilerek gerçekleştirilecektir.
Personel, ekipman, maliyet	TVKGM
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM
Kaynakça	Biyotop araştırma projesi
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	İzmir Koruma Bölge Kurulu

İDEAL HEDEF 6.

YETKİLİ KURUMLARIN ALANIN SORUNLARINA VERİMLİ VE HIZLI ÇÖZÜM ÜRETMESİNİN SAĞLANMASI

Uygulama Hedefi 6.1.

2010 yılından itibaren Foça ÖÇK Bölgesinde kurumlar arası koordinasyonun sağlanmasının alt yapısının oluşturulması

Faaliyetin kodu ve adı	6.1.1.Foça Kıyı ve deniz alanları denetim mekanizmasını kurmak
Kim/Kimler	TVKGM koordinasyonunda Valilik/Kaymakamlık (Özel İdare Müd.), Foça Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müd., İzmir Koruma Bölge Kurulu, Kültür ve Turizm Dan. Müd. Liman Başkanlığı, Sahil Güvenlik Kom.,Sağlık Grup Başkanlığı, Su Ürün Koop., SAD, Yerel STK.
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 yılında başlatılacak
Nasıl?	Foça Koruma Alanı Yönetim Birimi; TVKGM tarafından oluşturulacak bir yönetmelikle sağlanacaktır. (GEF projesi çalışmaları da katkı sağlayacaktır)
Personel, ekipman, maliyet	
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM .
Kaynakça	"Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" çalışmaları
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ,Denizcilik Müsteşarlığı, Valilik, Sahil Güvenlik Komutanlığı

Faaliyetin kodu ve adı	6.1.2. Foça kıyı ve deniz alanları denetim mekanizmasının bütçesini oluşturmak için altyapı hazırlamak
Kim/Kimler	TVKGM, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, ,Valilik
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 yılında
Nasıl?	Koruma alanı giderlerini karşılamak için yöntemler araştırılacaktır. Hukuksal ve idari düzenlemelerin araştırılması da dahil edilerek uygun bir mali yönetim sistemi kurulması yönünde çalışmalara başlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Valilik
Kaynakça	"Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" çalışmaları
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	"Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" çalışanları, TVKGM deneyimleri

Uygulama Hedefi 6.2.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde İletişim stratejisinin oluşturulması ve geliştirilmesi

Faaliyetin kodu ve adı	6.2.1. Yönetim Planının izlenmesi ve koordinasyonu sürecinde bilgilendirme yapmak.
Kim/Kimler	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	Her 3 ayda bir resmi bilgilendirme yapılacaktır.
Nasıl?	Bülten çıkararak, web sitesi, şehir içi bilgilendirme panoları hazırlayarak bölgede sürekli bilgilendirme yapılacak Foça Ziyaretçi Merkezi aktif hale getirilmesi sağlanacaktır.
Personel, ekipman, maliyet	
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM, Foça Belediyesi
Kaynakça	"Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" çalışmaları
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM

Faaliyetin kodu ve adı	6.2.2. Yönetim planının izleme ve koordinasyonu süresince internet iletişimini sağlamak
Kim/Kimler	TVKGM
Nerede?	TVKGM İnternet sayfasında
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 den itibaren
Nasıl?	TVKGM İnternet sayfasında gelişmeleri aktararak gerçekleşecektir.
Personel, ekipman, maliyet	
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM
Kaynakça	"Türkiye'nin Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" çalışmaları
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM Yönetim Planı Şb. Md. koordinasyonunda ilgili kurumlar

Uygulama Hedefi 6.3.

5 yıl içinde Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi yönetim ve izleme mekanizmasının işletilmesinin sağlanması.

Faaliyetin kodu ve adı	6.3.1. Yönetim planını izlemek
Kim/Kimler	TVKGM
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2010 - 2015 arası
Nasıl?	Yürütme birimi; TVKGM Koordinasyonunda Valilik/Kaymakamlık (Özel İdare Müd.), Foça Belediyesi, Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müd., İzmir Koruma Bölge Kurulu, Kültür ve Turizm Danışma Müdürlüğü Liman Başkanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı Su Ürün Koop., SAD, Yerel STK. -TVKGM Koordinasyon ve sekreteryaya görevini üstlenecektir.(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) -Mülki İdare Amiri başkanlığında, kurumlarla 3 ayda bir değerlendirme toplantıları yapılacak ve değerlendirme sonuçları raporlanarak resmi yazı ile sorumlu kurum/kuruluşlara bildirecektir.
Personel, ekipman, maliyet	
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	Kurumlar yatırım programlarına aldıkları Yönetim Planı faaliyetlerini ve bölgedeki koruma kullanım ilkelerinin denetimini üstlenecektir
Kaynakça	Diğer bölgelerde bu amaçla kurulmuş yürütme platformu örnekleri dikkate alınacaktır.
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	

Faaliyetin kodu ve adi**6.3.2. Kontrol ve denetim yapmak**

Kim/Kimler	TVKGM, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü/ Foça Belediyesi, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Sağlık Grup Başkanlığı
Nerede?	Foça Özel Çevre Koruma Bölgesinde
Ne zaman ve hangi sıklıkta?	2011 yılında başlayan ve sürekli olarak
Nasıl?	Karada ve denizde sürekli denetim ve kontrollerle
Personel, ekipman, maliyet	
Sorumlu kurum ve kuruluşlar	TVKGM/ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü Sahil Güvenlik Ege Bölge Komutanlığı Liman Başkanlığı, Foça Belediyesi
Kaynakça	
Danışılacak kişi, Kurum ve Kuruluşlar	TVKGM

KAYNAKÇA

Aykom Araştırma & Danışmanlık, 2008. Foça Özel Çevre Koruma Alanının Sosyo Ekonomik Araştırması, ÖÇKKB Projesi Ankara.

SAD, 2008. Foça ÖÇKB Kıyı Alanları Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi Projesi, ÖÇKKB Projesi, Ankara.

SAD-AFAG ve DEÜ-DBTE, Foça Deniz Koruma Alanı Yönetim Planının Geliştirilmesi ve Yerel Duyarlılığın Artırılması Projesi, 2008

Resmi Gazete, 22.10.1990 tarih ve 90/1117 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

Resmi Gazete, 21.05.2007 tarihli ve 2007/12212 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

Resmi Gazete, 1/11/201, Tarihli No : 28102 (Mükerrer) KHK

Güçlü bireyler.
Güçlü toplumlar.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
Alparslan Türkeş Cad. 17. Sok. No.10 06510 Beştepe/Yenimahalle/Ankara
Tel: +90 (312) 222 12 34 Faks: +90 (312) 222 26 61
<http://www.csb.gov.tr/gm/tabiat>

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)
Birlik Mahallesi 415. Cadde No. 11 06610 Çankaya/Ankara
Tel: +90 312 454 1100 Faks: +90 312 496 1463
www.undp.org.tr
Güçlü bireyler. Güçlü toplumlar.